

Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä

Laura Ansala

Tutkimuskatsauksia
2019:2

Helsinki

Tiedustelut

Laura Ansala, p. 09 31036248
etunimi.sukunimi(at)hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18–20 A)

Puhelin

09 310 36377

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 36293
kaupunkitieto.tilaukset@hel.fi

Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä

Laura Ansala

Käännökset

Magnus Gräsbeck

Kuviot

Laura Ansala, Lotta Haglund

Kartat

Tuomas Tavi

Taitto

Lotta Haglund

Verkossa

ISSN 2489-4133

ISBN 978-952-331-618-8

Sisällys

Esipuhe	4
Förord	5
Preface	6
Johdanto	7
Työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne ja alueellinen sijoittuminen Helsingissä	10
Helsingissä asuu ja työskentelee paljon erityisasiantuntijoita ja myyjiä	10
Helsinki on erikoistunut useisiin laki-, rahoitus- ja viestinnän alan ammatteihin	17
Työpaikkaomavaraisuus on korkein Pasilassa, Länsi-Pakilassa asuvista työllisistä suurin osa on johtajia tai erityisasiantuntijoita	20
Pendelöinti Helsingistä, Helsinkiin ja Helsingissä	31
Pendelöinti Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä on vilkasta	31
Helsingistä pendelöinti on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin Helsinkiin pendelöinti	35
Pendelöinti on yleisempää, kun työmatka on lyhyt tai liikenneyhteydet ovat hyvät	39
Pendelöinti ja ammattirakenne Helsingissä	45
Espoosta pendelöi eniten erityisasiantuntijoita, Vantaalle pendelöi tasaisesti useita ammattiryhmiä	45
Helsinkiin ja Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihtelee paljon ammateittain	48
Muutokset ammattilaisten pendelöinnissä eivät aina ole samansuuntaisia	54
Yhteenveto	58
Sammandrag	61
Summary	64
Lähteet	67
Liitetaulukot	68
Liitekuviot	80
Tilastoaineiston kuvaus	82

Esipuhe

Helsingin seutu muodostaa laajan lähes 1 500 000 asukkaan – ja noin 680 000 työllisen – suuruisen yhtenäisen työmarkkina-alueen, jonka merkitys maan taloudelle on suuri. Helsingin seudulla sijaitsee noin kolmannes Suomen työpaikoista, ja miltei viidennes yksinomaan Helsingissä. Seudun ammattirakenne on eriytynyt. Joillakin ammattialoilla – esimerkiksi laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla, sekä kulttuurialalla – työpaikat ovat keskittyneet voimakkaasti Helsinkiin. Lähes kolmannes Helsingin työllisistä työskentelee erityisasiantuntijatehtävissä. Helsingin seudulle onkin tyypillistä monista kansainvälisistä suurkaupungeista tuttu kehitys, jossa ammattirakenne on eriytynyt paitsi seudun ja muun Suomen välillä myös sisäisesti seudun suurimpien kaupunkien ja kehyskuntien välillä, ja jopa Helsingin sisällä.

Tämä tutkimuskatsaus kuvaa Helsingin seudun ammattirakenteen erityispiirteitä sekä työvoiman liikkuvuutta seudun kuntien välillä. Katsauksen pääfokus on Helsingin työmarkkinoiden tarkastelussa, mutta samalla luodaan katsaus pendelöinnin dynamiikkaan ja muutoksiin myös seudullisesti. Lähes 260 000 ihmistä pendelöi Helsingin seudulla asuinkuntansa ja työpaikkansa välillä. Kaiken kaikkiaan Helsingissä työssä käyvistä 40 prosenttia asuu kaupungin rajojen ulkopuolella. Helsingin työmarkkinat ovat siis voimakkaan riippuvaisia muualta saatavasta työvoimasta. Vilkkainta työmatkaliikenne on Helsingin ja naapurikaupunkien, eli Espoon ja Vantaan, välillä.

Toimivat työmarkkinat edellyttävät työntekijöiden valmiutta liikkua työn perässä joko muuttamalla tai kunnasta toiseen pendelöimällä. Työmatkaliikenteen sujuvuus puolestaan edellyttää seudullisia ratkaisuja liikenneyhteyksien ja kestävien liikkumismuotojen kehittämiseen. Tämän katsauksen tulokset osoittavat, että pendelöinti on erityisen yleistä kuntarajojen tuntumassa sekä helposti saavutettavilla alueilla. Nähtäväksi jää, lisääntyykö pendelöinti tulevana vuosina entisestään nyt, kun kuntarajojen vaikutus seudun julkisen liikenteen matkakustannuksiin on Helsingin seudun liikenteen (HSL) uudessa lippu-uudistuksessa vähentynyt ja matkakustannukset perustuvat matkustusvyöhykkeisiin.

Helsingissä kesäkuussa 2019

Katja Vilkama
tutkimuspäällikkö

Förord

Helsingforsregionen utgör en enhetlig arbetsmarknad för nästan 1 500 000 invånare och omkring 680 000 sysselsatta personer. Dess betydelse för landets ekonomi är stor. Omkring en tredjedel av alla arbetstillfällen i Finland ligger i Helsingforsregionen, och nästan en femtedel i själva Helsingfors. Yrkesstrukturen i regionen är speciell såtillvida att de finländska jobben inom vissa yrkeskategorier – till exempel inom juridik, finansiering och information och kommunikation, samt kultursektorn – är starkt koncentrerade till Helsingfors. Nästan en tredjedel av de sysselsatta i Helsingfors arbetar inom specialstyrken. Typiskt för Helsingforsregionen är en utveckling som man sett i många internationella storstäder, dvs. en utveckling där yrkesstrukturen differentierats både mellan stadsregionen och landet i övrigt och även internt inom regionen mellan olika kommuner, stora och små, och till och med mellan olika delar av Helsingfors.

Föreliggande forskningsöversikt beskriver dels särdrag i yrkesstrukturen i Helsingforsregionen, dels arbetskraftens rörlighet mellan kommunerna i regionen. Huvudfokus ligger på analysen av arbetsmarknaden i Helsingfors, men samtidigt görs en överblick av pendlingens dynamik och förändringar i hela regionen. Nästan 260 000 människor åker mellan sin hemkommun och sin arbetsplatskommun i Helsingforsregionen. Allt i allt 40 procent av dem som jobbar i Helsingfors bor utanför stadens gränser. Arbetsmarknaden i Helsingfors är alltså starkt beroende av arbetskraft utifrån. Livligast är pendlandet mellan Helsingfors och dess grannstäder Esbo och Vanda.

En fungerande arbetsmarknad förutsätter att arbetskraften är rörlig genom att antingen flytta eller pendla mellan kommuner. För att trafiken till och från jobbet ska fungera behövs lösningar på regionnivå för att utveckla trafikförbindelser och hållbara fortskaffningsformer. Rönen i denna forskningsöversikt visar att pendling är speciellt vanligt i närheten av kommungränser och i lättillgängliga områden. Framtiden får utvisa om pendlingen ökar ytterliga under kommande år nu då kommungränserna i regionen fått mindre betydelse för resekostnaderna i och med att Helsingfors Regiontrafiks (HRT) biljettreform, där tarifferna bygger på en indelning i zoner.

I Helsingfors i juni 2019

Katja Vilkama
forskningschef

Preface

The Helsinki Region forms a common job market for almost 1.5 million residents and around 680,000 employed people. Its importance for the nation's economy is considerable: almost one-thirds of Finnish jobs are located in the Helsinki Region, and almost one-fifth in Helsinki proper. The professional structure of the region's population is special in the sense that Finnish jobs in certain occupational sectors such as law, finance and information and communication, as indeed in the cultural sector, are strongly clustered in Helsinki. Almost one-third of the employed in Helsinki work in jobs categorised as "professionals". Typical of the Helsinki Region is a trend seen in many international major cities, where there have been growing differences in the occupational structure of jobs and employed between the city region and the rest of the country on one hand, and internally in the region between various municipalities, large and small, on the other – and even between various parts of Helsinki.

The present research report describes peculiarities of the occupational structure in the Helsinki Region and, also, the mobility of the labour force between municipalities in the region. The main focus is on the analysis of the labour market in Helsinki, but at the same time, an overview is made of the dynamics and changes of commuting in the whole region. Almost 260,000 people commute between their place of residence and workplace in the Helsinki region. On the whole 40 per cent of those who go to work in Helsinki live outside Helsinki. Thus, the job market in Helsinki is strongly dependent on labour from outside its borders. Commuting is most common between Helsinki and its neighbouring cities Espoo and Vantaa.

A functioning job market requires labour mobility through readiness to either move or commute between municipalities. For work-related travel to function smoothly, solutions will be needed at regional level for developing transport links and sustainable ways of travel. The findings of the research report show that commuting is particularly common near municipal borders and in easily accessible areas. It remains to be seen whether, in years to come, commuting will keep on increasing now that municipal borders have lost importance for travel expenses after the public transport authority in Helsinki reformed its tariffs, and fares are based on a division into zones.

Helsinki, June 2019

Katja Vilkkama
Research Director

Johdanto

Helsingin ja Helsingin seudun työmarkkinat ovat niin kooltaan kuin taloudelliselta merkitykseltään huomattavat. Vuonna 2016 pelkästään Helsingissä sijaitsi 17 prosenttia Suomen työpaikoista, ja asui 13 prosenttia Suomen työllisistä. Kun mukaan lasketaan muut seudun kunnat, 32 prosenttia työpaikoista ja 30 prosenttia työllisistä oli sijoittunut Helsingin seudulle. Seudulla kävi töissä liki 720 000, ja asui noin 680 000 työllistä. Seudulla asuvista useat – kaiken kaikkiaan lähes 260 000 – hyödynsivät seudun yhteisiä työmarkkinoita pendelöimällä, eli he työskentelivät jossain muussa seudun kunnassa kuin asuinkunnassaan. Kaikissa ammattiryhmissä pendelöinti ei kuitenkaan ollut yhtä yleistä.

Tämä raportti tarkastelee Helsingin seudun ammattirakennetta ja pendelöintiä, sekä niiden välistä yhteyttä ja viimeaikaista kehitystä Helsingin näkökulmasta. Raportin havainnot valottavat Helsingin seudun työmarkkinoiden dynamiikkaa, tarkastelemalla yhtäältä eri ammattiryhmiin kuuluvien työllisten ja työpaikkojen sijoittumista Helsingin seudulla, ja toisaalta seudun erilaisten ammattilaisten valmiutta käydä töissä etäämmällä asuinpaikastaan. Nämä havainnot ovat keskeistä taustatietoa pohdittaessa esimerkiksi työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaantoon liittyviä kysymyksiä Helsingin seudun työmarkkinoilla. Nimittäin suuresta koostaan ja vilkkaasta pendelöinnistään huolimatta seudun työmarkkinoilla on ammatteja, joissa yritykset tarvitsisivat työvoimaa enemmän kuin sitä on tarjolla, kun taas toisissa työttömiä työnhakijoita on enemmän kuin yritykset voivat palkata. Viimeisimmän Ammattibarometrin (I/2019) mukaan pääkaupunkiseudulla on paljon pulaa esimerkiksi lastentarhan opettajista sekä toimisto- ja laitossiivoojista, samalla kun työtä hakevia vaatureita ja painajia on aivan liikaa suhteessa avoimiin työpaikkoihin.

Näiden ammattikohtaisten epätasapainotilanteiden taustalla voi olla lukuisia tekijöitä. On mahdollista, että työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät määrällisesti tai laadullisesti kohtaa. Voi olla, että esimerkiksi joihinkin työvoimapulasta kärsiviin ammatteihin ei yksinkertaisesti ole saatavilla ammattilaisia koko Suomessa. On myös mahdollista, että heikon kohtaannon ammateissa on kyse ammatissa vaaditun ja saatavilla olevan osaamisen huonosta vastaavuudesta. Työmarkkinoiden muuttuessa yhä kiihtyvällä tahdilla tietyillä aloilla ammattilaisten osaaminen voi vanhentua hyvinkin nopeasti, eivätkä koulutuslaitoksetkaan aina pysy työelämän muutosvauhdissa mukana. Työn kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisinaan myöskään siksi, ettei työn hinta, eli palkka, ole oikea. Jos palkka ei vastaa tai ylitä työntekijän ns. kynnyspalkkaa, jota pienemmällä korvauksella työntekijä ei suostu työtään tarjoamaan, avoinna oleva työpaikka jää täyttämättä.

Työn kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus voi olla myös maantieteellistä, eli ammattitaitoista ja osaavaa työvoimaa olisi kyllä saatavilla, mutta ei juuri siellä, missä yritykset sitä tarvitsisivat. Näissäkin tapauksissa työtarjouksen vastaanottamista pohtivalle yksilölle keskeisessä roolissa ovat työstä saatu hyöty, eli siitä tarjottu palkka ja muut hyödyt. Näiden täytyy olla sillä tasolla, että ne kompensoivat yksilölle pitkästä asuin- ja työpaikan välisestä etäisyydestä aiheutuvia kustannuksia. Kustannuksia voi syntyä siitä, että yksilön täytyy muuttaa lähemmäs työpaikkaa, aloittaa pendelöinti nykyisestä asuinpaikastaan, tai valita jokin näiden kahden yhdistelmä. Luonteeltaan nämä kustannukset ovat usein rahallisia ja/tai ajallisia, mutta jotkin kustannuksista voivat olla vaikeammin mitattavia, esimerkiksi psyykkisiä, asuin- ja/tai työpaikan vaihtamiseen liittyviä huolia. Toisaalta vaikkapa erilaiset työmatkoihin liittyvät verotukselliset edut, tai työnantajan tarjoamat mahdollisuudet työsuhteasuntoon tai etätööhön, voivat alentaa osaa em. kustannuksista, ja siten myös vaikuttaa yksilön tekemiin valintoihin.

Työpaikkaan liittyvien hyötyjen lisäksi yksilö saa hyötyä myös asuinpaikastaan ja asunnostaan, ja henkilökohtaisten asumiseen liittyvien preferenssien merkitys päätöksenteossa voikin olla merkittävä. Yksi näistä on vaikkapa työmatkaankin liittyvä, asuinalueen

hyvä liikenteellinen saavutettavuus. Muita vastaavia asuinalueen piirteitä ovat esimerkiksi sen tarjoamat palvelut ja naapuruston turvallisuus ja yhteisöllisyys, ja itse asunnon mielekkyyteen vaikuttavat muun muassa sen koko, laatu ja varustelu. Yksilöllä on näiden tekijöiden suhteen erilaisia preferenssejä, eivätkä kaikki tekijät ole yhtä tärkeitä kaikille.

Yksilön asumisvalintoja määrittävät keskeisesti kulloinenkin, alueellisesti vaihteleva asuntotarjontatilanne sekä asumisen hinta, sekä hänen tulojensa ja varallisuutensa riittävyys. Tulojen suuruuteen puolestaan vaikuttaa keskeisesti muun muassa yksilön ammatti – osittain tämän vuoksi asuinalueiden välillä voidaan havaita suuriakin eroja niillä asuvien työllisten ammattirakenteessa. Eri rajoitteista johtuen yksilöllä ei aina ole mahdollisuutta asua juuri sillä asuinalueella tai sellaisessa asunnossa, joka vastaisi parhaiten kaikkia hänen tarpeitaan ja toiveitaan. Olivat asumisvalinnat vapaaehtoisia tai rajoitteiden sanelemia, niiden seurauksena nähdään toisinaan hyvinkin selväpiirteistä alueellista eriytymistä ja erilaistumista esimerkiksi tulo- tai koulutustason tai etnisyyden suhteen, niin kaupunkien välillä kuin niiden sisälläkin.

On myös selvää, että juuri koskaan yksilö ei voi tehdä asuin- ja työpaikan valintaansa vain ja ainoastaan omasta näkökulmastaan. Päätöksiä tehdessään yksilön on mahdollisesti huomioitava myös kotitalouden muiden jäsenten tilanne ja vaikutukset muihin tärkeisiin ihmissuhteisiin. Yksilö tekee useimmiten valintansa myös tietyssä kaupungissa tai seudulla, joiden rakenteeseen vaikuttavat muun muassa niin yritysten sijaintipäätökset kuin kaupunkien maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat linjaukset. Lisäksi valintatilanteessa ei aina ole saatavilla täydellistä informaatiota, eikä ole myöskään selvää, millaisia seurauksia sen hetkisillä valinnoilla on pitemmällä aikavälillä. Muun muassa juuri tulevaisuuteen liittyvästä epävarmuudesta johtuen yksilöt eivät tyypillisesti ole aivan ehdottomia valinnoissaan, vaan ovat valmiita hyväksymään erilaisia työ- ja asuinpaikkojen yhdistelmiä, ja siten myös epäoptimaalisia työmatkoja.

Tässä raportissa tarkastellut Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät ovat siis päätyneet ottamaan vastaan työpaikan asuinkuntansa ulkopuolelta, sen sijaan että olisivat valinneet työskentelyn asuinkunnassaan, tai muuttaneet asumaan työssäkäyntikuntaansa. On todennäköistä, että näiden valintojen taustalla on ollut edellä kuvatun kaltaisia, monitahoisia päätöksentekoprosesseja, joiden lopputuloksena pendelöivät ovat oletettavasti todenneet valitsemansa asuin- ja työpaikan kombinaatiot heille riittävän hyväksi. Ne eivät välttämättä ole parhaita kombinaatioita juuri sillä hetkellä, mutta koska asuin- tai työpaikan vaihto on mahdollista tulevaisuudessa, työmatkakustannuksia voi pitää väliaikaisina. Tästä seuraa, että yksilö voi hyväksyä myös sellaisia asuin- ja työpaikkoja, joiden hyödyt eivät kata kaikkia työmatkasta koituvia kustannuksia.¹

Raportti on luonteeltaan kuvaileva, ja pohjautuu Tilastokeskuksen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston vuosittaisiin poikkileikkaustietoihin työllisten ammanteista, asuinkunnista ja työssäkäyntikunnista 2000-luvulla.² Tuorein käytettävissä oleva tieto on vuodelta 2016. Aineisto mahdollistaa tarkastelut varsin tarkkoilla ammatti- ja aluetasoilla, mutta koostuu silti eri ammatti- ja aluetasojen summatiedoista eikä esimerkiksi työllisten seuraaminen yli ajan ole mahdollista. Kovinkaan pitkälle menevien johtopäätösten tekeminen, saati syy-seuraussuhteiden päättelemineen, ei siis ole aineiston pohjalta mielekäästä. Raportin havaintoja kuitenkin paikoin pohditaan tässä johdannossa esitellyssä viitekehyksessä. Varsinaista ammattien alueellista kohtaantoa Helsingissä tai Helsingin seudulla ei tässä raportissa ole tarkoitus kuvata. Seutukuntatasolla tätä ilmiötä ovat tarkastelleet esimerkiksi Pehkonen ym. (2018).

1 Päätöksentekoprosessin kuvaus mukailee työn etsintäteoriaan pohjautuvia taloustieteellisiä malleja, joilla kuvaillaan asuin- ja työpaikan valintaan ja työmatkaan liittyviä valintoja (ks. esim. van Ommeren ym. 1997, 1998, 1999).

2 Paikoin julkaisussa tarkastellaan pitempiä aikasarjoja, joissa on hyödynnetty myös muita tilastolähteitä. Tästä mainitaan kyseisten aikasarjojen kohdalla erikseen.

Raportti etenee seuraavasti. Ensimmäisessä luvussa esitellään Helsingin ja muiden seudun kuntien ammattirakennetta, Helsingissä poikkeuksellisen paljon esiintyviä ammatteja, sekä Helsingin sisäisiä, peruspiirien välisiä eroja ammattirakenteessa. Toisessa luvussa tarkastellaan Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvaa pendelöintiä, sekä minne ja mistä päin Helsinkiä tarkalleen työmatkoja tehdään. Viimeisessä luvussa tarkastellaan ammattirakennetta ja pendelöintiä ja selvitetään muun muassa, millaisia pendelöivät ovat ammattirakenteeltaan, ja millaisia eroja ammattiryhmien välillä on pendelöinnin yleisyydessä.

Työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne ja alueellinen sijoittuminen Helsingissä

Helsingin seudun kunnat ovat Helsingin työmarkkinoiden kannalta keskeisiä työvoiman kysynnän ja tarjonnan lähteitä, mutta kunnat eivät kuitenkaan ole työmarkkinoidensa koon tai ammattirakenteensa puolesta keskenään samanlaisia.³ Lisäksi Helsinki on ammatillisesti erikoistunut, eli tietyt ammattiryhmät ovat keskittyneet voimakkaasti nimenomaan Helsinkiin suhteessa muuhun Suomeen. Kuntien välisten eroavaisuuksien lisäksi alueellisia eroja ammattirakenteessa löytyy myös kuntien sisällä. Työpaikat ja työlliset eivät suinkaan ole sijoittuneet Helsingissä tasaisesti, vaan Helsingissä on erilaisia, ammattirakenteeltaan huomattavastikin toisistaan poikkeavia asuin- ja työssäkäyntialueita. Seuraavassa tarkastellaan tarkemmin Helsingin ammattirakennetta suhteessa muuhun Helsingin seutuun ja muuhun Suomeen, ja toisaalta Helsingin sisäisiä eroja alueiden ammattirakenteessa.

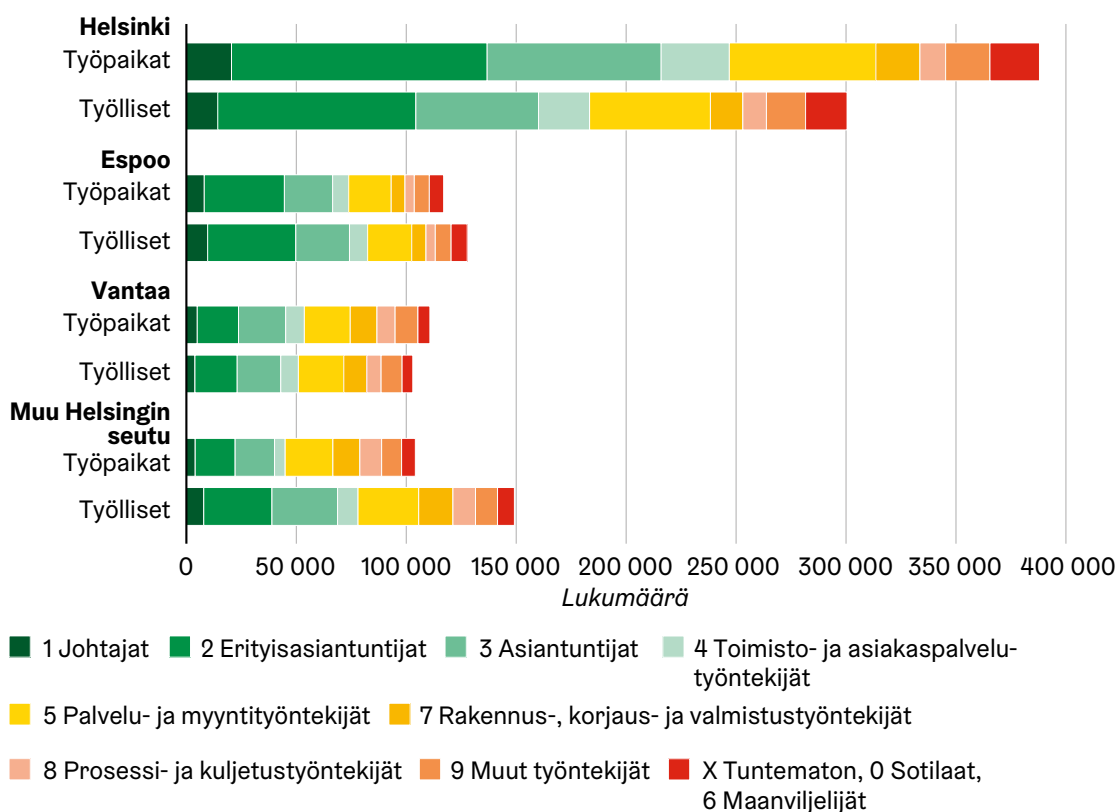
Helsingissä asuu ja työskentelee paljon erityisasiantuntijoita ja myyjiä

Helsingin seudun kuntien ammattirakennetta tarkastellaan Tilastokeskuksen ammattiluokituksen 1-numeroisella tasolla, aloittaen Helsingistä.⁴ Helsingin työpaikkojen, eli Helsingissä työssäkäyvien ammattirakennetta leimaa suuri erityisasiantuntijoiden ja asiantuntijoiden osuus. Vuonna 2016 Helsingissä työskenteli 116 300 erityisasiantuntijaa, jotka muodostivat noin 30 prosenttia 388 000:sta Helsingissä työssäkäyvistä (Kuvio 1). Asiantuntijoita Helsingissä työskenteli 79 200, eli reilut 20 prosenttia työssäkäyvistä. Suuri ammattiryhmä muodostui myös 66 600:sta Helsingissä työskentelevästä palvelu- ja myyntityöntekijästä.

3 Helsingin seutu sisältää Helsingin, Vantaan ja Espoon lisäksi seuraavat kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Pääkaupunkiseudun muodostavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen, ja loput 10 kuntaa ns. KUUMA-kunnat. Tässä raportissa Kauniainen luokitellaan yhdessä KUUMA-kuntien kanssa ryhmään "Muu Helsingin seutu".

4 Tilastokeskuksen tuoreimman, vuoden 2010 ammattiluokituksen 1-numerotaso kuvataan Liitetaulukossa 1.

Kuvio 1. Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne 2016

Vuonna 2016 Helsingissä asui 300 400 työllistä. Heidän ammattirakenteensa oli hyvin samankaltainen kuin Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen. Verrattuna työpaikkoihin, työllisistä hieman pienempi osa muodostui asiantuntijoista, mutta hieman suurempi osa työllisistä oli palvelu- ja myyntityöntekijöitä. Helsingin työpaikkaomavaraisuus vuonna 2016 oli 129 prosenttia, eli työpaikkoja oli 29 prosenttia enemmän kuin työllisiä. Omavaraisuus oli yli 100 prosenttia kaikissa ammattiryhmissä. Erityisen suuri se oli johtajien (144 prosenttia), asiantuntijoiden (142 prosenttia) ja rakennus-, korjaus ja valmistustyöntekijöiden (136 prosenttia) keskuudessa.

Muiden Helsingin seudun kuntien työmarkkinat olivat selvästi Helsinkiä pienemmät, ja ne olivat erilaisia myös niin ammattirakenteeltaan kuin työpaikkaomavaraisuudeltaan. Espoo poikkesi Helsingistä lähinnä työpaikkaomavaraisuudeltaan, joka oli 92 prosenttia vuonna 2016, eli Espoossa työpaikkoja oli vähemmän kuin työllisiä. Espoon työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne oli kuitenkin melko samankaltainen kuin Helsingissä vuonna 2016. Espoossa johtajien ja erityisasiantuntijoiden osuus sekä työpaikoista että työllisistä oli hieman suurempi kuin Helsingissä.

Vantaan työpaikoista ja työllisistä puolestaan suhteellisesti suurempi osuus oli rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä, prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä ja muita työntekijöitä, ja suhteellisesti pienempi osuus oli erityisasiantuntijoita kuin Helsingissä.⁵ Vantaan työpaikkaomavaraisuus oli 108 prosenttia, eli kuten Helsingissä, työpaikkoja oli Vantaalla enemmän kuin työllisiä.

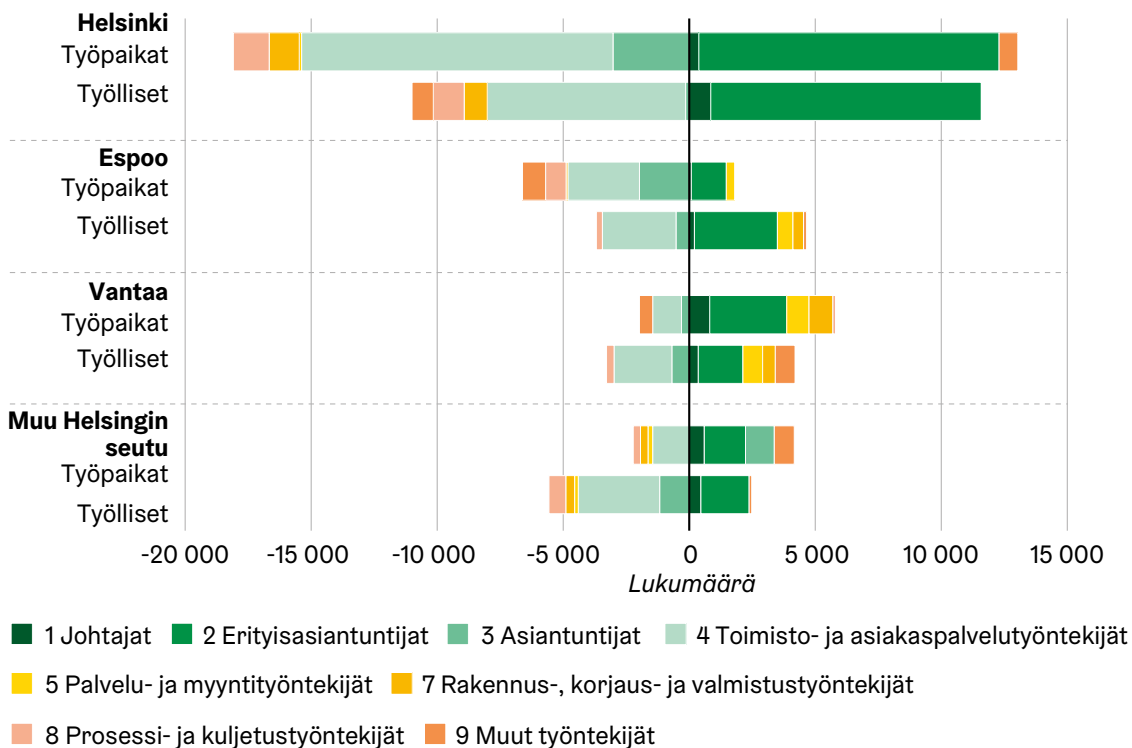
Helsingin seudun pienempien kuntien yhteenlaskettu työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2016 selvästi alhaisin, 70 prosenttia. Pienin se oli Pornaisissa, 46 prosenttia, mutta toisaalta Hyvinkäällä työpaikkaomavaraisuus oli 95 prosenttia, eli hieman korkeampi kuin

5 Ammattiryhmään 'Muut työntekijät' kuuluvat työlliset työskentelevät siivoukseen, jätehuoltoon, keittiö- ja pesulatyöhön, maa- ja metsätalouteen, kaivos- ja rakennusteollisuuteen, kuljetus- ja rahdinkäsittelytyöhön ym. liittyvissä avustavissa, rutiiniluonteisissa tai vähän koulutusta vaativissa tehtävissä. Tehtävät voivat liittyä ammattityöntekijöiden avustamiseen tai sesonkityöhön.

Espoossa. Myös ammattiryhmittäin tarkasteltuna seudun pienempien kuntien työpaikkaomavaraisuus oli alle 100 prosenttia. Helsinkiin verrattuna erityisasiantuntijat olivat selvästi vähemmän edustettuina seudun pienempien kuntien työpaikoissa ja työllisissä. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ja muiden työntekijöiden suhteellinen osuus oli pienemmissä kunnissa puolestaan suurempi kuin Helsingissä.

Vuonna 2010 Helsingin työpaikkaomavaraisuus oli hieman suurempi kuin vuonna 2016, 131 prosenttia.⁶ Tällä ajanjaksolla Helsingin työpaikkojen määrä kasvoi 6 400:lla, ja työllisten määrä 9 600:lla. Ammattiryhmien välillä oli kuitenkin selviä eroja kehityksessä. Esimerkiksi, siinä missä erityisasiantuntijoiden kohdalla työpaikkojen määrä kasvoi 11 900:lla ja työllisten määrä 10 700:lla vuodesta 2010, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden työpaikkojen määrä pieneni 12 400:lla, ja työllisten määrä lähes 7 900:lla (Kuvio 2 ja Liitetaulukko 2). Erityisasiantuntijoiden ammattiryhmän lisäksi Helsingissä tapahtui kasvua myös johtajien ammattiryhmän työpaikkojen ja työllisten määrässä. Myös muiden työntekijöiden ammattiryhmän työpaikkojen määrä kasvoi, mutta työllisten määrä pieneni. Muissa ammattiryhmissä sekä työpaikkojen että työllisten määrä Helsingissä väheni.

Kuvio 2. Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten määrän muutos ammattiryhmittäin 2010–2016

Kuten Helsingissä, myös Espoossa työpaikkaomavaraisuus pieneni vuodesta 2010, jolloin se oli 96 prosenttia. Helsingistä poiketen, Espoossa tämä oli osittain seurausta työpaikkamäärän pienenemisestä 1 600:lla. Sen sijaan Vantaalla ja muualla Helsingin seudulla sekä työpaikkaomavaraisuus että työpaikkojen määrä kasvoivat.

Kun tarkastellaan muutoksia muiden Helsingin seudun kuntien ammattiryhmien kanssa, samansuuntaiset ja selvät muutokset erityisasiantuntijoiden ja toimisto- ja asiakas-

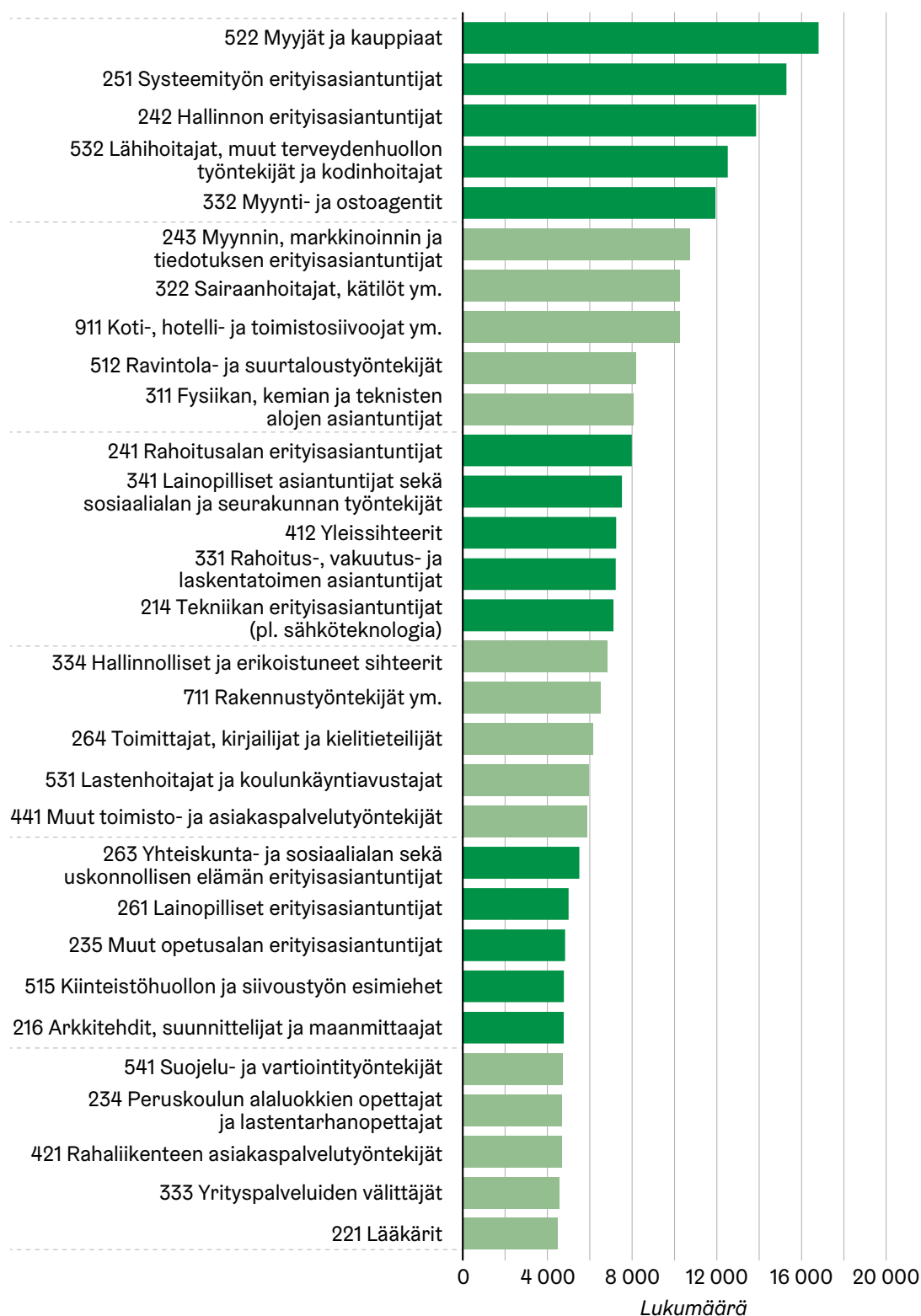
⁶ Tilastokeskuksen ammatiluokituksen muutoksista johtuen vuosi 2010 on aikaisin vuosi, johon vuoden 2016 tietoja voidaan luotettavasti vertailla.

palvelutyöntekijöiden määrissä näkyivät myös siellä. Myös asiantuntijoiden työpaikkojen ja työllisten määrät pienenevät lähes poikkeuksetta koko seudulla. Laadullisesti samanlaisia muutoksia näissä ammattiryhmissä tapahtui myös muualla Suomessa, viitaten siihen ettei kyse ole vain Helsingin seudulle ominaisesta kehityksestä vaan yleisestä ammatirakenteellisesta kehityksestä. Suhteelliset muutokset Helsingin seudulla erityisasiantuntijoiden ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrissä olivat kuitenkin jonkin verran voimakkaammat kuin muualla Suomessa.

Edellä käytetty ammattiluokituksen 1-numerotaso on varsin karkea, eikä sen perusteella voi päätellä paljoakaan esimerkiksi ammattien toimialoista. Seuraavaksi hyödynnetäänkin ammattiluokituksen 3-numerotasoa, kun tarkastellaan Helsingin suurimpia ammattiryhmiä tarkemmin. Vaikka edellä todettiin, että erityisasiantuntijat olivat Helsingin suurin ammattiryhmä 1-numerotasolla, 3-numerotasolla tarkasteltuna eniten Helsingissä työskenteli myyjiä ja kauppiaita vuonna 2016, yhteensä vajaat 17 000 (Kuvio 3).⁷ Eri alojen erityisasiantuntija-ammatteja löytyi 30 eniten työllistävän ammatin joukosta 12, mikä selittää ryhmän suurta kokoa karkeammalla luokitustasolla. Asiantuntija-ammatteja oli seitsemän, toimisto- ja asiakaspalveluammatteja kolme, palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammatteja kuusi, rakennus- korjaus- ja valmistustyöntekijöiden ammatteja yksi, ja muiden työntekijöiden ammatteja yksi. 30 eniten työllistävän ammatin joukkoon ei tällä luokitustasolla siis mahtunut yhtään johtaja-ammattia tai kuljetus- ja prosessityöntekijöiden ammattia. Ammattialoista korostuivat erityisesti sosiaali- ja terveysala, opetusala ja erilaiset asiakaspalveluammatit.

⁷ Ammattinimikkeen edessä olevan luvun ensimmäinen numero ilmoittaa sen edellä tarkastellun karkean ammattiryhmän, johon ammatti kuuluu.

Kuvio 3. Työpaikat Helsingissä ammatin mukaan 2016, 30 suurinta ryhmää ammattiluokituksen 3-numerotasolla

Monet näistä ammateista olivat suuria työllistäjiä jo vuonna 2010, mutta muutokset eri ammattien työpaikkojen määrissä olivat hyvin eri suuntaisia ja osin hyvinkin suuria (Liite-
taulukko 3). Kuten jo edellä todettiin, erityisasiantuntijoiden ammattiryhmän työpaikka-
määrä kasvoi vuodesta 2010 vuoteen 2016 voimakkaasti. Ammattiryhmän 3-numerota-
son eniten työllistävästä ammateista absoluuttisesti eniten kasvoi hallinnon erityisasian-
tuntijoiden joukko (+2 800 työpaikkaa, +25 prosenttia), tekniikan erityisasiantuntijoiden

joukko (+2 000 työpaikkaa, +38 prosenttia). Tosin, vuoden 2010 ammattiluokitus ei sisältänyt systeemityön erityisasiantuntijoita omana 3-numerotason luokkana. Jos tarkastellaan tämän ammatin 2-numerotason yläluokkaa, eli tieto- ja viestintätekniikan erityisasiantuntijoita, havaitaan että senkin työpaikkamäärä kasvoi sekä absoluuttisesti että suhteellisesti merkittävästi: Työpaikkamäärä kasvoi 14 000:sta 17 500:ään, eli noin 25 prosenttia.⁸ Osa tästä kasvusta saattoi olla seurausta saman alan ammattilaisten erikoistumisesta, nimittäin samalla ajanjaksolla ammatin informaatio- ja tietoliikennetekniikan teknikoiden sekä käyttäjätukihenkilöiden (ammatti 351) työpaikkamäärä pieneni 1 600 henkilöllä, eli noin 27 prosenttia.

Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden työpaikat vähenivät 1-numerotasolla tarkasteltuna eniten. 3-numerotason suurten työllistäjien joukossa näitä ammatteja oli kolme, joista rahaliikenteen asiakaspalvelutyöntekijöiden työpaikkojen määrä pieneni 1 800:lla (-28 prosenttia) ja muiden toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrä 1 200:lla (-17 prosenttia). Samaan 1-numerotason ammattiryhmään kuuluvaa yleissihteerien ammatteja ei vuoden 2010 ammattiluokituksessa ollut omana 3-numerotason luokkana. Ammatin 2-numerotason yläluokan, eli toimistotyöntekijöiden työpaikkojen määrä pieneni vuodesta 2010 vuoteen 2016 18 000:sta 10 700:aan, eli 40 prosenttia.⁹

Monilta osin ammatit, jotka tarjosivat Helsingissä eniten työpaikkoja, olivat myös monien Helsingissä asuvien työllisten ammatteja. Vuonna 2016 23 ammattia kuului 30 suurimman joukkoon sekä työpaikkojen että työllisten määrältään (Kuvio 4). Lähes kaikissa näissä ammateissa työpaikkaomavaraisuus oli yli sata prosenttia, eli ammatin työpaikkoja oli Helsingissä enemmän kuin työllisiä. Ammatit, jotka kuuluivat suurimpien joukkoon työpaikkojen määrältään mutta eivät työllisten määrältään, olivat lainopilliset erityisasiantuntijat, rahaliikenteen asiakaspalvelutyöntekijät, sekä yrityspalveluiden välittäjät. Suurimpien joukossa työllisten määrältään, mutta ei työpaikkojen määrältään, olivat puolestaan rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät, raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat, taiteilijat ja tarjoilutyöntekijät.

Vuodesta 2010 vuoteen 2016 suurista työllisten ammattiryhmistä absoluuttisesti ja suhteellisesti eniten kasvoi helsinkiläisten hallinnon erityisasiantuntijoiden määrä, 2 300 työllisellä eli lähes 33 prosentilla (Liitetaulukko 4). Toiseksi eniten kasvoivat systeemityön erityisasiantuntijat sisältävä, tieto- ja viestintätekniikan erityisasiantuntijoiden 2-numerotason ammattiryhmä (+2 000 työllistä, +21 prosenttia), sekä lainopillisten asiantuntijoiden sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijöiden määrä (+1 000 työllistä, +21 prosenttia). Näissä ammateissa työllisten määrän suhteellinen kasvu oli jonkin verran suurempaa kuin työpaikkojen. Tilanne oli päinvastainen esimerkiksi työpaikkamäärältään hyvin voimakkaasti kasvaneiden tekniikan erityisasiantuntijoiden, ja tieto- ja viestintätekniikan erityisasiantuntijoiden 2-numerotason ammattiryhmän kohdalla: Kun työpaikkojen määrä kasvoi näissä ammateissa 38 ja 25 prosenttia, työllisten määrä kasvoi 23 ja 21 prosenttia. Samalla myös näiden ammattien työpaikkaomavaraisuus kasvoi, tekniikan erityisasiantuntijoiden kohdalla 117:sta 132 prosenttiin, ja tieto- ja viestintätekniikan erityisasiantuntijoiden tapauksessa 152:sta 157 prosenttiin.

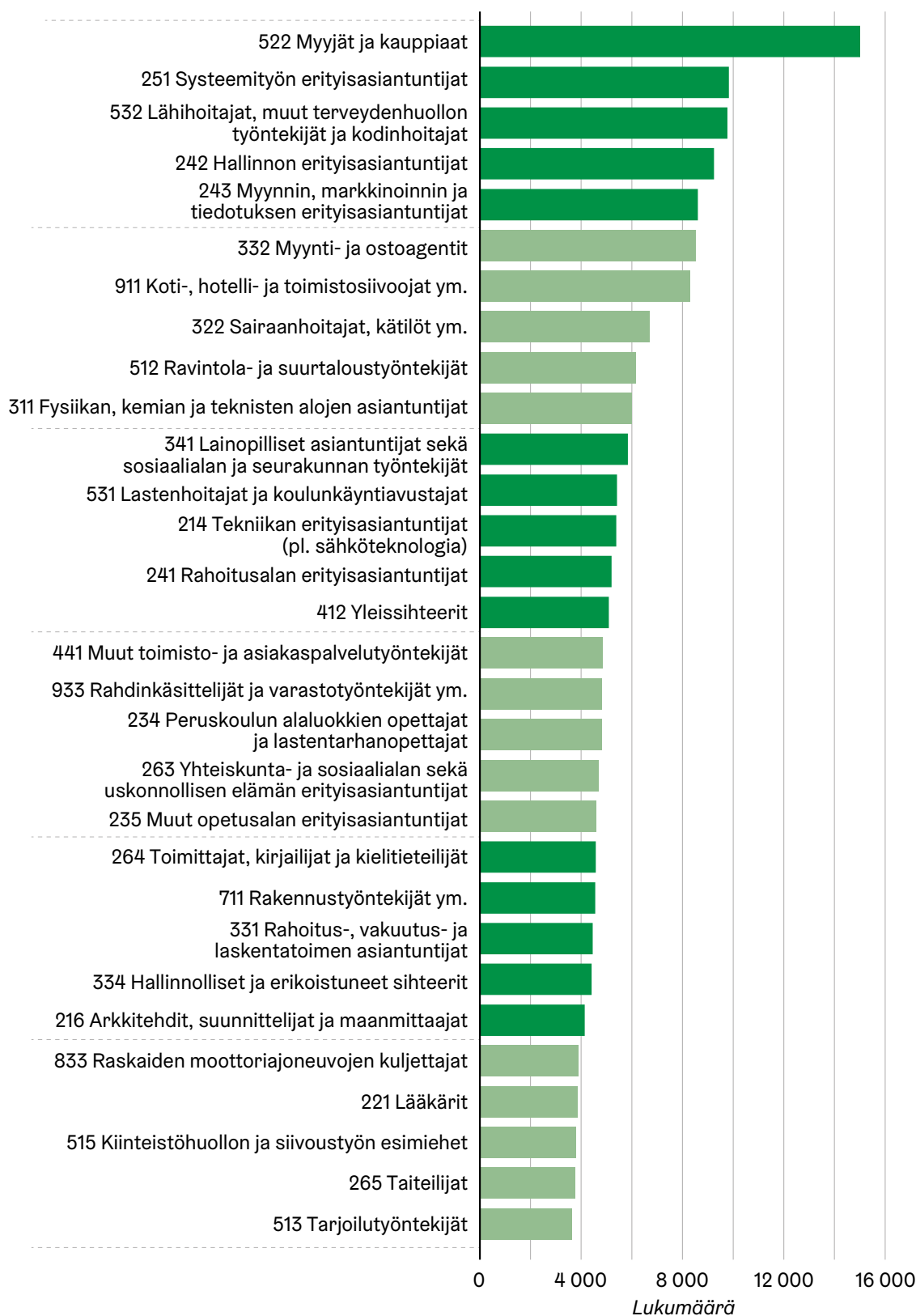
Kuten työpaikkojen määrä, myös työllisten määrä väheni voimakkaasti toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden ammatissa. Yleissihteerien 2-numerotason yläluokan kohdalla työllisten määrän absoluuttinen ja suhteellinen lasku oli suurinta (-5 000 työllistä, -40 prosenttia). Myös muiden toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden, koti-, hotelli- ja

8 Vuonna 2016 tästä 2-numerotason yläluokasta systeemityön erityisasiantuntijat muodostivat 87 prosenttia. Tämä 2-numerotason luokka ei sisältänyt muita erityisasiantuntijoiden 1-numerotason ammattiryhmän suuriin työllistäjiin kuuluvia ammatteja.

9 Vuonna 2016 tästä 2-numerotason yläluokasta yleissihteerit muodostivat 68 prosenttia. Tämä 2-numerotason luokka ei sisältänyt muita toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden 1-numerotason ammattiryhmän suuriin työllistäjiin kuuluvia ammatteja.

toimistosiivoojien, myynti- ja ostoagenttien, rahoitus-, vakuutus- ja laskentatoimen asiantuntijoiden, sekä toimittajien, kirjailijoiden ja kielitieteilijöiden määrät pienenivät määrällisesti ja/tai suhteellisesti paljon.

Kuvio 4. Helsingin työlliset ammatin mukaan 2016, 30 suurinta ryhmää ammattiluokituksen 3-numerotasolla

Helsinki on erikoistunut useisiin laki-, rahoitus- ja viestinnän alan ammatteihin

Edellä havaittiin, että Helsingin suurista ammasteista monet kuuluvat paikallisille palvelualueille, joiden asiakaskunta koostuu paljolti lähialueen asukkaista ja/tai yrityksistä. Tämänkaltaiset ammatit työllistävät ihmisiä laajalti muuallakin Suomessa, joten Helsingin ei voida varsinaisesti sanoa erikoistuneen näihin ammatteihin. Jotkin edelläkin esiintyneistä ammasteista ovat kuitenkin sellaisia, joiden työpaikat ja työlliset ovat keskittyneet voimakkaasti nimenomaan Helsinkiin. Tätä Helsingin ammattirakenteen erikoistumista suhteessa koko Suomeen tarkastellaan seuraavaksi, käyttäen ammattiluokituksen 4-numeroista tasoa.¹⁰

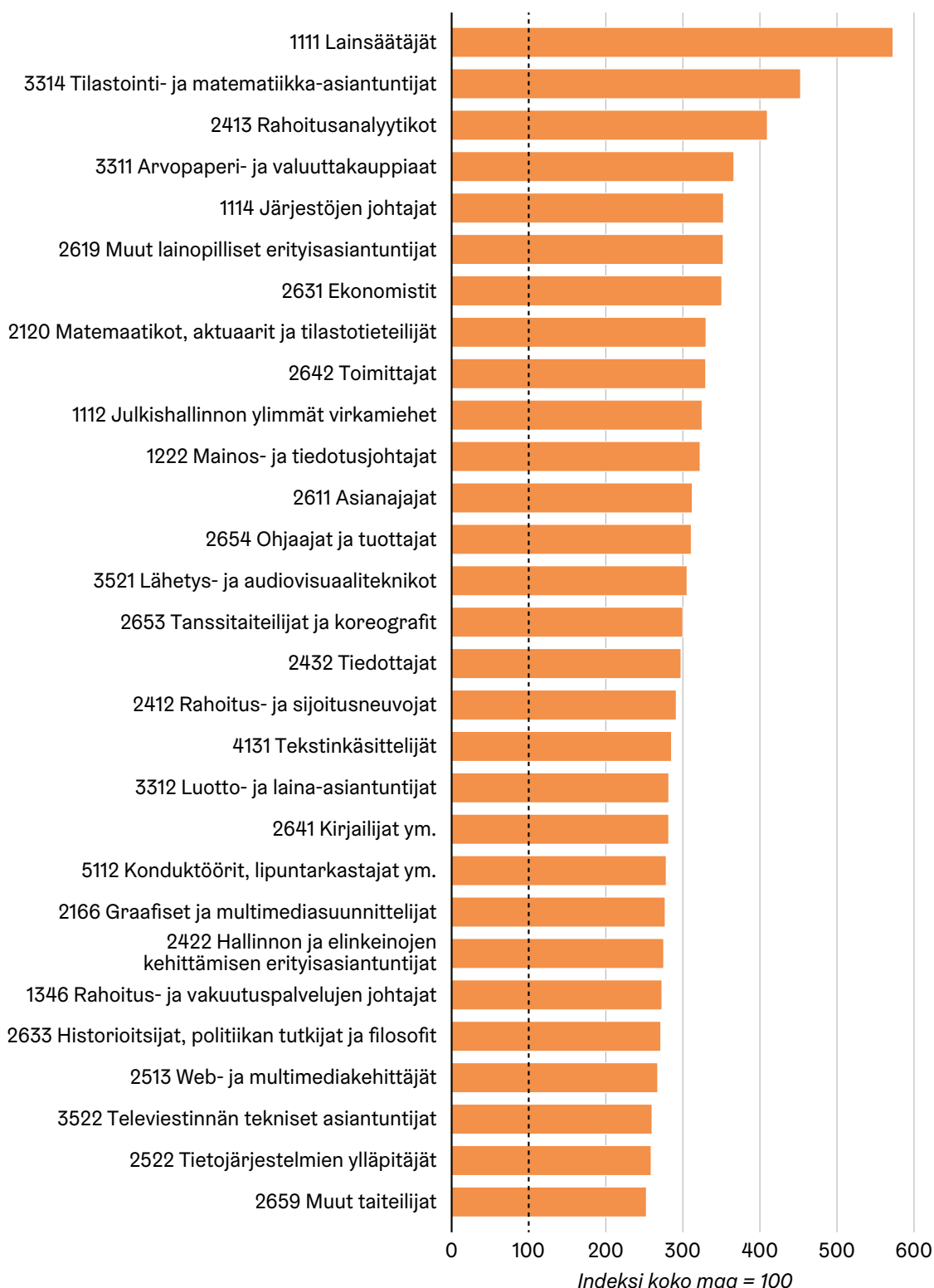
Analyysovälineenä käytetään ns. sijaintiosamääriin perustuvia ammattiryhmittäisiä indeksejä. Indeksiksi lasketaan työpaikoille ja työllisille erikseen, ja sellaisille ammattiryhmille, joiden työpaikkojen tai työllisten määrä Helsingissä oli vähintään 200 vuonna 2016. Indeksiksi raportoidaan niille ammattiryhmille, joiden sijaintiosamääräindeksin arvo ylitti arvon 250. Tämä tarkoittaa, että ammattiryhmään kuuluvien työpaikkojen (työllisten) osuus kaikista työpaikoista (työllisistä) oli Helsingissä vähintään 2,5-kertainen koko maahan verrattuna. Indeksien arvo korreloi suoraan sen kanssa, kuinka suuri osuus ammatin työpaikoista (työllisistä) koko Suomessa on sijoittunut Helsinkiin: Mitä suurempi indeksin arvo on, sitä suurempi on Helsingin osuus Suomen työpaikoista (työllisistä) kyseisessä ammatissa.

Helsingin työpaikkoja tarkasteltaessa erikoistuminen oli vuonna 2016 voimakkainta erilaisissa johtajien, erityisasiantuntijoiden tai asiantuntijoiden 1-numerotason ammattiryhmän ammasteissa (Kuvio 5).¹¹ Eniten joukosta löytyi eri alojen erityisasiantuntijoiden ammatteja, 17 ammattia 29:sta. Johtajien ja ylimpien virkamiesten ammattiryhmään kuuluvia ammatteja oli viisi, ja asiantuntijoiden ammattiryhmään kuuluvia ammatteja niin ikään viisi. Työpaikkojen sijaintiosamääräindeksin arvo nousi vuonna 2016 korkeimmaksi, noin 570:een, lainsäätäjien kohdalla. Tämän ammatin työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista Helsingissä oli siis lähes kuusinkertainen verrattuna koko maahan. Jopa 98 prosenttia kaikista lainsäätäjien työpaikoista Suomesta oli sijoittunut Helsinkiin.

¹⁰ Tilastokeskuksen luokitus noudattaa kansainvälistä ISCO-08 ammattiluokitusta 4-numerotasolle saakka muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Luokituksen 5-numerotaso on kansallinen lisäys, joka on muodostettu kansallisten luokiteltutarpeiden pohjalta.

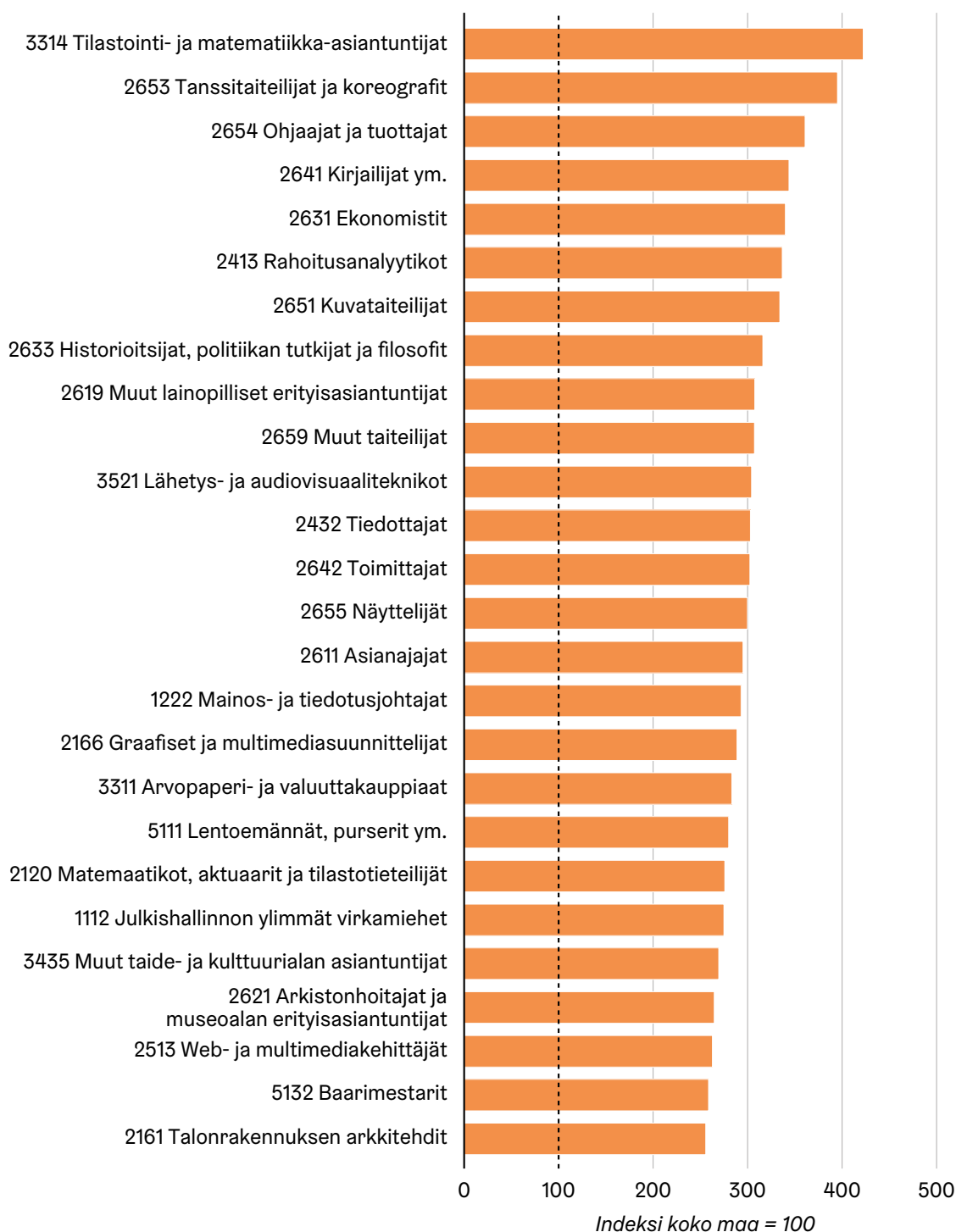
¹¹ Ammatinimikkeen edessä olevan luvun ensimmäinen numero ilmoittaa sen edellä tarkastellun karkean ammattiryhmän, johon ammatti kuuluu.

Kuvio 5. Helsingin työpaikkojen ammatilliset erikoistumisalat suhteessa koko maahan 2016, sijaintiosamääräindeksi. Koko maa = 100

Monilla näistä ammateista myös työllisten sijaintiosamääräindeksin arvo oli korkea (Kuvio 6). Suurin se oli vuonna 2016 tilastointi- ja matematiikka-asiantuntijoilla, joiden osuus työllisistä oli Helsingissä yli nelinkertainen verrattuna koko maahan. Kaikista Suomen tilastointi- ja matematiikka-asiantuntijoista 56 prosenttia asui Helsingissä. Yleisesti ottaen sekä työpaikoilla että työllisillä mitattua ammatillista erikoistumista ilmeni paljon Helsingin elinkeinorakenteelle tyypillisillä laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla, sekä kulttuurialalla.

Kuvio 6. Helsingin työllisten ammatilliset erikoistumisalat suhteessa koko maahan 2016, sijaintiosamääräindeksi. Koko maa = 100

Joidenkin ammattien kohdalla erikoistuminen oli suurempaa työpaikoilla kuin työllisillä mitattuna. Esimerkiksi useiden eri alojen johtajien ja ylimpien virkamiesten työpaikat olivat selvästi ylliedustettuja Helsingissä verrattuna muuhun Suomeen, mutta näissä ammateissa työskentelevät helsinkiläiset eivät muodostaneet suhteellisesti yhtä korostunutta joukkoa Helsingin työllisistä. Oli kuitenkin myös ammatteja – kuten kirjailijat ja kuvataiteilijat – joiden kohdalla erikoistuminen oli suurempaa työllisillä kuin työpaikoilla mitattuna. Nämä havainnot viittaavat siihen, että edes saman ammatin sisällä yritysten ja työllisten päätökset sijoittua Helsinkiin eivät ole pelkästään toisistaan riippuvaisia, vaan

niiden taustalla on useita muitakin, muun muassa kustannuksiin, preferensseihin ja työ- ja asuinpaikan saavutettavuuteen liittyviä tekijöitä.

Työpaikkaomavaraisuus on korkein Pasilassa, Länsi-Pakilassa asuvista työllisistä suurin osa on johtajia tai erityisasiantuntijoita

Muun muassa kustannuksiin, preferensseihin ja saavutettavuuteen liittyvät tekijät ohjaavat työpaikkojen ja työllisten sijoittumista myös Helsingin sisällä. Siinä missä yritykset usein keskittyvät kantakaupunkiin tai liikenteellisesti helposti saavutettaville alueille joko asiakkaiden, työvoiman tai toiminnan kannalta tärkeiden muiden yritysten takia, työllisten asuinpaikan valintaan vaikuttaa työpaikan saavutettavuuden lisäksi keskeisesti muun muassa alueiden hinta- ja vuokrataso, niiden tarjoamat palvelut sekä moninaiset alueiden viihtyisyyteen liittyvät tekijät – puhumattakaan henkilökohtaisista, vaikkapa perheen tarpeisiin liittyvistä tekijöistä tai itse asuntoon liittyvistä preferensseistä. Näiden sijaintivalintojen – yhdessä yhdyskuntasuunnittelun ja kaavoituksen asettamien reunaehdojen kanssa – seurauksena jotkin alueet profiloituvat ensisijaisesti työssäkäyntialueiksi, toisista muodostuu lähinnä asuinalueita, ja joillekin alueille sijoittuu paljon sekä työllisiä että työpaikkoja.

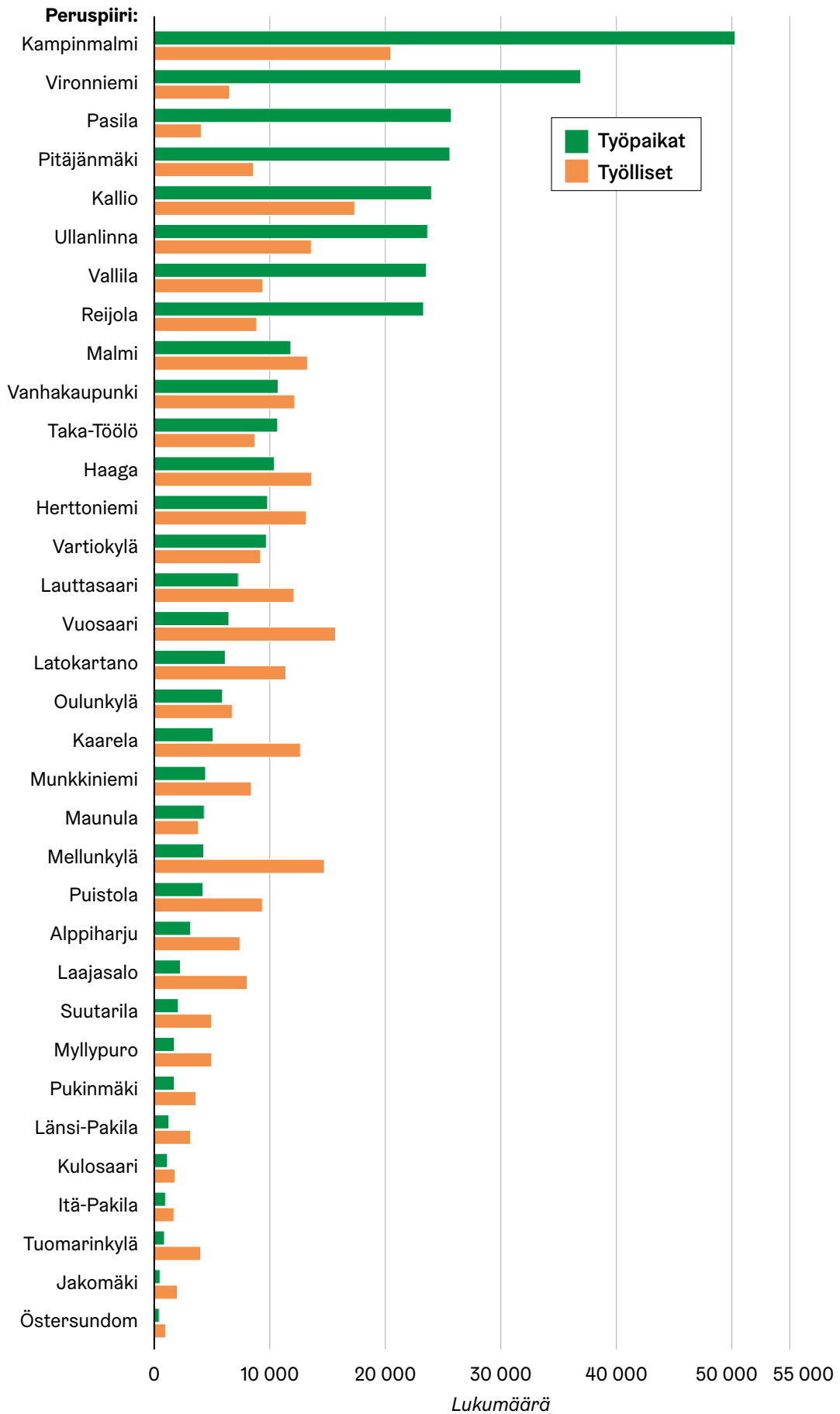
Mutta alueet eivät eroa toisistaan ainoastaan työpaikkojen ja työllisten suhteellisten määrien suhteen, vaan myös niiden ammattirakenteen suhteen. Alueilla, joilla työpaikkoja on vähän mutta asukkaita paljon, sijaitsee enimmäkseen asukkaiden kannalta keskeisiä palveluita tarjoavia yrityksiä. Sen sijaan keskusta-alueilla sijaitsevat esimerkiksi keskeisimmät virastot ja yliopistot, kun taas asiantuntijayrityksiä löytyy kantakaupungista ja joistakin työpaikkakeskittymistä sen ulkopuolella. Alueiden ammattirakennetta työllisten näkökulmasta määrittävät voimakkaasti muun muassa ammatista riippuvat työllisten budjettirajoitteet. Esimerkiksi lähinnä vain korkeaa osaamista vaativissa ja/tai paljon vastuuta sisältävissä ammateissa työskentelevillä on mahdollista asua korkeimpien hinta- ja vuokratason alueilla, kuten kantakaupungissa.

Kun työpaikkojen ja työllisten alueellista määrällistä jakaumaa tarkastellaan peruspiireittäin, havaitaan että vuonna 2016 työpaikkoja oli eniten Kampinmalmin (50 000) ja Vironniemen (37 000) peruspiireissä (Kuvio 7). Keskeisiä ja keskenään melko saman suuruisia työssäkäyntialueita olivat Pasilan, Pitäjänmäen, Kallion, Ullanlinnan, Vallilan ja Reijolan peruspiirit. Toisenlaista ääripäätä edustivat Tuomarinkylän, Jakomäen ja Östersundomin peruspiirit, joissa sijaitsi vain joitakin promilleja Helsingin työpaikoista. Voimakkaimmin työssäkäynti painottuu siis kantakaupunkiin, ja esikaupungeista löytyy vain yksittäisiä työpaikkakeskittymiä (Kuvio 8).

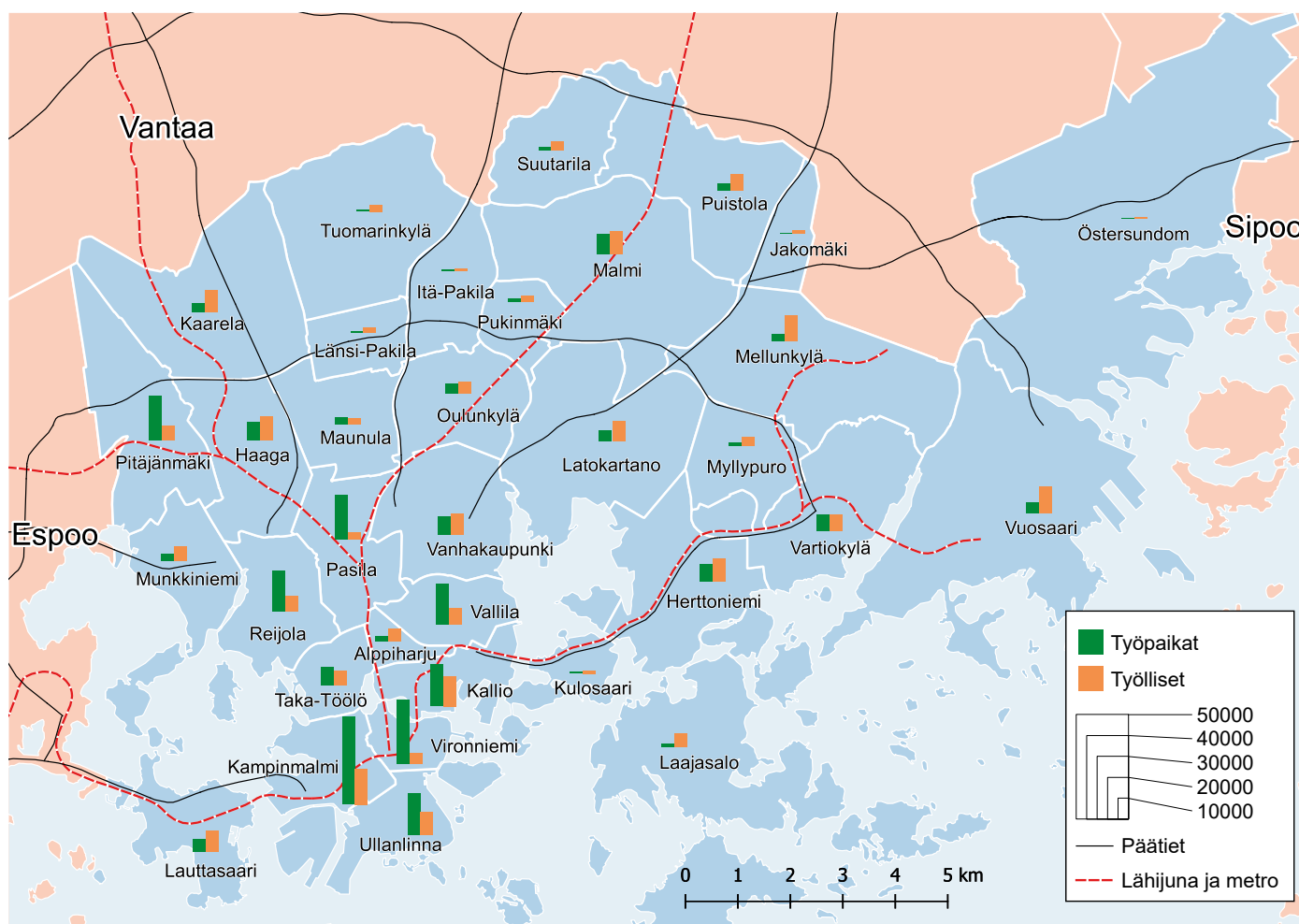
Helsinkiäisiä työllisiä sen sijaan asui eniten Kampinmalmin (20 000), Kallion (17 000) Vuosaaren (16 000) ja Mellunmäen (15 000) peruspiireissä. Vähiten työllisiä asui Östersundomin, Itä-Pakilan, Kulosaaren ja Jakomäen peruspiireissä, alle 2 000 kussakin. Työllisten alueellinen keskittyminen ei ole yhtä selväpiirteistä kuin työpaikkojen, ja merkittäviä asuinalueita löytyy etäämmältäkin kantakaupungista, etenkin lähijunaratojen ja metrolinjojen varsilla.

Työpaikkaomavaraisuus, eli työpaikkojen määrä suhteessa työllisiin oli korkein Pasilan peruspiirissä, yli 630 prosenttia. Myös Vironniemen, Pitäjänmäen, Reijolan ja Vallilan peruspiireissä työpaikkoja oli yli 2,5 kertaa niin paljon kuin niissä asuvia työllisiä. Sen sijaan Tuomarinkylän, Jakomäen, Laajasalon, Mellunkylän ja Myllypuron peruspiireissä työpaikkaomavaraisuus oli matalin, alle 40 prosenttia. Toisin sanoen, näissä peruspiireissä sijaitsi alle 4 työpaikkaa siellä asuvaa 10 työllistä kohden. On syytä kuitenkin pitää mielessä, että alueiden työpaikkaomavaraisuus kertoo vain työpaikkojen ja työllisten määrien suhteesta, muttei siitä, missä tietyllä alueella työssäkäyvät asuvat tai toisin päin. Tätä käsitellään myöhemmin luvussa, jossa tarkastellaan työllisten pendelöintiä peruspiireittäin.

Kuvio 7. Helsingin työpaikat ja työlliset peruspiireittäin 2016

Kuvio 8. Helsingin työpaikat ja työlliset peruspiireittäin 2016

Vuodesta 2010 vuoteen 2016 työpaikkojen määrä kasvoi Helsingissä keskimäärin 2 prosenttia. Alueittain tarkasteltuna työpaikkojen määrä lisääntyi 22 peruspiirissä, ja väheni 13 peruspiirissä (Liitetaulukko 5). Suhteellisesti eniten, yli 20 prosenttia, työpaikkojen määrä kasvoi Vuosaaren ja Tuomarinkylän peruspiireissä. Munkkiniemen peruspiirissä työpaikkojen määrä väheni suhteellisesti selvästi eniten, 30 prosenttia.

Samalla ajanjaksolla Helsingissä asuvien työllisten määrä kasvoi keskimäärin 3 prosenttia. Työllisten määrä kasvoi 20 peruspiirissä, ja väheni 15 peruspiirissä. Työllisten määrä kasvoi suhteellisesti eniten Vallilan, Myllypuron ja Kampinmalmin peruspiireissä, kussakin 20–30 prosenttia. Suhteellisesti eniten työllisten määrä tippui Malmin, Jakomäen ja Pukinmäen peruspiireissä, kussakin 7–10 prosenttia.

Työpaikkaomavaraisuusasteeltaan eniten vuosina 2010–2016 kasvoivat Pasilan peruspiiri (58 prosenttiyksiköllä) ja Vironniemen peruspiiri (19 prosenttiyksiköllä), eli näissä peruspiireissä työpaikkojen määrä työllistä kohden kasvoi voimakkaimmin. Työpaikkaomavaraisuus puolestaan pieneni eniten Vallilan ja Kampinmalmin peruspiireissä, 40 ja 42 prosenttiyksiköllä.

Tietyt alueet Helsingissä, kuten Pasilan, Vironniemen ja Pitäjänmäen peruspiirit, ovat siis ensisijaisesti työssäkäyntialueita, kun taas toiset, Mellunkylän, Myllypuron ja Tuomarinkylän kaltaiset peruspiirit ovat pääasiassa asuinalueita. Näiden välimaastoon lukeutuu alueita kuten Malmin, Vanhankaupungin ja Taka-Töölön peruspiirit, joissa sijaitsee runsaasti työpaikkoja ja asuu liki saman verran työllisiä. Työpaikkaomavaraisuuden kehityksen näkökulmasta profiiliaan vahvistivat Pasilan ja Vironniemen peruspiirit, joissa jo entuudestaan suuri työpaikkojen ja työllisten suhde kasvoi paljon. Toisaalta Vallilan ja Kam-

pinmalmin peruspiirit, joissa työpaikkaomavaraisuus pieneni voimakkaasti, olivat myös varsin työpaikkavaltaisia. Kolmantena esimerkkinä erilaisista kehityskuluista toimii vielä Munkkiniemen peruspiiri, jossa työllisiä oli noin 1,3-kertaa enemmän kuin työpaikkoja jo vuonna 2010, mutta jossa suhdeluku kasvoi liki kahteen vuonna 2016.

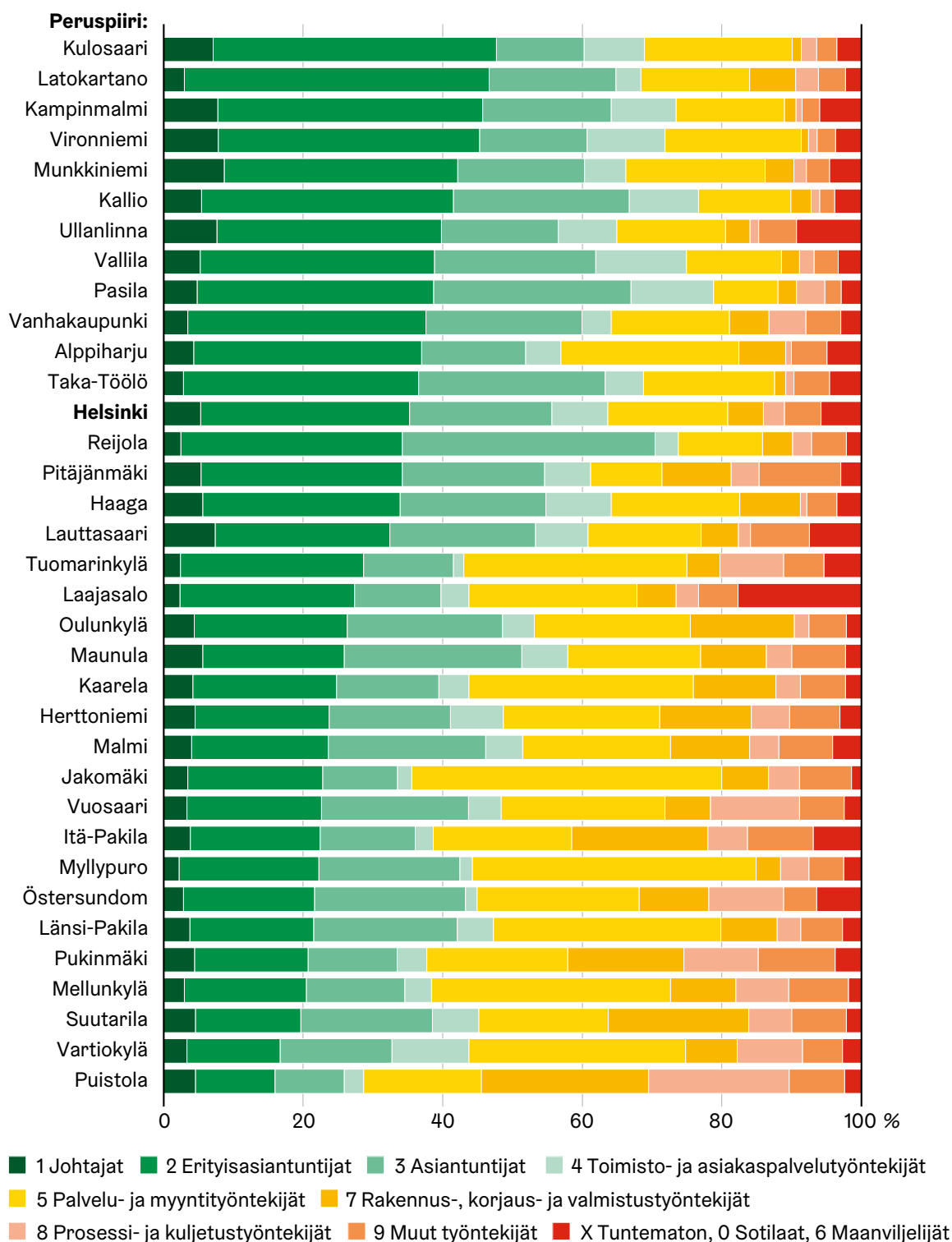
Nämä erot näkyvät myös alueellisina eroina ammattirakenteessa. Kun peruspiirit järjestetään laskevasti johtajien ja erityisasiantuntijoiden työpaikkojen yhteenlasketun osuuden mukaan, havaitaan että tämä osuus oli suurin Kulosaaren, Latokartanon, Kampinmalmin ja Vironniemen peruspiireissä, kussakin yli 45 prosenttia vuonna 2016 (Kuvio 9).¹² Pienin tämä osuus oli puolestaan Puistolan, Vartiokylän ja Suutarilan peruspiireissä, alle 20 prosenttia kussakin. Asiantuntijoiden osuus työpaikoista oli erityisen suuri Reijolan (36 prosenttia) ja Pasilan (28 prosenttia) peruspiireissä.

Palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmä muodosti suuret osuudet, 44 ja 40 prosenttia, Jakomäen ja Myllypuron peruspiirien työpaikoista, mutta osuus oli liki kolmanneksen myös Länsi-Pakilan, Kaarelan, Tuomarinkylän ja Vartiokylän peruspiireissä. Puistolan, Suutarilan ja Itä-Pakilan peruspiireissä puolestaan rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden osuus oli suhteellisen suuri. Prosessi- ja kuljetustyöntekijät muodostivat verrattain suuren osuuden Vuosaaren, Pukinmäen ja Östersundomin peruspiireissä, 11–13 prosenttia kussakin. Samaa luokkaa oli muiden työntekijöiden työpaikkojen osuus Pitäjänmäen ja Pukinmäen peruspiireissä, joissa ammattiryhmä oli tyypillisempi kuin muissa peruspiireissä.

Peruspiirien ammattirakenteita vertailtaessa on syytä muistaa edellä kuvatut varsin suuret peruspiirien väliset erot työpaikkojen määrissä. Jonkin ammattiryhmän suuri suhteellinen koko peruspiirissä ei siis välttämättä tarkoita, että ammattiryhmä olisi lukumääräisestikin suuri. Havainnolliset esimerkit tästä ovat vaikkapa Kulosaaren ja Vuosaaren peruspiirit. Kulosaareissa johtajien ja erityisasiantuntijoiden osuus työpaikoista oli 48 prosenttia, kun taas Vuosaareissa osuus oli alle puolet tästä, 23 prosenttia. Vuosaareissa näitä työpaikkoja oli kuitenkin 1 460, eli yli 2,5-kertainen määrä Kulosaaren 550:een verrattuna.

12 Ammattiryhmien peruspiiritason tarkastelussa pitäydytään ammattiluokituksen 1-numerotasolla.

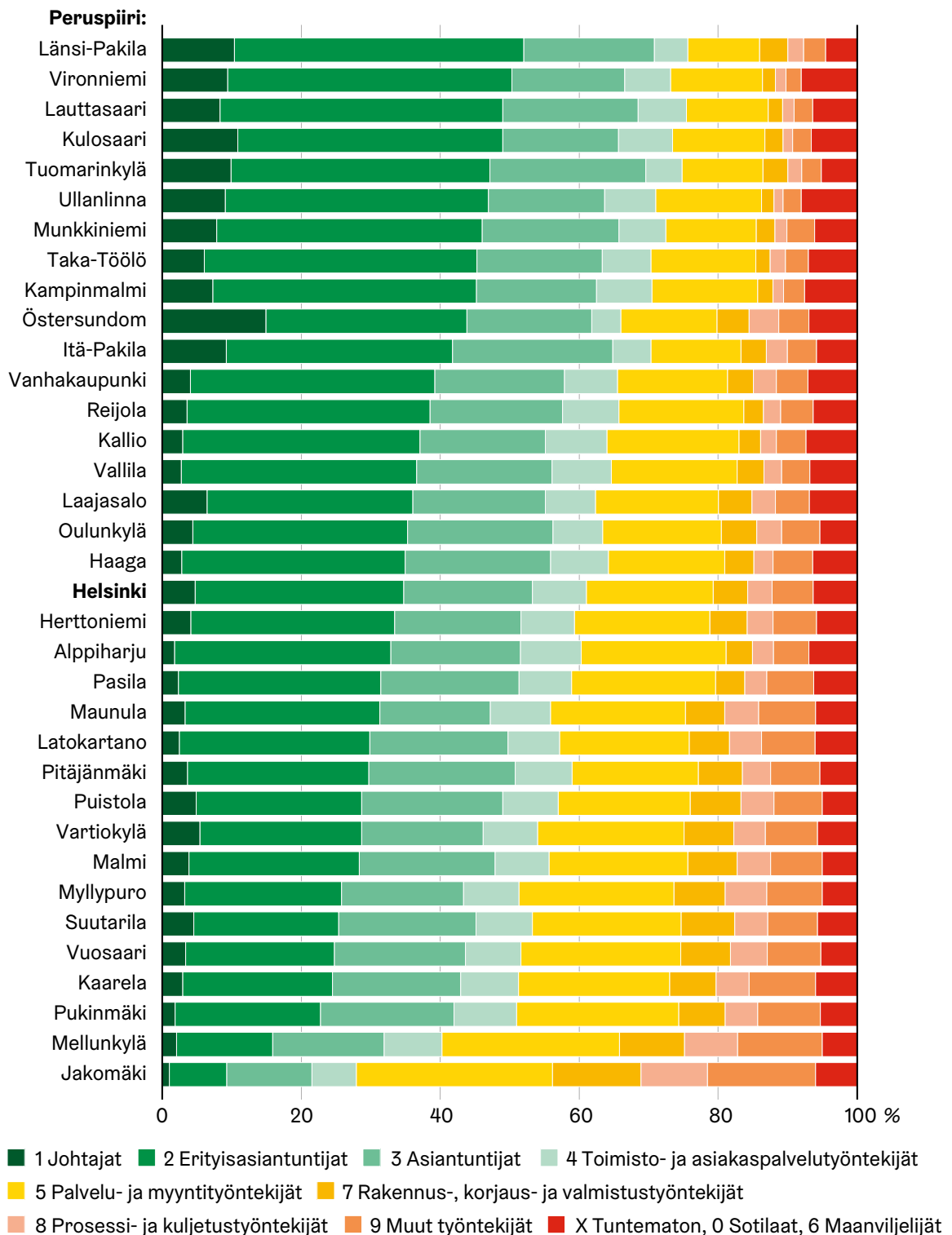
Kuvio 9. Helsingin työpaikkojen ammattirakenne peruspiireittäin 2016

Kun tarkastellaan Helsingissä asuvien työllisten ammattirakennetta peruspiireittäin, johtajat ja erityisasiantuntijat muodostivat suhteellisesti suurimmat osuudet – yhteensä noin puolet – Länsi-Pakilan, Vironniemen, Lauttasaaren ja Kulosaaren peruspiireissä asuvista työllisistä vuonna 2016 (Kuvio 10). Sen sijaan Jakomäen ja Mellunkylän peruspiireissä johtajia ja erityisasiantuntijoita oli alle 20 prosenttia. Asiantuntijoiden suhteellinen osuus oli suurin, 22–23 prosenttia, Tuomarinkylän ja Itä-Pakilan peruspiireissä. Nämä peruspiirien väliset erot ammattirakenteessa tukevat aiemmissa tutkimuksissa esiin nousseita havaintoja alueiden välisistä tulo- ja koulutustaustaeroista (esim. Vilkkama ym. 2014).

Palvelu- ja myyntityöntekijöiden suhteellinen osuus työllisistä puolestaan oli suurin Jakomäen ja Mellunkylän peruspiireissä, joissa he muodostivat 28 ja 25 prosentin osuuksillaan peruspiirien suurimman ammattiryhmän. He olivat suurin ammattiryhmä myös Suutarilan, Vuosaaren, Kaarelan ja Pukinmäen peruspiireissä. Kaikissa muissa peruspiireissä erityisasiantuntijat olivat suurin ammattiryhmä. Ainoastaan Jakomäen peruspiirissä työllisistä yli kymmenesosa oli rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä. Myös prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden osuus työllisistä oli erityisesti Jakomäen peruspiirissä, sekä Mellunkylän peruspiirissä suurempi kuin muissa peruspiireissä. Näissä peruspiireissä, sekä Pukinmäen ja Kaarelan peruspiireissä, muiden työntekijöiden ammattiryhmä muodostivat verrattain suuren osuuden työllisistä.

Kuvio 10. Helsingin työllisten ammattirakenne peruspiireittäin 2016

Edellä todettiin, että vuosina 2010–2016 Helsingissä erityisasiantuntijoiden määrä kasvoi ja toisaalta toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrä väheni voimakkaasti. Alueittain tarkasteltuna erityisasiantuntijoiden osuus työpaikoista kasvoi voimakkaimmin Maunulan ja Vallilan peruspiireissä, kummassakin yli 6,6 prosenttiyksiköllä (Liitetaulukko 6). Ryhmän osuus työllisistä kasvoi puolestaan eniten Vallilan ja Pasilan peruspiireissä, noin 6 prosenttiyksikköä kussakin (Liitetaulukko 7). Vain kahdeksassa peruspiirissä – Jakomäen ja Östersundomin peruspiireissä eniten – ammattiryhmän osuus työpaikoista pieneni. Ryhmän osuus työllisistä sen sijaan ei pienentynyt yhdessäkään peruspiirissä.

Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden osuus työpaikoista pieneni lähes kaikissa peruspiireissä. Ammattiryhmän osuus työpaikoista pieneni voimakkaimmin Munkkinien, Pasilan ja Maunulan peruspiireissä, 6,3–8,3 prosenttiyksiköllä. Vain 3 peruspiirissä – Länsi-Pakilan, Haagan ja Kulosaaren peruspiireissä – ammattiryhmän osuus työpaikoista kasvoi. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden osuus työllisistä pieneni kaikissa peruspiireissä. Huomattavinta osuuden pieneneminen oli Pasilan, Jakomäen ja Tuomarilan peruspiireissä, joissa ryhmän osuus työllisistä pieneni yli 4 prosenttiyksiköllä.

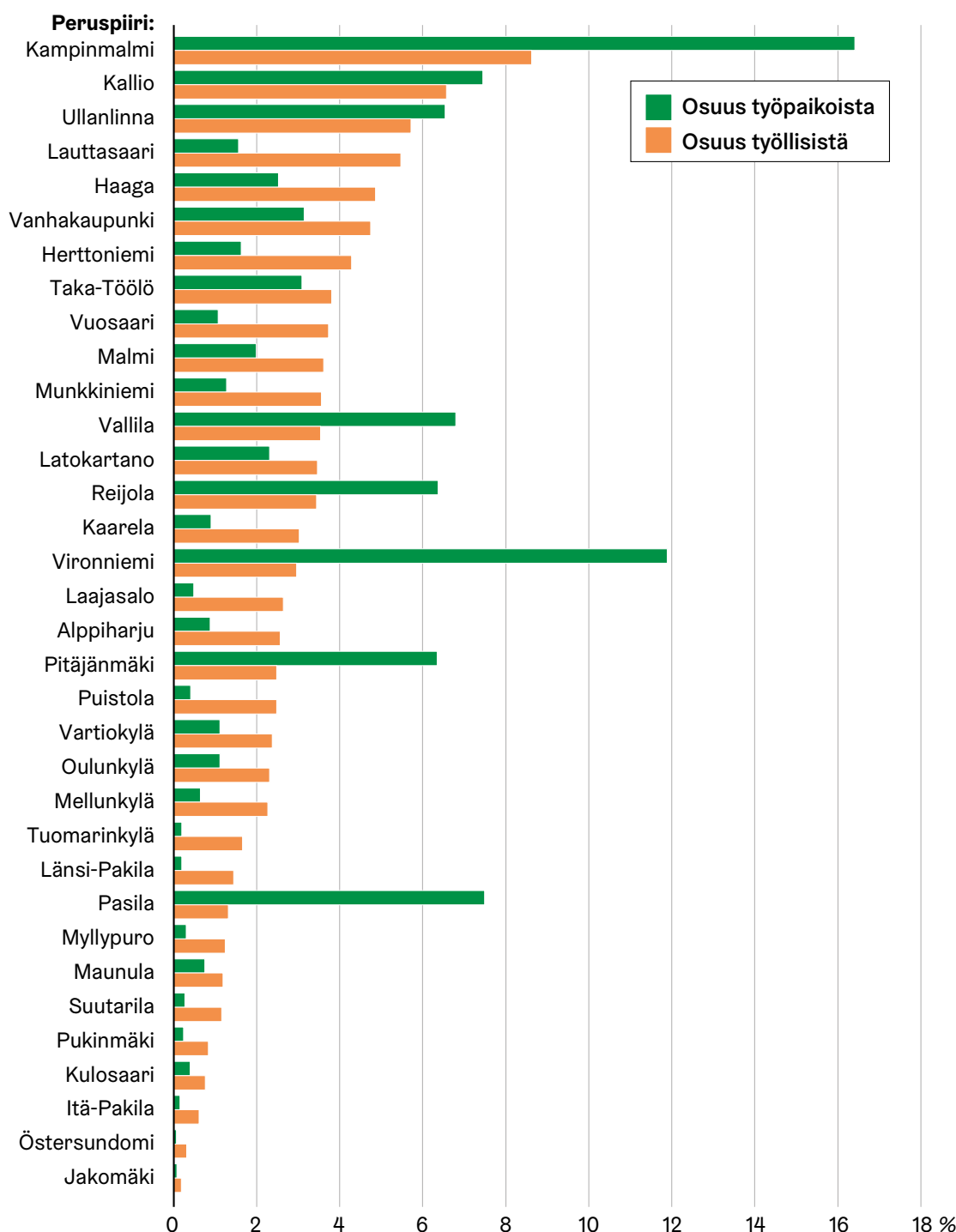
Joissain peruspiireissä oli havaittavissa ammatillisen eriytymisen vahvistumista ainakin siinä suhteessa, että jo ennestään vahvasti edustetut ammattiryhmät kasvattivat niissä suhteellista osuuttaan vuosina 2010–2016 poikkeuksellisen voimakkaasti. Näin tapahtui esimerkiksi työllisten kohdalla Vallilan peruspiirissä ja työpaikkojen kohdalla Vironniemen peruspiirissä, joissa erityisasiantuntijat kasvoivat selvästi entistä suuremaksi ammattiryhmäksi. Jakomäen peruspiirissä puolestaan suurin, ja selvästi suhteellista osuuttaan kasvattanut ammattiryhmä oli palvelu- ja myyntityöntekijät, sekä työllisillä että työpaikoilla mitattuna.

Peruspiirien ammattirakenteet siis poikkeavat toisistaan selvästi, mutta jakaumien perusteella ei voi suoraan päätellä, ovatko jotkin peruspiirit erityisen tyypillisiä asuin- tai työssäkäyntialueita tiettyjen ammattiryhmien keskuudessa. Tästä näkökulmasta tarkastellaan kahta suurta ammattiryhmää, erityisasiantuntijoita sekä palvelu- ja myyntityöntekijöitä. Näissä ammattiryhmissä peruspiirit järjestetään niissä asuvien työllisten määrän mukaan laskevaan järjestykseen.

Helsingissä asuvista erityisasiantuntijoista yli viidennes asui kantakaupungissa Kampinmalmin, Kallion tai Ullanlinnan peruspiireissä vuonna 2016 (Kuvio 11). Helsingissä sijaitsevat erityisasiantuntijoiden työpaikat olivat keskittyneet työllisiä voimakkaammin: 36 prosenttia näistä työpaikoista sijaitsi kolmessa tyypillisimmässä peruspiirissä, eli joko Kampinmalmin, Vironniemen tai Pasilan peruspiirissä. Vähiten erityisasiantuntijoita – sekä työllisiä että työpaikkoja – oli sijoittunut Jakomäen, Östersundomin ja Itä-Pakilan peruspiireihin.

Kampinmalmin, Kallion ja Ullanlinnan peruspiirit olivat erityisasiantuntijoiden keskuudessa verrattain tyypillisiä sekä asuin- että työpaikkaperuspiirejä, mutta huomattavia erojakin asumisen ja työpaikkojen sijoittumisen suhteen oli. Esimerkiksi Lauttasaaren peruspiirissä asui 5,5 prosenttia Helsingissä asuvista erityisasiantuntijoista, mutta siellä sijaitsi alle 1,6 prosenttia erityisasiantuntijoiden työpaikoista. Päinvastainen esimerkki oli Pasilan peruspiiri, jonne oli sijoittunut 7,5 prosenttia erityisasiantuntijoiden työpaikoista, mutta jossa vain 1,3 prosenttia helsinkiläisistä erityisasiantuntijoista asui.

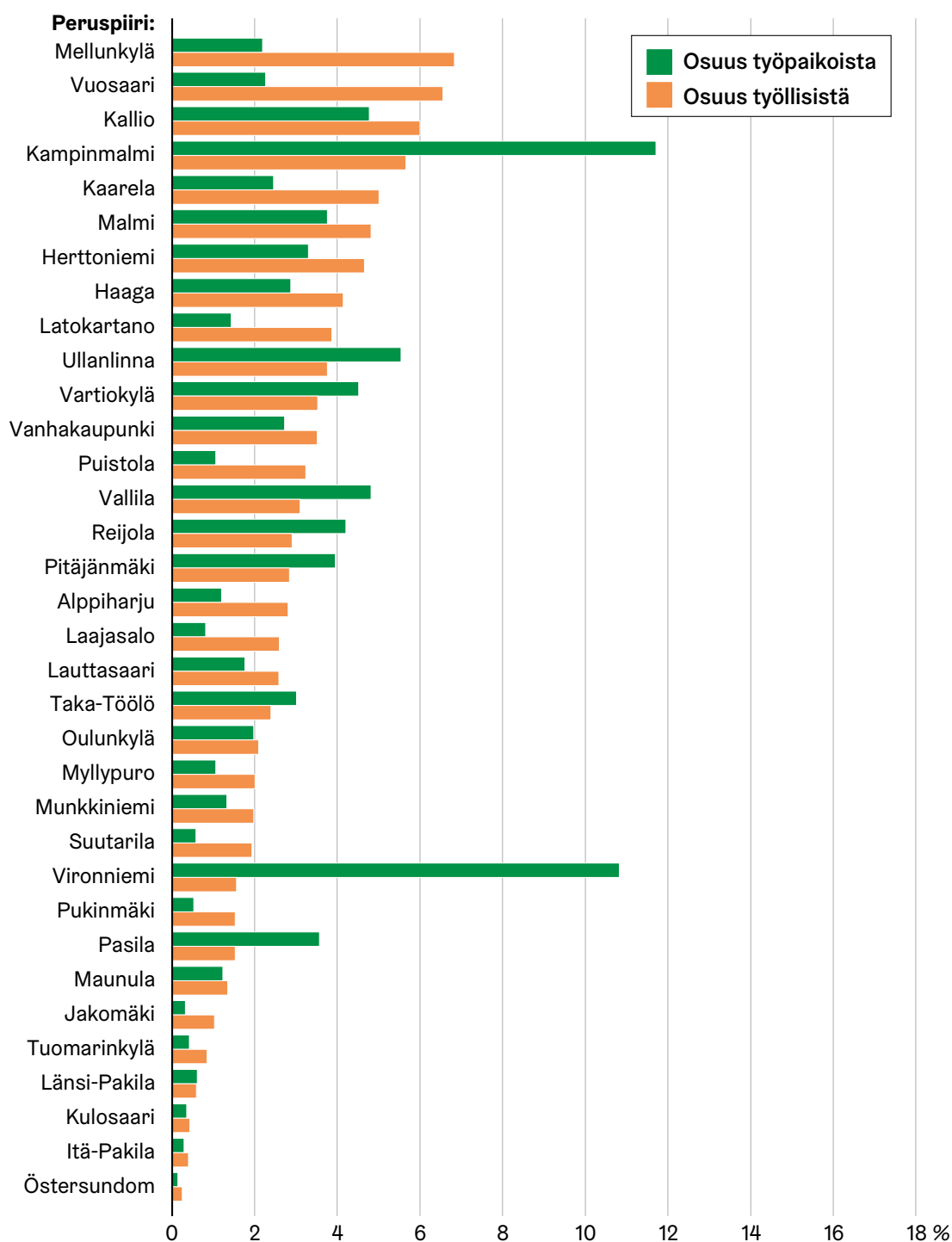
Kuvio 11. Erityisasiantuntijoiden työpaikat ja työlliset peruspiireittäin Helsingissä 2016

Palvelu- ja myyntityöntekijöiden alueellinen jakautuminen oli vuonna 2016 varsin erilaista verrattuna erityisasiantuntijoiden jakautumiseen. Eniten palvelu- ja myyntityöntekijöitä asui Mellunkylän, Vuosaaren ja Kallion peruspiireissä, kussakin 6–7 prosenttia ammattiryhmään kuuluvista helsinkiläisistä (Kuvio 12). Mellunkylän ja Vuosaaren peruspiireissä sijaitsi kussakin kuitenkin vain noin 2 prosenttia tämän ammattiryhmän työpaikoista.

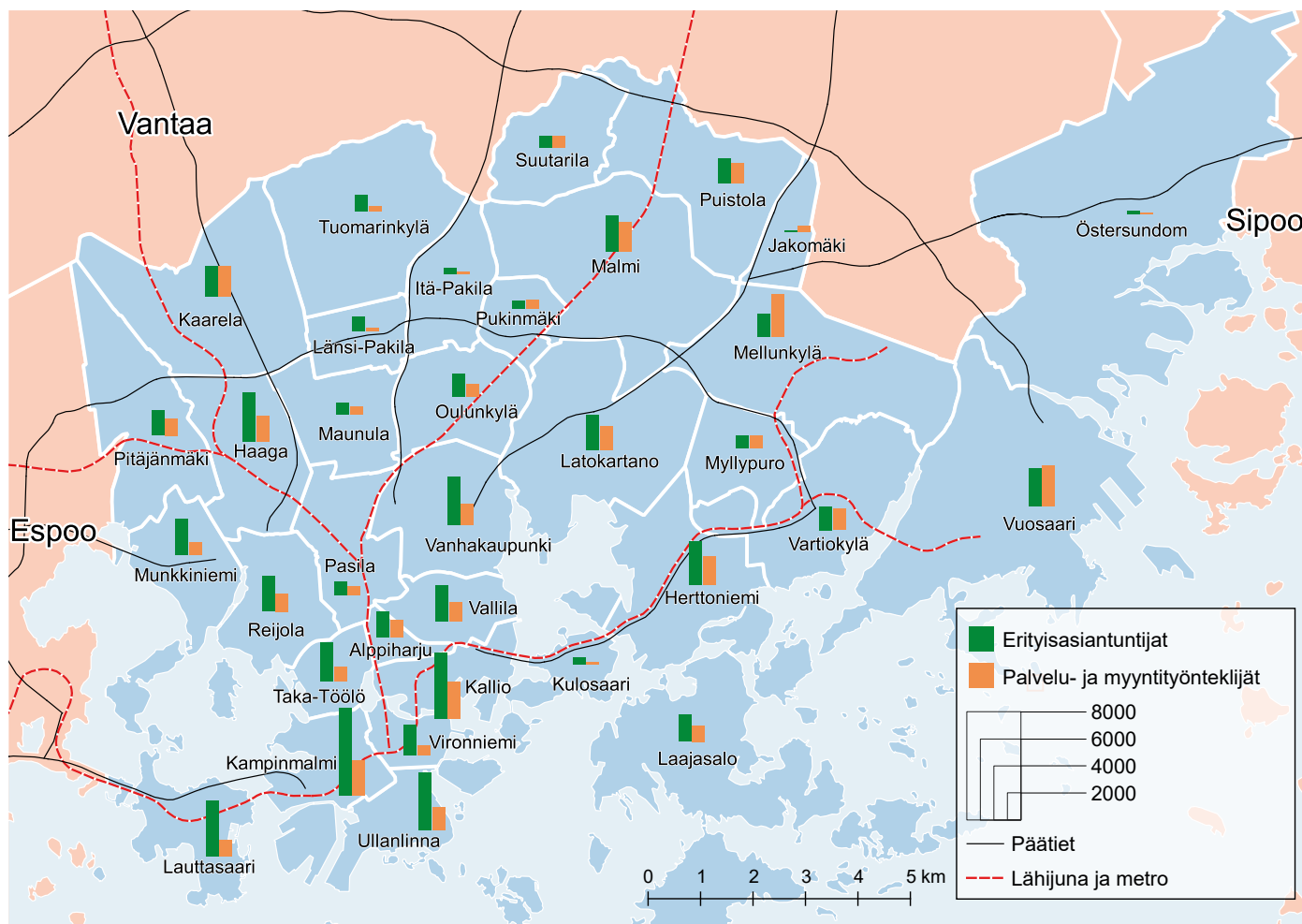
Palvelu- ja myyntityöntekijöiden työpaikat olivat selvimmin keskittyneet kantakaupunkiin, Kampinmalmin ja Vironniemen peruspiireihin, joissa sijaitsi yhteensä 23 prosenttia ammattiryhmän työpaikoista. Vironniemen peruspiiri oli sikäli myös erityinen, että suu- resta työpaikkaosuudestaan huolimatta siellä asui vain 1,6 prosenttia helsinkiläisistä palvelu- ja myyntityöntekijöistä. Vähiten ammattiryhmän työllisiä asui Östersundomin, Itä-Pakilan ja Kulosaaren peruspiireissä. Ammattiryhmän työpaikkoja sijaitsi näiden lisäksi erityisen vähän myös Jakomäen peruspiirissä.

Kuvio 12. Palvelu- ja myyntityöntekijöiden työpaikat ja työlliset peruspiireittäin Helsingissä 2016

Helsingissä asuvien erityisasiantuntijoiden ja palvelu- ja myyntityöntekijöiden alueellista sijoittumista voidaan vertailla vielä suhteuttamalla heidän alueellisia lukumääriään toisiinsa. Keskimäärin Helsingissä asui erityisasiantuntijoita reilut 1,6-kertainen määrä verrattuna palvelu- ja myyntityöntekijöihin. Yksittäisistä peruspiireistä lähimpänä tätä suhdelukua oli Laajasalo. Tätä verrattuna erityisasiantuntijat olivat erityisen selvästi yliedustettuina Länsi-Pakilan, Lauttasaaren ja Tuomarinkylän peruspiireissä, joissa erityisasiantuntijoita asui yli kolme kertaa niin paljon kuin palvelu- ja myyntityöntekijöitä (Kuvio 13). Toisaalta löytyi myös kuusi peruspiiriä, joissa palvelu- ja myyntityöntekijöitä asui enemmän kuin erityisasiantuntijoita. Näistä peruspiireistä Jakomäessä ja Mellunkylässä palvelu- ja myyntityöntekijöiden yliedustus erityisasiantuntijoihin nähden oli selvintä.

Kuvio 13. Helsingissä asuvat erityisasiantuntijat ja palvelu- ja myyntityöntekijät peruspiireittäin 2016

Kun tarkastellaan muutoksia näiden kahden ammattiryhmän alueellisessa sijoittumisessa, vuosien 2010 ja 2016 välillä Vallilan, Kampinmalmin ja Kallion peruspiireissä asuvien osuus helsinkiläisistä erityisasiantuntijoista kasvoi eniten, 0,6–1,0 prosenttiyksiköllä kussakin (Liitetaulukko 8). Sen sijaan Ullanlinnan peruspiirissä asuvien erityisasiantuntijoiden osuus pieneni selvimmin, 0,5 prosenttiyksikköä. Ammattiryhmän työpaikoista puolestaan yhä useampi sijaitsi Vallilan peruspiirissä, jonka osuus työpaikoista kasvoi eniten, 1,4 prosenttiyksiköllä. Toiseksi eniten kasvoi Vironniemen peruspiirin osuus, 0,7 prosenttiyksiköllä. Ullanlinnan ja Munkkiniemen peruspiireissä sijaitsevien työpaikkojen osuus puolestaan pieneni eniten, 0,8 prosenttiyksikköä kummassakin.

Vuodesta 2010 Kampinmalmin ja Myllypuron peruspiireissä asuvien osuus helsinkiläisistä palvelu- ja myyntityöntekijöistä kasvoi voimakkaimmin, 0,5–0,6 prosenttiyksiköllä (Liitetaulukko 8). Myös ammattiryhmän työpaikoista Kampinmalmin peruspiirissä sijaitsevien osuus kasvoi 0,7 prosenttiyksiköllä, samaan kasvuun pääsi myös Vallilan peruspiiri. Sen sijaan Malmin peruspiirissä asuvien osuus, ja Pitäjänmäessä sijaitsevien työpaikkojen osuus ammattiryhmästä pienenivät selvimmin, 0,6–0,7 prosenttiyksiköllä. Sekä erityisasiantuntijoiden että palvelu- ja myyntityöntekijöiden alueellisen sijoittumisen muutoksista havaitaan, että osa peruspiireistä kehittyi sekä työpaikkojen että työllisten osuuksiltaan samansuuntaisesti. Selvimmän tämän tyyppistä kehitystä tapahtui esimerkiksi Vallilan peruspiirissä, jossa asui ja työskenteli yhä useampi erityisasiantuntija, ja Kampinmalmin peruspiirissä, jossa asui ja työskenteli yhä useampi palvelu- ja myyntityöntekijä. Sen sijaan esimerkiksi Ullanlinnan peruspiiriin sijoittuneiden erityisasiantun-

tijoiden työpaikkojen ja työllisten osuus, ja Malmin peruspiiriin sijoittuneiden palvelu- ja myyntityöntekijöiden työpaikkojen ja työllisten osuus pienenivät selvästi.

Toisaalta oli myös peruspiirejä, joiden osuudet näiden ammattiryhmien työpaikoista ja työllisistä kehittyivät eri suuntiin. Esimerkiksi Vironniemen peruspiirissä, jossa erityisasiantuntijoiden työpaikkoja oli toiseksi eniten, erityisasiantuntijoiden osuus kasvoi entisestään voimakkaasti, mutta siellä asuvien osuus pieneni. Palvelu- ja myyntityöntekijöiden kohdalla puolestaan Pitäjänmäen peruspiirissä sijaitsevien työpaikkojen osuus pieneni selvästi, mutta siellä asuvien työllisten osuus kasvoi.

Lisäksi esiin nousevat Vallilan ja Kampinmalmin peruspiirit, joissa asuminen ja työskentely yleistyivät sekä erityisasiantuntijoiden että palvelu- ja myyntityöntekijöiden keskuudessa. Näistä kahdesta erityisesti Vallilan peruspiirissä myös työpaikkojen lukumäärä kasvoi selvästi keskimääräistä voimakkaammin, ja työllisten määrä kasvoi molemmissa peruspiireissä huomattavasti. Vartiokylän, Mellunkylän ja Munkkiniemen peruspiirit olivat puolestaan alueita, joissa näiden ammattiryhmien asuminen ja työskentely muuttuivat harvinaisemmaksi. Näissä peruspiireissä työpaikkojen ja työllisten määrä väheni myös absoluuttisesti.

Pendelöinti Helsingistä, Helsinkiin ja Helsingissä

Edellä tarkasteltiin Helsingin työpaikkoja ja työllisiä niin määrällisesti kuin ammattirakenteeltaan suhteessa muuhun Helsingin seutuun, sekä kuinka erilaiset työpaikat ja työlliset sijoittuvat Helsingin sisäisessä kaupunkirakenteessa. Tässä luvussa tarkastellaan määrällisesti, mikä näiden sijaintivalintojen keskinäinen riippuvuus on, eli missä Helsingissä työskentelevät asuvat, missä helsinkiläiset käyvät töissä, ja kuinka pendelöivien määrät ovat muuttuneet ajan kuluessa.

Pendelöinti, eli työssäkäynti oman asuinalueen ulkopuolella, on seurausta työllisten ja heidän työpaikkojensa erilaisesta alueellisesta sijoittumisesta, eli työllisten ja työpaikkojen epätäydellisestä sekä määrällisestä että laadullisesta maantieteellisestä kohtaannosta. Tämä itsessään ei kaikissa tapauksissa ole välttämättä ongelma. Asuin- ja työpaikan sijainti voi olla työllisen vapaasti valittavissa, eikä lyhyt matka työpaikalle ole kaikille ensisijaisen tärkeää. Toisinaan pendelöinti voi olla työlliselle epätoivottu välttämättömyys, kun sopivaa työpaikkaa ei löydy läheltä asuinpaikkaa, ja työpaikka sijaitsee alueella, jonne työllinen ei voi tai halua muuttaa. Joidenkin työllisten tilanne on taas jotakin tältä väliltä.

Työllisen asuin- ja työpaikan sijaintivalintoihin, ja sitä kautta pendelöintiin vaikuttavia tekijöitä on useita, muun muassa alueiden tarjoamien työpaikkojen toimiala- ja ammattirakenne, alueiden asuntokanta ja hintataso, sekä niiden liikenneyhteydet. Etenkin asumiseen vaikuttavat myös paljon esimerkiksi perhetilanteeseen liittyvät tarpeet, ja preferenssit vaikkapa tiettyjen palveluiden läheisyydestä. Toisaalta myös työpaikkakohtaiset edut, kuten työmatkasetelit tai työsuhteasunnot, sekä mahdollisuus tehdä etätöitä, lisäävät tai rajaavat työllisen alueelliseen liikkuvuuteen liittyviä valinnanmahdollisuuksia, ja siten voivat vaikuttaa myös asuinpaikan valintaan.

Pendelöinti Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä on vilkasta

Pendelöivän työllisen määritelmä perustuu tietoihin hänen vakituisen asuntonsa kunnasta ja hänen toimipaikkansa kunnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tietoa ei ole siitä, kuinka suuri osa työllisen työtehtävistä tapahtuu itse toimipaikassa. Joidenkin henkilöiden työ voi olla luonteeltaan liikkuvaa, ja joillakin voi olla mahdollisuus tehdä etätöitä kotoa käsin, mutta tilastoissa tällaisille henkilöille kuitenkin raportoidaan tiettyssä osoitteessa sijaitseva työnantajan toimipaikka.

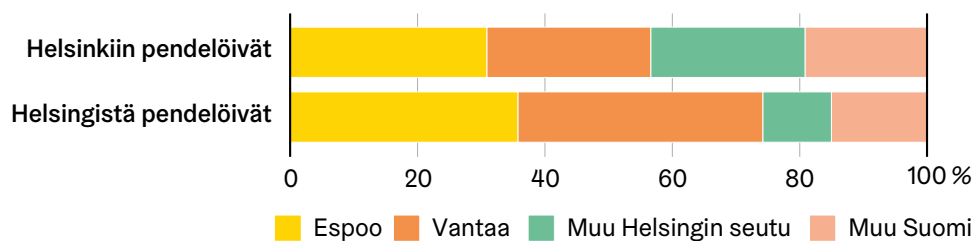
Tässä raportissa Helsinkiin pendelöivä on siis työllinen, joka asuu Helsingin ulkopuolella, mutta jonka työnantajan toimipaikka sijaitsee Helsingissä. Helsinkiin pendelöivät yhdessä Helsingissä asuvien ja työssäkävien kanssa muodostavat Helsingissä työssäkävien, eli Helsingin työpaikkojen määrän. Helsingistä pendelöivät ja Helsingissä asuvat ja työskentelevät muodostavat Helsingin työllisen väestön.

Vuonna 2016 Helsingissä työskenteli noin 155 000 pendelöivää henkilöä. Kun Helsingissä asuvia ja työssäkäyviä oli vuonna 2016 noin 233 000, Helsinkiin pendelöivät edustivat noin 40 prosenttia 388 000:sta Helsingissä työssäkäyvistä. Neljä viidestä Helsinkiin pendelöivästä (yhteensä 125 000 työssäkäyvää) asui muualla Helsingin seudulla (Kuvio 14). Espoossa asuvat muodostivat 31 prosenttia (48 000 työssäkäyvää), Vantaalla asuvat 26 prosenttia (40 000 työssäkäyvää), muissa seudun kunnissa asuvat 24 prosenttia

(37 000 työssäkäyvää), ja muualla Suomessa asuvat 19 prosenttia (30 000 työssäkäyvää) Helsinkiin pendelöivistä.¹³

Myös moni Helsingissä asuvista käy muualla Suomessa töissä. Vuonna 2016 heitä oli noin 67 000 eli 22 prosenttia Helsingissä asuvasta reilusta 300 000 työllisestä. Helsingistä pendelöinti suuntautui selvästi useammin Espooseen (36 prosenttia, 24 000 työllistä) ja Vantaalle (38 prosenttia, 26 000 työllistä) kuin muualle Helsingin seudulle (11 prosenttia, 7 000 työllistä) tai seudun ulkopuolelle (15 prosenttia, 10 000 työllistä).

Kuvio 14. Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät asuin- ja työssäkäyntipaikan mukaan 2016

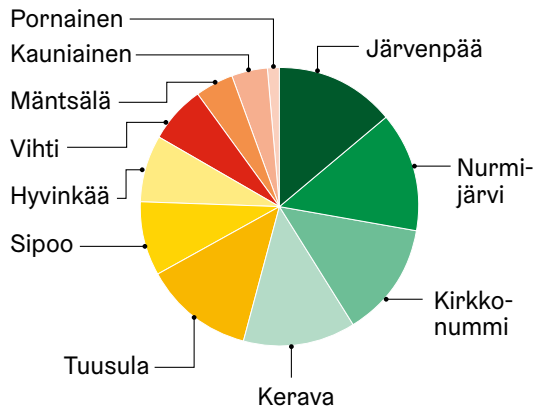
Helsingin seudun pienemmissä kunnissa – KUUMA-kunnissa ja Kauniaisissa – asui reilut 37 000 Helsingissä työssäkäyvää vuonna 2016 (Kuvio 15a). Heistä kaksi kolmasosaa asui Järvenpäässä, Nurmijärvellä, Kirkkonummella, Keravalla tai Tuusulassa, noin 13–14 prosenttia kussakin. Helsingin seudun ulkopuolelta Helsingissä työssäkäyviä oli vajaat 30 000 (Kuvio 15b). Noin 30 prosenttia heistä pendelöi muista kuin Helsingin seutuun lukeutuvista Uudenmaan kunnista.¹⁴ Tampereen seutukunnasta Helsinkiin pendelöi 2 900 henkilöä, ja Turun ja Lahden seutukunnista noin 2 500 henkilöä kummastakin.¹⁵

¹³ Helsingin seutu sisältää Helsingin, Vantaan ja Espoon lisäksi seuraavat kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Pääkaupunkiseudun muodostavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen, ja loput 10 kuntaa ns. KUUMA-kunnat. Tässä raportissa Kauniainen luokitellaan yhdessä KUUMA-kuntien kanssa ryhmään ”Muu Helsingin seutu” kokonsa ja pendelöinnin luonteensa vuoksi.

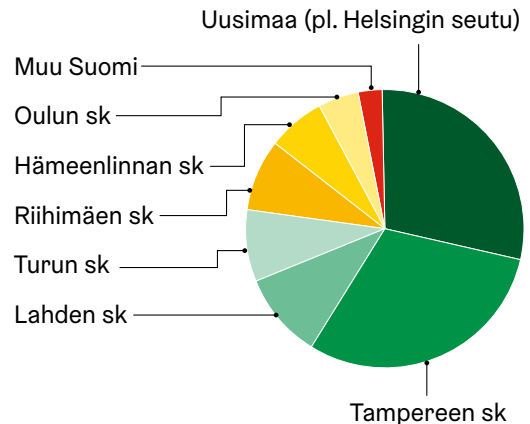
¹⁴ Uudenmaan kuntiin sisältyy Helsingin seudun kuntien lisäksi Askola, Hanko, Inkoo, Karkkila, Lapinjärvi, Loviisa, Lohja, Myrskylä, Pukkila, Porvoo, Raasepori ja Siuntio.

¹⁵ Seutukunnat ovat kuntaryhmiä, joiden muodostamisen kriteereinä on käytetty pääasiassa kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Seutukunnat lakkasivat olemasta virallinen aluejako vuoden 2015 alusta alkaen, mutta aluejakoon perustuvia tilastoja ylläpidetään Tilastokeskuksessa toistaiseksi. On syytä huomata, että Helsingin seutu ja seutukunta ovat eri käsitteitä.

Kuvio 15a. Helsinkiin pendelöinti seudun pienistä kunnista 2016

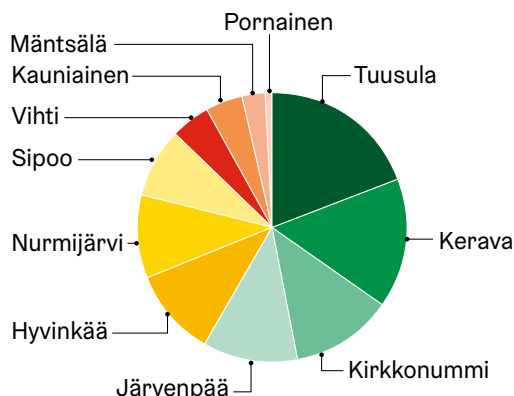
Kuvio 15b. Helsinkiin pendelöinti seudun ulkopuolisilta alueilta 2016

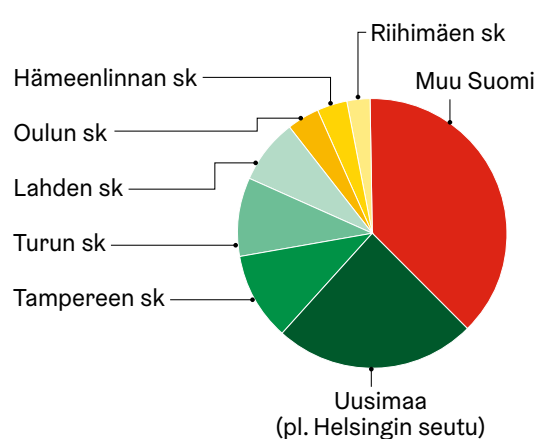
Helsingiläisten pendelöinti seudun pieniin kuntiin oli henkilömäärältään vain viidenneksen (reilut 7 000 työllistä) siitä määrästä, joka näistä kunnista pendelöi Helsinkiin (Kuvio 16a). Seudun pieniin kuntiin pendelöivistä helsinkiläisistä suurin osuus työskenteli Tuusulassa, noin 1 400 työllistä. Myös Keravalla työskenteli suhteellisen paljon helsinkiläisiä, noin 1 100 työllistä. Kirkkonummella, Järvenpäässä ja Hyvinkäällä työskenteli noin 700–800 helsinkiläistä kussakin.

Helsingin seudun ulkopuolella työskenteli vuonna 2016 reilut 10 000 helsinkiläistä, eli noin kolmanneksen siitä määrästä, joita seudun ulkopuolella asuvia työskenteli Helsingissä (Kuvio 16b). Seudun ulkopuolelle pendelöivistä helsinkiläisistä vajaa neljännes eli noin 2 400 työllistä kävi töissä muissa kuin Helsingin seutuun kuuluvissa Uudenmaan kunnissa. Tampereen seutukuntaan pendelöi Helsingistä vajaat 1 100 työllistä, Turun seutukuntaan vajaat 1 000 ja Lahden seutukuntaan vajaat 800 työllistä.

Kuvio 16a. Helsingistä pendelöinti seudun pieniin kuntiin 2016

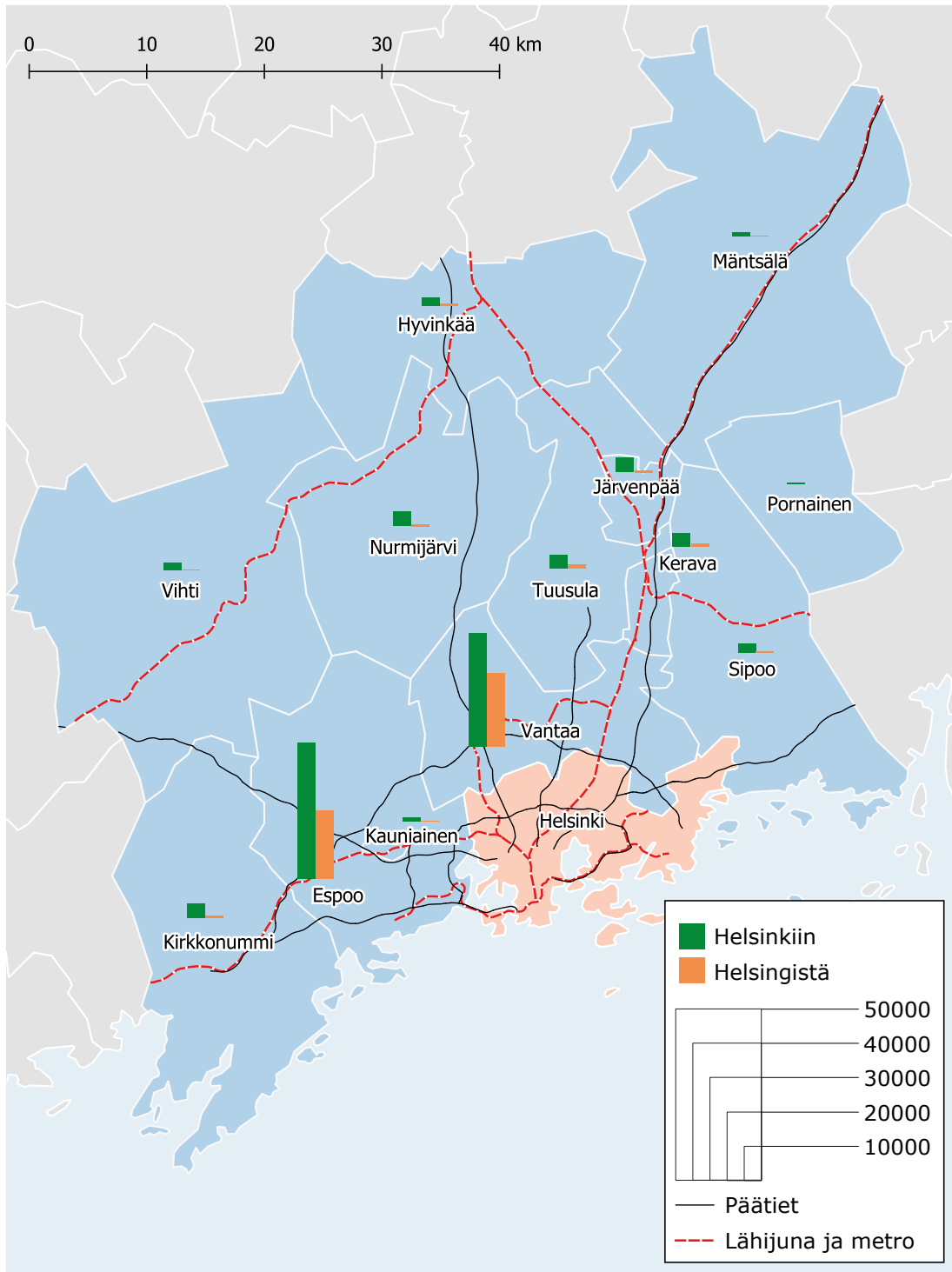
Kuvio 16b. Helsingistä pendelöinti seudun ulkopuolisille alueille 2016

Kaiken kaikkiaan Helsinkiin suuntautuva pendelöinti on henkilömäärältään 2,3 kertaa niin suurta kuin Helsingistä muualle pendelöinti. Kaikkien Helsingin seudun kuntien kohdalla näiden määrien suhde on yli yhden. Suhdeluku on suurin Pornaisten, Mäntsälän, Vihtin ja Nurmijärven kohdalla, joista kustakin Helsinkiin pendelöi yli seitsenkertainen määrä työllisiä verrattuna niihin pendelöiviin helsinkiläisten määrään (Kuvio 17). Järvenpään,

Kirkkonummen, Sipoon ja Kauniaistenkin kohdalla Helsinkiin pendelöivien määrä oli yli viisinkertainen. Espoon ja Vantaan tapauksessa Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivien määrät olivat lähimpänä toisiaan – Helsinkiin pendelöi Espoosta kaksi kertaa, ja Vantaalta noin 1,5-kertaa niin paljon työllisiä kuin Helsingistä suuntasi näihin kuntiin.

Kuvio 17. Helsinkiin pendelöinti muista seudun kunnista ja Helsingistä pendelöinti muihin seudun kuntiin.

Pendelöivien osuudella tarkasteltuna muissa Helsingin seudun kunnissa pendelöinti – sekä niihin että niistä suuntautuva – oli yleisempää kuin Helsingissä vuonna 2016. Siinä missä Helsinkiin pendelöivät muodostivat 40 prosenttia Helsingissä työssäkäyvistä,

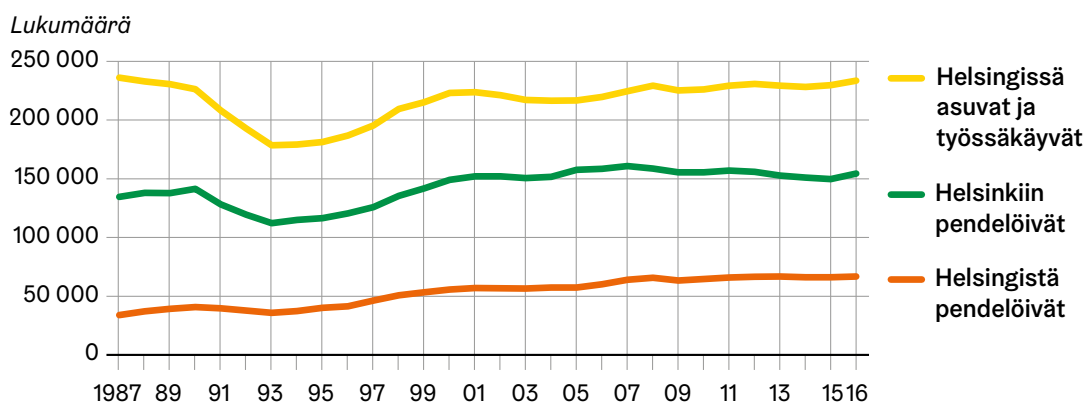
Espoossa, Vantaalla ja pienemmissä Helsingin seudun kunnissa vastaavat osuudet olivat 47, 58 ja 49 prosenttia. Lisäksi, kun helsinkiläisistä työllisistä 22 prosenttia pendelöi kunnan ulkopuolelle, vastaavat osuudet Espoossa, Vantaalla ja pienemmissä Helsingin seudun kunnissa olivat 51, 54 ja 64 prosenttia.

Helsingistä pendelöinti on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin Helsinkiin pendelöinti

Helsingissä ja Helsingistä työssäkäyvien määrän kehityksestä on käytettävissä Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston tietoja vuodesta 1987 lähtien. Kehityksessä on tunnistettavissa neljä erilaista ajanjaksoa – 1980-luvun loppu, 1990-luvun alun lama, 1990-luvun muut vuodet, sekä 2000-luku – joita seuraavaksi tarkastellaan ja verrataan vastaaviin kehityskulkuihin muissa Helsingin seudun kunnissa. Vuodesta 2004 lähtien on käytettävissä täsmällisempiä tilastoja siitä, missä nimenomaisissa kunnissa Helsinkiin pendelöivät asuvat ja mihin kuntiin helsinkiläiset pendelöivät, mutta ennen vuotta 2004 on käytettävissä vain kunnassa asuvien ja työssäkäyvien, kunnasta pendelöivien ja kuntaan pendelöivien kokonaismäärät. Koska pendelöinti Helsinkiin ja Helsingistä on suurelta osin Helsingin seudun sisäistä (ks. Kuvio 14), on todennäköistä, että kehityskulut Helsingin työmarkkinoilla näkyvät myös muiden seudun kuntien työmarkkinoilla.

1980-luvun lopussa etenkin Helsingistä pendelöivien määrä kasvoi voimakkaasti, 20 prosenttia vuosina 1987–1990 (Kuvio 18). Helsinkiin pendelöinti sen sijaan kasvoi suhteellisesti vähemmän, noin 5 prosenttia, ja Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrä jopa väheni 4 prosentilla samalla ajanjaksolla. Kaiken kaikkiaan Helsingin työpaikkamäärä, eli Helsingissä työssäkäyvien määrä väheni prosentin. Nämä kehityssuunnat näkyivät osittain myös muiden Helsingin seudun kuntien työmarkkinoilla (Liitekuviot 1–3). Espooseen ja Vantaalle pendelöivien määrät kasvoivat vuosina 1987–1990 21 ja 34 prosenttia, ja pienempiin seudun kuntiin 19 prosenttia. Näistä kunnista muualle pendelöinti kasvoi myös, mutta suhteellisesti huomattavasti vähemmän.

Kuvio 18. Helsingissä ja Helsingistä työssäkäyvät 1987–2016

1990-luvun alun laman aikana Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien sekä Helsinkiin pendelöivien määrät vähenivät huomattavasti, 21 prosenttia vuodesta 1990 vuoteen 1993. Helsingistä pendelöivien määrä pieneni tuolloin suhteellisesti selvästi vähemmän, 12 prosenttia. Muissa Helsingin seudun kunnissa lama-aika näyttäytyi jonkin verran erilaisena. Espoossa kaikkien em. ryhmien – Espoossa asuvien ja työssäkäyvien, Espooseen pendelöivien sekä Espoosta pendelöivien määrät – vähenivät kukin 15 prosenttia vuosina 1990–1993. Sen sijaan Vantaalla asuvien ja työssäkäyvien, ja Vantaalta pendelöivien määrät pienenivät 18 prosenttia, mutta Vantaalle pendelöivien määrä väheni vain 12 pro-

senttia. Mitä tulee muihin Helsingin seudun kuntiin, samassa kunnassa asuvien ja työssäkäyvien määrä väheni 19 prosenttia. Näihin kuntiin pendelöivien määrä väheni alle 14 prosenttia, ja näistä kunnista pendelöivien määrä 15 prosenttia.¹⁶

Lama-ajan selväpiirteiset vaikutukset Helsingin seudulla kertovat yhtäältä vahvoista kytköksistä seudun kuntien työmarkkinoiden välillä. Esimerkiksi suhteellisesti vähäisempi pudotus Helsingistä pendelöivien määrässä todennäköisesti heijastui suhteellisesti pienempänä pudotuksena Vantaalle ja pienempiin Helsingin seudun kuntiin pendelöivien määrässä. Mutta toisaalta erot vaikutusten tasoissa myös viittaavat siihen, ettei työttömyys kohdistunut yhtä voimakkaasti kaikkiin seudullisilla työmarkkinoilla työskennelleisiin. Tasmällisempien aineistojen puuttuessa on kuitenkin mahdotonta sanoa, millaista valikoitumista ja dynamiikkaa erojen taustalla on. On mahdollista, että esimerkiksi Helsingistä pendelöivät, joiden määrä pieneni varsin vähän, olivat laman aikana jollain tavalla suotuisasti valikoitunut joukko, joilla oli pienempi työttömyyden riski kuin muilla ryhmillä. Toisaalta voi myös olla, että osa Helsingissä asuvista ja työskentelevistä löysivät työttömäksi jäätyään töitä muualta ja alkoivat pendelöidä, näin ollen pienentäen Helsingistä pendelöivien määrän pudotusta.

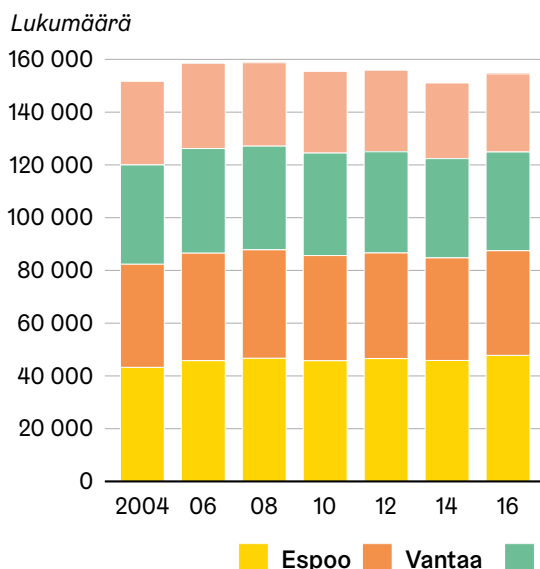
Vuosina 1993–2000 nähtiin voimakasta kasvua työllisten määrässä. Helsingin näkökulmasta suhteellisesti eniten kasvoi Helsingistä pendelöivien määrä, noin 55 prosenttia. Helsinkiin pendelöivien määrä kasvoi sekin 33 prosenttia, ja Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrä 25 prosenttia. Helsingistä ulospäin suuntautuvan pendelöinnin kasvu näkyi jälleen myös muualla Helsingin seudulla, kun Espooseen, Vantaalle ja pienempiin Helsingin seudun kuntiin pendelöivien määrät kasvoivat ajanjaksolla 51–57 prosenttia. Espoossa ja Vantaalla asuvien ja työssäkäyvien määrien, sekä niistä pendelöivien määrien suhteellinen kasvu olivat keskenään kutakuinkin samaa suuruusluokkaa, 28–39 prosenttia. Sitä vastoin Helsingin seudun pienemmissä kunnissa suhteellista kasvua tapahtui selvästi enemmän näistä kunnista pendelöivien määrässä, 41 prosenttia, kuin näissä kunnissa asuvien ja työssäkäyvien määrässä, 12 prosenttia.

2000-luvulla kasvulukemat olivat maltillisempia. Helsingissä asuvien ja työskentelevien määrä jopa laski 2000-luvun alkuvuosina, mutta kasvoi jälleen vuosina 2004–2016 8 prosenttia. Tällä ajanjaksolla Helsinkiin pendelöinti kasvoi vähemmän, alle 2 prosentilla eli noin 2 800 työssäkäyvällä. Määrällisesti ja suhteellisesti eniten kasvoi Espoosta pendelöinti, noin 4 600 työssäkäyvällä eli vajaat 11 prosenttia (Kuvio 19a). Vantaalta pendelöivien määrä kasvoi vain alle 600:lla eli reilun prosentin. Helsingin seudun pienemmistä kunnista pendelöinti vähentyi reilulla 200 työssäkäyvällä eli noin puoli prosenttia, mutta kuntien välillä oli eroja. Esimerkiksi Sipoosta, Kauniaisista, Mäntsälästä ja Kirkkonummelta pendelöinti Helsinkiin kasvoi 4–15 prosenttia, kun taas Hyvinkäältä ja Keravalta vähentyi 10–12 prosenttia. Seudun ulkopuolelta Helsinkiin pendelöinti vähentyi noin 2 100 työssäkäyvällä eli vajaat 7 prosenttia.¹⁷

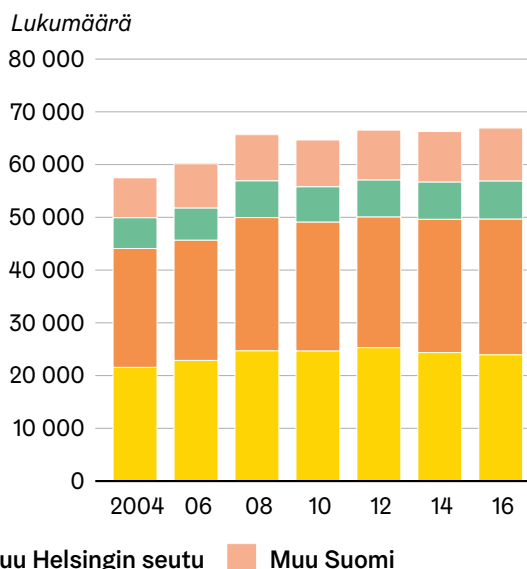
16 Tämän kuntaryhmän kohdalla pendelöivien määrät sisältävät myös kuntaryhmään kuuluvien kuntien välillä pendelöivät henkilöt. Kuntiin pendelöivillä tarkoitetaan siis kaikkia, jotka asuvat jossain muussa kuin työssäkäyntikunnassaan, ja kunnista pendelöivillä kaikkia, jotka työskentelevät jossain muussa kuin asuinkunnassaan.

17 Seutukuntatason tiedot pendelöinnistä Helsingin seudun ulkopuolelta ovat käytettävissä vuosille 2008–2016 joka toinen vuosi. Vuodesta 2008 vuoteen 2016 pendelöinti kasvoi suhteellisesti selvästi eniten Tampereen seutukunnasta (18 prosenttia) ja toiseksi eniten Turun seutukunnasta (5,5 prosenttia). Pendelöinti muilta Kuvion 13b alueilta Helsinkiin vähentyi, eniten Oulun ja Riihimäen seutukunnista (noin 15 prosenttia).

Kuvio 19a. Helsinkiin pendelöivät asuinpaikan mukaan 2004–2016

Kuvio 19b. Helsingistä pendelöivät työssäkäyntipaikan mukaan 2004–2016

Helsingistä muualle pendelöivien määrä kasvoi vuodesta 2004 vuoteen 2016 9 400 henkilöllä eli yli 16 prosenttia (Kuvio 19b). Pendelöivien määrät kasvoivat suhteellisesti eniten tiettyihin Helsingin seudun pienempiin kuntiin, esimerkiksi Hyvinkäälle 64 prosenttia ja Tuusulaan 45 prosenttia. Myös seudun ulkopuolisiin kuntiin pendelöinti kasvoi huomattavasti, kokonaisuudessaan liki 2 500 henkilöllä eli 33 prosenttia.¹⁸ Määrällisesti Helsingistä pendelöinti kasvoi eniten Vantaalle, lähes 3 200 työllisellä. Espoossa työssäkäyvien määrä kasvoi ajanjaksolla vajaalla 2 400:lla.

Kuten Helsingissä, sekä pendelöivien että samassa kunnassa asuvien ja työskentelevien määrien kasvu muissa Helsingin seudun kunnissa ei ollut yhtä voimakasta 2000-luvulla kuin 1990-luvun loppupuolella (Liitekuviot 4–6). Esimerkiksi Vantaalle ja seudun pienempiin kuntiin suuntautuva pendelöinti kasvoi kuitenkin selvästi vuosina 2004–2016, Vantaalle 19 prosenttia ja pienempiin kuntiin 35 prosenttia. Eri kunnista ulospäin suuntautuva pendelöinti puolestaan kasvoi vuosina 2004–2016 Helsingin jälkeen voimakkaimmin Espoosta, yli 14 prosentilla.

Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvan pendelöinnin kehitystä 1987–2016 tarkastellaan lopuksi yhdessä toisen liikkuvuusmuodon, eli Helsingin vuosittaisen tulo- ja lähtömuuton kehityksen kanssa. Muuttoliiketiedot ovat Helsingin seudun aluesarjojen tietokannasta, ja perustuvat Tilastokeskuksen muuttoliiketilastoihin. Jotta muuttavia ja pendelöiviä olisi mielekästä verrata keskenään – pendelöiväthän ovat lähtökohtaisesti Suomessa työskenteleviä työllisiä – tarkastelu rajataan 25–64-vuotiaisiin, ja muutoista tarkastellaan vain Suomen sisäisiä, Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvia muuttoja. Alle 25-vuotiaiden muutot liittyvät useammin opiskeluun kuin tätä vanhempien ikäluokkien muutot, minkä vuoksi nuorimpia ikäryhmiä ei oteta tarkasteluun mukaan lainkaan.¹⁹ Tällä ikärajausella ei kuitenkaan ole myöhemmän tarkastelun kannalta juurikaan laadullista merkitystä.

¹⁸ Vuodesta 2008 pendelöinti Helsingistä seudun ulkopuolisille alueille kasvoi suhteellisesti eniten Oulun seutukuntaan (60 prosenttia). Tampereen seutukuntaan, Uudellemaalle (pl. Helsingin seutu) ja Turun seutukuntaan pendelöinti kasvoi kuhunkin 21–24 prosenttia, ja Lahden seutukuntaan vajaat 14 prosenttia. Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukuntiin pendelöinti vähentyi, kumpaankin 7 prosenttia. Mainittujen seutukuntien ulkopuoliseen Suomeen pendelöinti sen sijaan lisääntyi noin 8 prosenttia.

¹⁹ Vuonna 2016 15–24-vuotiaista Helsinkiin muuttavista liki kolmasosa oli opiskelijoita. 25–34-vuotiaiden keskuudessa osuus oli 11 prosenttia. Kaiken kaikkiaan 25–64-vuotiaista Helsinkiin muuttavista, sekä saman ikäisistä Helsingistä pois muuttavista, vain 8 prosenttia oli opiskelijoita. Helsinkiin pendelöivistä 7 prosenttia, ja Helsingistä pendelöivistä 10 prosenttia oli 18–24-vuotiaita vuonna 2016.

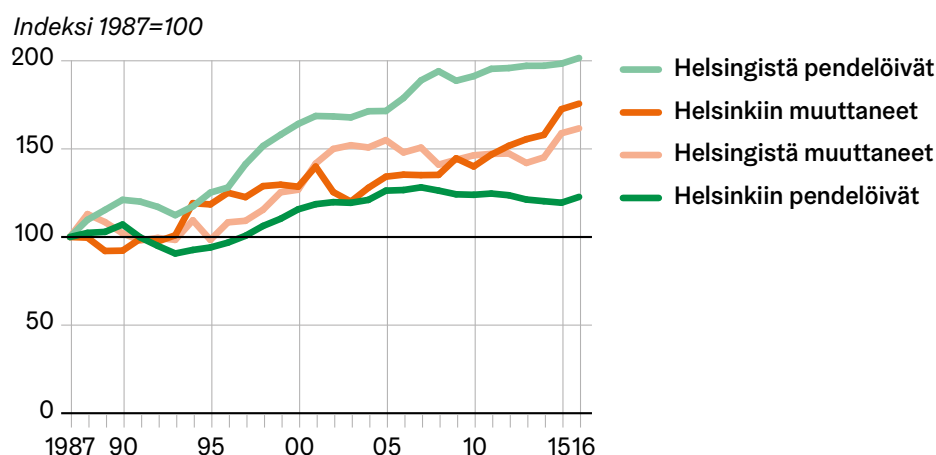
Vuonna 2016 25–64-vuotiaista Helsinkiin muuttaneista 72 prosenttia oli työllisiä, ja 12 prosenttia työttömiä. Saman ikäluokan Helsingistä poismuuttavista 70 prosenttia oli työllisiä, ja 13 prosenttia työttömiä. Rajausta vain työllisiin muuttajiin ei kuitenkaan tehdä, sillä heidän muutoistaan ei ole käytettävissä pitkää aikasarjaa. Jotta vuosittain muuttavien ja pendelöivien määrien kehitystä olisi helpompi vertailla, määrät indeksoidaan siten, että vuoden 1987 määrät saavat arvon 100, ja muiden vuosien määriä tarkastellaan suhteessa tähän vuoteen.

Kaiken kaikkiaan erilainen liikkuvuus Helsingin rajojen yli kasvoi vuosina 1987–2016 (Kuvio 20). Suhteellisesti eniten kasvoi Helsingistä pendelöivien määrä, joka yli kaksinkertaistui ajanjaksolla. Viimeisimpien havaintovuosien johdosta toiseksi suurinta suhteellinen kasvu oli vuosittain Helsinkiin muuttaneiden vuotuisessa määrässä, mutta kasvu oli lähes yhtä suurta vuosittain poismuuttaneiden määrässä. Suhteellinen kasvu Helsinkiin pendelöivien määrässä oli selvästi vähäisempää kuin muissa tarkastelluissa joukoissa.

Ajalliset muutokset Helsinkiin ja Helsingistä muuttamisessa ja pendelöinnissä eivät olleet koko tarkasteluperiodilla samansuuntaisia. Mitään tietynlaista yhteyttä muuttamisen ja pendelöinnin välillä ei varsinaisesti ole syytä odottaakaan, sillä yleisen ja alueellisen työmarkkinatilanteen lisäksi ihmisten muutto- ja pendelöintivalintoihin vaikuttaa myös useita muita, esimerkiksi asuntomarkkinoihin, liikenneyhteyksiin tai perhetilanteeseen liittyviä tekijöitä. Yleisesti ottaen työvoiman liikkuvuus tyypillisesti voimistuu hyvässä talous- ja työllisyystilanteessa.

Esimerkiksi 1990-luvun laman jälkeisinä vuosina sekä muuttoliike että pendelöinti kasvoivat selvästi työllisyyden alkaessa palautua lamaa edeltäneelle tasolle, mutta 2000-luvulla oli havaittavissa useampia lyhyempiä periodeja, joissa muuttaminen ja pendelöinti kehittyivät eri suuntiin. Vuosituhannen alkupuolella taloustilanteen kohentuessa poismuutto Helsingistä erityisesti seudun pienempiin kuntiin kasvoi voimakkaasti, ja vuosina 2000–2004 Helsinki kärsi jopa muuttotappiota. Lähes kaikissa seudun pienemmissä kunnissa muuttovoitto oli sen sijaan merkittävää, ja jatkui vuosikymmenen loppuun asti. Tämä ns. Nurmijärvi-ilmiö saattoi osaltaan näkyä Helsinkiin suuntautuvan pendelöinnin hieman aiempaa nopeampana kasvuna vuosina 2003–2005.

Kuvio 20. 25–64-vuotiaat Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät ja muuttaneet 1987–2016, vuotuinen lukumäärä suhteessa vuoden 1987 lukumäärään (1987 = 100).

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto; Helsingin seudun aluesarjat tietokanta ja Tilastokeskus, muuttoliiketilasto.

Talouden ja työllisyyden kasvu voimistui finanssikriisiä edeltävinä vuosina. Tuolloin Helsingistä poismuutto hieman väheni, mutta Helsingistä pendelöinti kasvoi suhteellisen voimakkaasti. Kehitykseen saattoi jonkin verran vaikuttaa vuonna 2006 avattu Lahden oikorata ²⁰, joka mahdollisti nopeamman junaliikenteen pääkaupunkiseudun ja Päijät-Hämeen välillä. Pendelöinti Helsingistä kasvoi kuitenkin paljon myös muihin kuin uuden junayhteyden vaikutuspiirissä oleviin kuntiin. Sen sijaan Helsinkiin muuttavien ja pendelöivien määrien suhteelliset muutokset olivat hyvin vähäisiä 2000-luvun puolivälin tienoilta. Näyttäisi siis siltä, että vaikka Helsingin rooli työssäkäyntialueena ja muuttokohteena pysyi tuolloin ennallaan, asuinalueena sen rooli vahvistui kun yhä useampi työssäkäyvä pendelöi ja yhä harvempi muutti kunnan ulkopuolelle.

Finanssikriisin jälkeisinä taantumavuosina pendelöinti Helsingistä jatkoi kasvuaan hieman hitaammin kuin ennen kriisiä, samalla kun Helsinkiin suuntautuva pendelöinti alkoi hieman vähentyä. On mahdollista, että osa näistä aiemmin pendelöineistä muutti Helsinkiin, sillä Helsinkiin muuttaneiden määrä alkoi samanaikaisesti kasvaa. Tarkasteluperiodin viimeisinä vuosina kuitenkin myös poismuutto Helsingistä kääntyi selvään kasvuun. Aivan 2000-luvun alun kaltaisesta Nurmijärvi-ilmiöstä ei kuitenkaan ollut kyse. Viime vuosina Helsingin seudun pienten kuntien välillä oli selviä eroja niiden muuttovoitoissa ja -tappioissa, ja myös Helsingin, Espoon ja Vantaan vetovoima oli poikkeuksellisen vahva.

Pendelöinti on yleisempää, kun työmatka on lyhyt tai liikenneyhteydet ovat hyvät

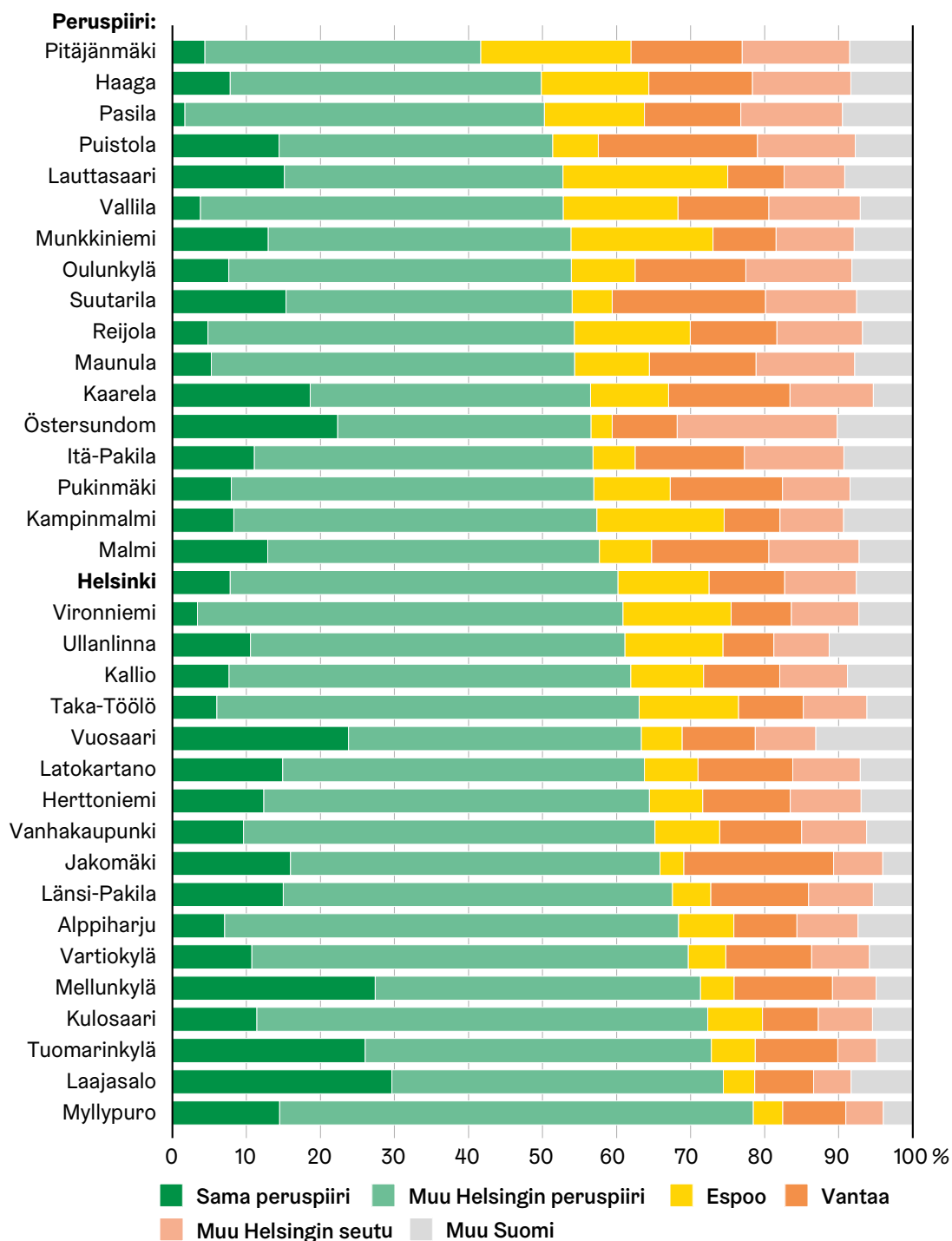
Tarkastelemalla pendelöintiä Helsinkiin ja Helsingistä peruspiireittäin saadaan täsmällisempi kuva siitä, minne ja mistä päin Helsinkiä työmatkoja tehdään, ja toisaalta siitä, kuinka paljon alueet työllistävät samalla alueella asuvia. Aluekohtaisiin asuin- ja työssäkäyntipaikkajakaumiin vaikuttavat muun muassa aiemmin todetut alueiden väliset erot työpaikkaomavaraisuusasteessa sekä niiden ammattirakenteessa. On myös todennäköistä, että eri alueiden väliset etäisyydet, ja alueiden liikenteellinen saavutettavuus näkyvät myös alueiden välisinä eroina pendelöinnin yleisyydessä.

Kun peruspiirit järjestetään laskevasti niihin Helsingin ulkopuolelta pendelöivien osuuden mukaan, havaitaan että vuonna 2016 suhteellisesti eniten Helsingin ulkopuolelta työssäkäyviä oli Pitäjänmäen peruspiirissä, jossa 58 prosenttia työssäkäyvistä asui Helsingin ulkopuolella (Kuvio 21). Myös Haagan ja Pasilan peruspiireissä työssäkäyvistä noin 50 prosenttia asui muualla kuin Helsingissä. Näiden peruspiirien kohdalla myös asuminen työssäkäyntiperuspiirissä oli melko harvinaista – esimerkiksi Pasilassa työssäkäyvistä vain vajaat 2 prosenttia myös asui Pasilassa. Sen sijaan esimerkiksi Puistolän ja Lauttasaaren peruspiireissä, joissa Helsingin ulkopuolelta pendelöivien osuus työssäkäyvistä oli myös korkea, kuitenkin 14–15 prosenttia työssäkäyvistä asui samassa peruspiirissä.

Myllypuro, Laajasalo, Tuomarinkylä, Kulosaari ja Mellunkylä olivat peruspiirejä, joissa Helsingin ulkopuolella asuvia työskenteli suhteellisesti vähiten, alle 30 prosenttia työssäkäyvistä. Työssäkäyntiperuspiirissä asumisen yleisyys kuitenkin vaihteli. Kun Kulosaaren peruspiirissä työssäkäyvistä 11 prosenttia myös asui Kulosaareissa, Mellunkylän ja Laajasalon peruspiireissä vastaavat osuudet olivat jopa 27 ja 30 prosenttia. Koko Helsingissä keskimäärin vajaat 8 prosenttia peruspiirissä työssäkäyvistä asui samassa peruspiirissä.

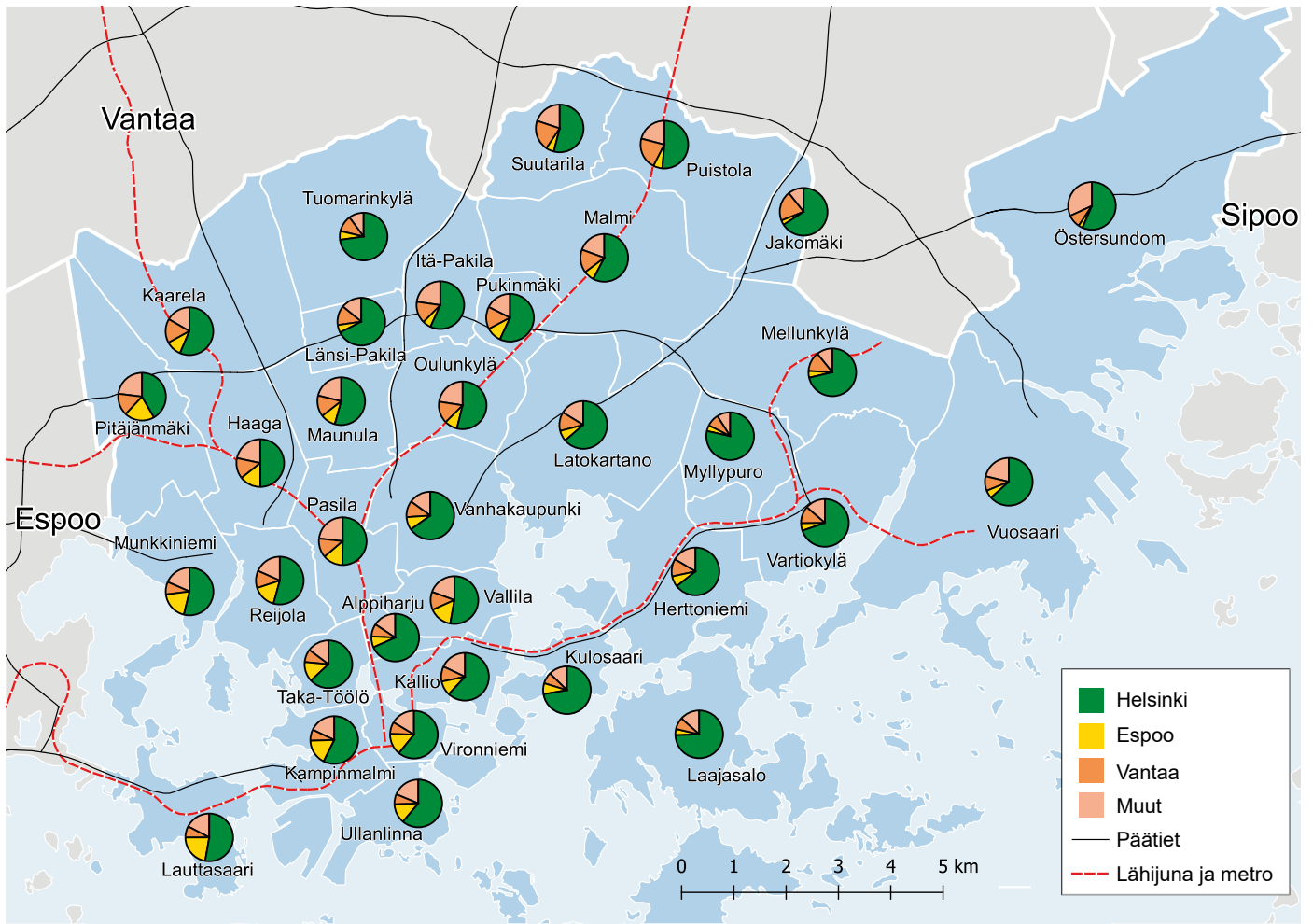
²⁰ Oikoradalla junat kulkevat Keravalta suoraan Mäntsälän kautta Lahteen. Ennen oikorataa junaliikenne Helsingin ja Lahden välillä kulki Riihimäen kautta.

Kuvio 21. Helsingissä työssäkäyvien asuinpaikat työssäkäyntiperuspiireittäin 2016

Joidenkin peruspiirien kohdalla Helsingin ulkopuolelta työssäkäynti oli yleisempää niistä kunnista, joista oli peruspiiriin lyhyempi etäisyys, tai hyvät liikenneyhteydet peruspiiriin. Esimerkiksi Pitäjänmäen, Lauttasaaren ja Munkkiniemen peruspiireissä, jotka sijaitsevat lähellä Espoota, kävi suhteellisesti selvästi enemmän Espoossa kuin Vantaalla asuvia töissä (Kuvio 22). Sen sijaan esimerkiksi Vantaan rajalla sijaitsevilla Puistolan, Suutarilan ja Jakomäen peruspiireissä oli suhteellisen paljon Vantaalta työssäkäyviä. Lähijunayhteyksien varrella sijaitsevilla Pitäjänmäen, Oulunkylän ja Pasilan peruspiireissä pienemmissä Helsingin seudun kunnissa asuvien osuus työssäkäyvistä oli varsin suuri. Tämä osuus oli erityisen huomattava myös Sipoosta Helsinkiin liitettyssä Östersundomin peruspiirissä, sekä Kehä-I:n halkaisemassa ja Tuusulanväylän sivuamassa Itä-Pakilan peruspiirissä. Seudun ulkopuolella asuvien osuus työssäkäyvistä oli suurin Vuosaaren ja Ullanlinnan peruspiireissä.

Kuvio 22. Helsingissä työssäkäyvien asuinpaikat työssäkäyntiperuspiireittäin 2016

Verrattuna vuoteen 2010, Helsingin ulkopuolella asuvien osuus työssäkäyvistä kasvoi eniten Vuosaaren ja Jakomäen peruspiirien kohdalla, 10,1 ja 7,3 prosenttiyksiköllä (Liitetaulukko 9). Siinä missä Vuosaaren peruspiirissä työssäkäyvistä yhä useampi asui muualla kuin Helsingin seudulla, Jakomäen peruspiirissä Vantaalta työssäkäyvien osuus kasvoi selvimmin. Näissä peruspiireissä myös samassa peruspiirissä asuvien osuus työssäkäyvistä pieneni eniten, 6,2 ja 7,2 prosenttiyksiköllä.

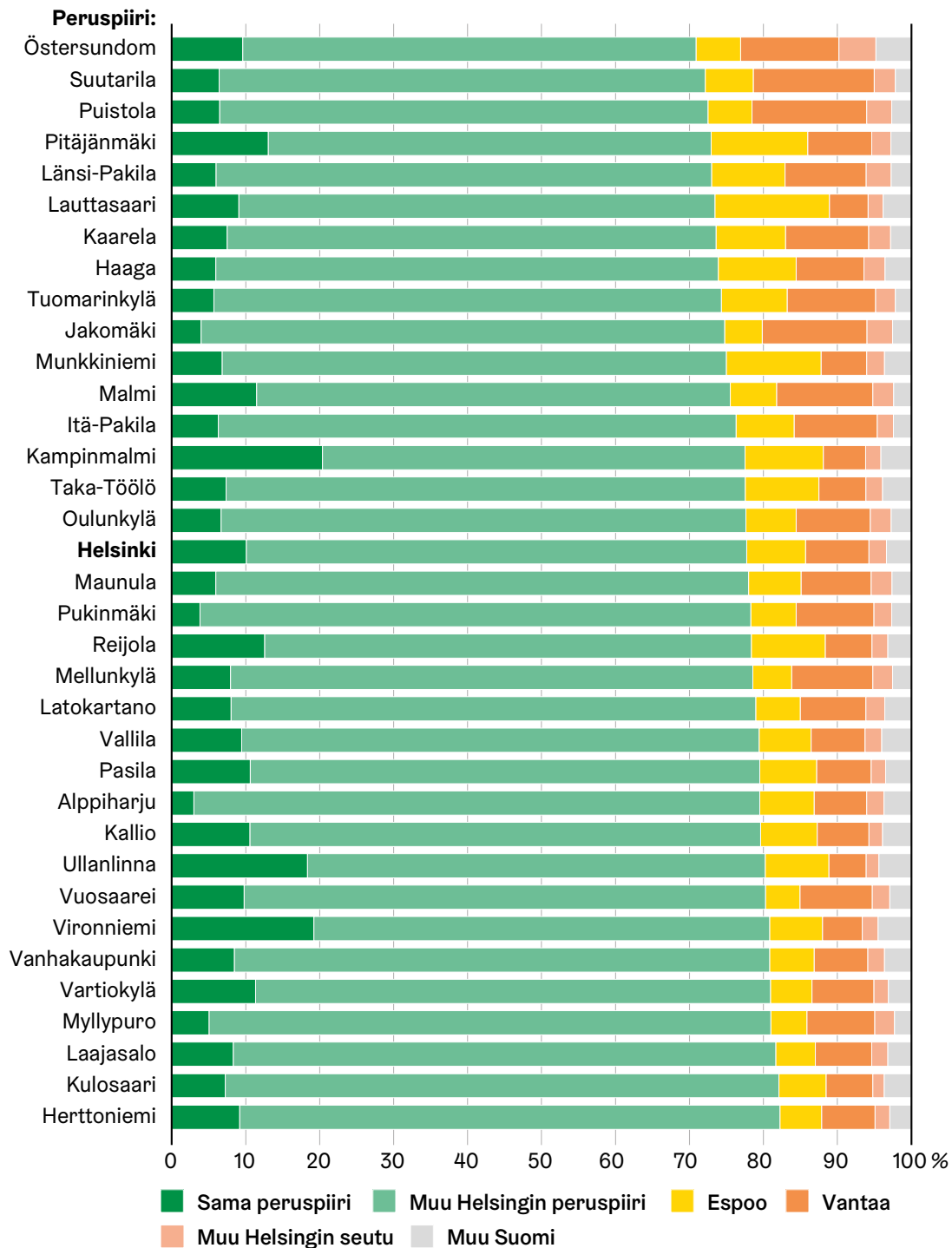
Vuodesta 2010 pendelöivien osuus työssäkäyvistä puolestaan pieneni eniten Östersundomin, Itä-Pakilan ja Kaarelan peruspiireissä, 3,0–4,1 prosenttiyksiköllä kussakin, eli yhä useampi näissä peruspiireissä työssäkäyvistä myös asui Helsingissä. Toisaalta Östersundomin ja Kaarelan peruspiireissä työssäkäyvistä aiempaa harvempi asui samassa peruspiirissä, kun taas Itä-Pakilan peruspiirissä samassa peruspiirissä asuvien osuus kasvoi 2,3 prosenttiyksiköllä. Hieman enemmän samassa peruspiirissä asuvien osuus työssäkäyvistä kasvoi vain Munkkiniemen ja Myllypuron peruspiireissä.

Tarkasteltaessa Helsingissä asuvien työllisten pendelöintiä Helsingin ulkopuolelle peruspiireittäin, havaitaan että joidenkin peruspiirien kohdalla pendelöinti oli voimakasta sekä Helsinkiin että Helsingistä. Vuonna 2016 tällaisia peruspiirejä olivat esimerkiksi Pitäjänmäki, Puistola ja Lauttasaari, joissa asuvista yli neljännes kävi Helsingin ulkopuolella töissä (Kuvio 23). Pendelöinti Helsingin ulkopuolelle oli vielä hivenen yleisempää Östersundomin ja Suutarilan peruspiireistä. Helsingin ulkopuolella työssäkäyvien osuus työllisistä oli puolestaan pienin Herttoniemen, Kulosaaren ja Laajasalon peruspiireissä asu-

vista. Erot peruspiirien välillä Helsingistä ulospäin suuntautuvassa pendelöinnissä olivat kuitenkin melko pienet verrattuna eroihin peruspiireihin suuntautuvassa pendelöinnissä.

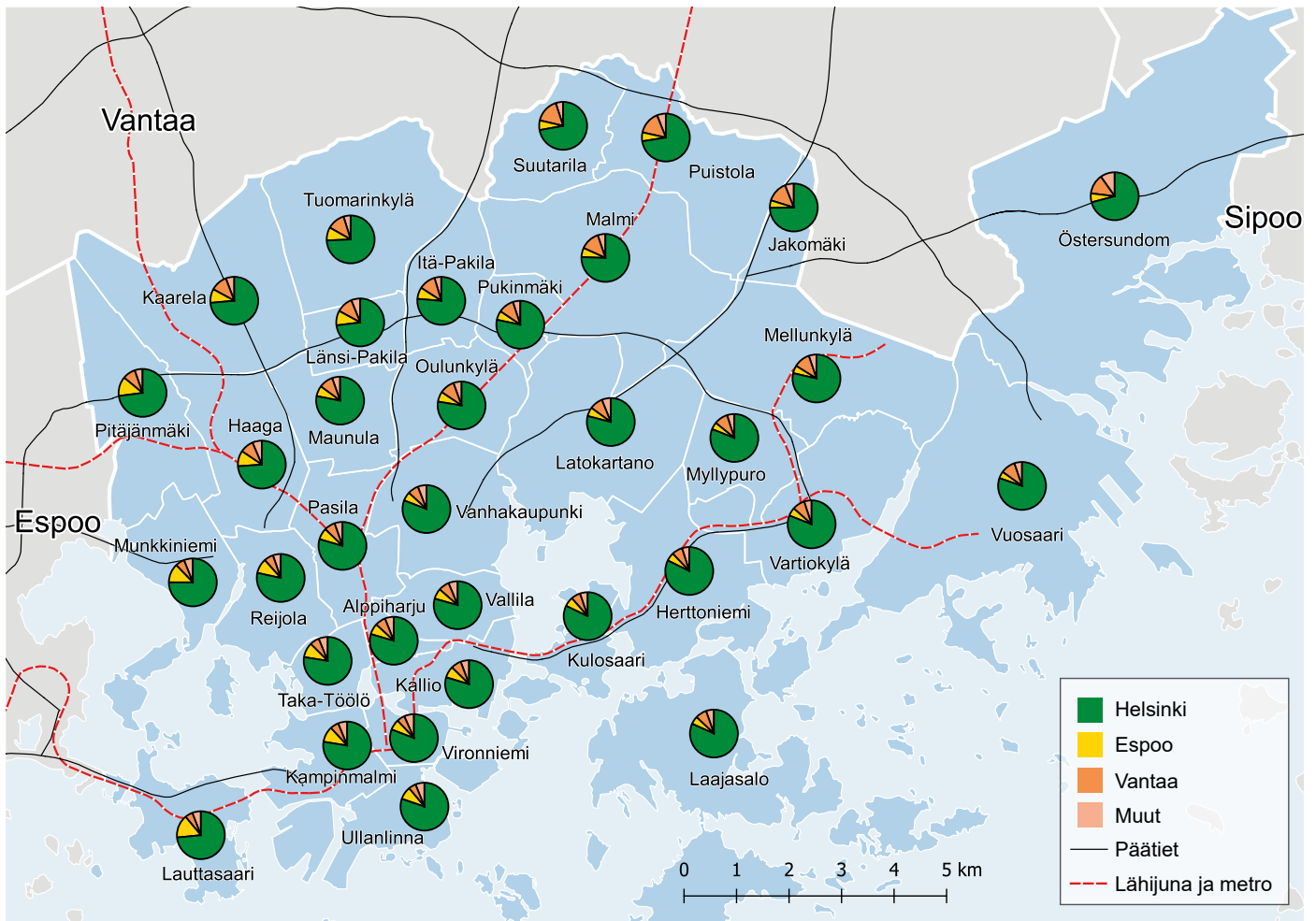
Huomattavampia eroja oli siinä, kuinka suuri osa peruspiirissä asuvista myös työskenteli samassa peruspiirissä. Tämä osuus oli suurimmillaan Kampinmalmin, Vironniemen ja Ullanlinnan peruspiireissä, joissa asuvista 18–20 prosenttia työskenteli asuinperuspiirissään. Sen sijaan Alppiharjun, Pukinmäen, Jakomäen ja Myllypuron peruspiireissä asuvista korkeintaan 5 prosenttia työskenteli asuinperuspiirissään. Keskimäärin noin 10 prosenttia helsinkiläisistä työllisistä asui ja työskenteli yhdessä ja samassa peruspiirissä.

Kuvio 23. Helsingissä asuvien työllisten työssäkäyntipaikat asuinperuspiireittäin 2016

Myös peruspiireistä Helsingin ulkopuolelle suuntautuvan pendelöinnin jakautuminen eri kuntien välille heijasti peruspiirien sijaintia ja liikenneyhteyksiä. Esimerkiksi Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Pitäjänmäen peruspiireissä asui suhteellisen paljon Espooseen pendelöiviä, kun taas Vantaalle pendelöivien osuus oli suhteellisen suuri Suutarilan, Puistolan ja Jakomäen peruspiireissä (Kuvio 24). Helsingin seudun pienempiin kuntiin pendelöivien osuus oli suurin, yli 3 prosenttia, Östersundomin, Jakomäen, Länsi-Pakilan ja Puistolan peruspiireissä. Helsingin seudun ulkopuolella työssäkäyvät puolestaan muodostivat suurimmat joukot Östersundomin, Vironniemen, Ullanlinnan ja Kampinmalmin peruspiireissä, yli 4 prosenttia kussakin.

Kuvio 24. Helsingissä asuvien työssäkäyntipaikat asuinperuspiireittäin 2016

Vuodesta 2010 vuoteen 2016 Helsingin ulkopuolelle pendelöivien osuus työllisistä kasvoi eniten Suutarilan, Kaarelan ja Haagan peruspiireissä, kussakin noin 1,0–1,2 prosenttiyksiköllä (Liitetaulukko 10). Kaikissa näissä eniten kasvoi Vantaalla työssäkäyvien osuus. Näissä peruspiireissä myös samassa peruspiirissä työskentelevien osuus työllisistä pieneni, mutta eniten tämä osuus kuitenkin pieneni Jakomäen, Pitäjänmäen ja Vironniemen peruspiireissä, kussakin 1,2–1,8 prosenttiyksiköllä.

Vuodesta 2010 pendelöivien osuus työllisistä pieneni eniten Lauttasaaren ja Alppiharjun peruspiireissä, mutta samalla myös näissä peruspiireissä asuvien ja työskentelevien osuus pieneni. Toisin sanoen Helsingissä työssäkäyvien osuuden kasvu näissä peruspiireissä syntyi muissa Helsingin peruspiireissä työskentelevien osuuden kasvusta. Samassa peruspiirissä työskentelevien osuus työllisistä kasvoi eniten – 0,6–1,1 prosenttiyksiköllä – Vallilan, Ullanlinnan, Reijolan ja Kulosaaren peruspiireissä.

Edellä todettiin, että samassa peruspiirissä asuvien ja työssäkäyvien osuuden suuruus vaihteli varsin paljon peruspiireittäin. Osuuteen luonnollisesti vaikuttaa peruspiirissä asuvien työllisten määrä suhteessa alueen työpaikkamäärään. Aiemmin todettiin esimerkiksi, että Pitäjänmäen ja Pasilan peruspiirit ovat pääasiassa työssäkäyntialueita, joissa asuu varsin vähän työllisiä ylipäättäen, joten heidän osuutensa alueella työssäkäyvistä ei edes voi nousta kovin korkeaksi. Toisaalta tämänkaltaisten peruspiirien lähellä voi olla muita peruspiirejä, jotka soveltuvat työssäkäyntiperuspiiriä paremmin asumiseen.

Kyse voi olla myös laadullisemmasta kohtaamattomuudesta, jos tietylle alueelle sijoituneiden työpaikkojen ammattijakauma ei vastaa siellä asuvien työllisten ammattijakaumaa. Esimerkiksi Vartiokylän, Malmin ja Oulunkylän peruspiireissä työllisiä ja työpaikkoja oli kussakin kaiken kaikkiaan liki yhtä paljon. Eri ammattiryhmien tarkastelu kuitenkin paljastaa, että kaikissa peruspiireissä asui selvästi enemmän johtajia ja erityisasiantuntijoita kuin niissä sijaitsi näiden ammattiryhmien työpaikkoja. Toisaalta Vartiokylän peruspiirissä palvelu- ja myyntityöntekijöiden työpaikkoja, ja Malmin ja Oulunkylän peruspiireissä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden työpaikkoja oli puolestaan selvästi enemmän kuin mitä näiden ammattiryhmien työllisiä asui alueella. Peruspiirien välisten erojen taustalla lienee kuitenkin useita muitakin tekijöitä, esimerkiksi työllisten tulotaso, sekä tarpeet ja preferenssit liittyen etenkin asumiseen. Ei myöskään ole itsestään selvää, että kaikki edes haluaisivat asua mahdollisimman lähellä työpaikkaansa.

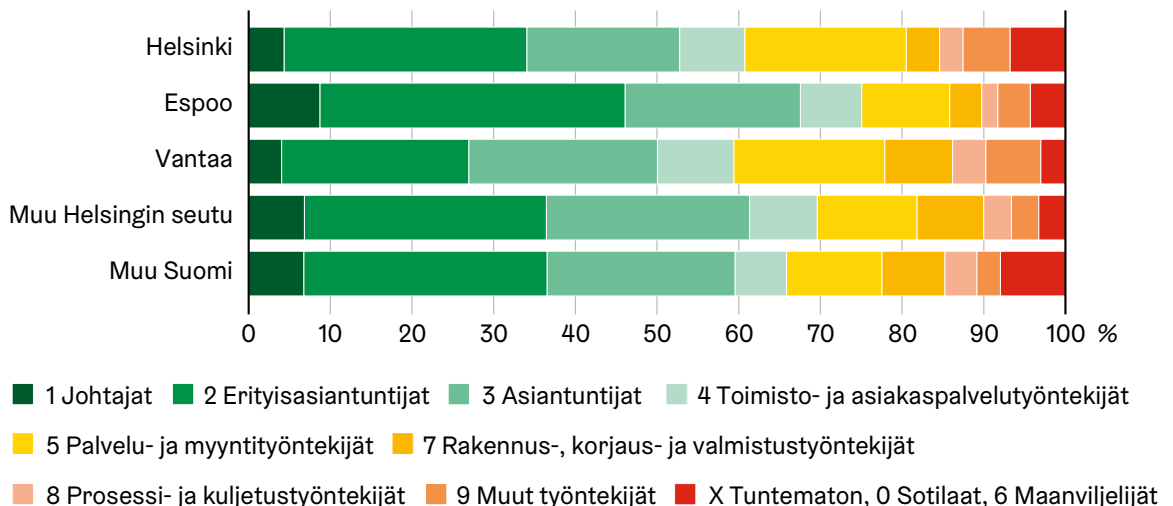
Pendelöinti ja ammattirakenne Helsingissä

Edellä tarkasteltiin yhtäältä Helsingin työpaikkojen ja työllisten ammattirakennetta, ja toisaalta Helsinkiin ja Helsingistä suuntautuvaa pendelöintiä. Ei kuitenkaan ole syytä olettaa, että eri alueilta pendelöivät olisivat ammattijakaumaltaan keskenään samanlaisia, tai että eri alan ammattilaiset pendelöisivät yhtä paljon. Seuraavaksi selvitetäänkin, ovatko pendelöivät ammatillisesti jollain tavalla poikkeuksellinen joukko, ja onko pendelöinti yleisempää joissakin ammattiryhmissä kuin toisissa. Ensimmäisen tarkastelun perusteella saadaan käsitys siitä, kuinka Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivät valikoituvat ammatillisesti suhteessa Helsingissä asuviin ja työskenteleviin sekä toisiinsa. Toinen tarkastelu puolestaan valottaa muun muassa sitä, missä ammateissa Helsinki on eniten riippuvainen muualla asuvista työllisistä, ja sitä millaista helsinkiläisten ammattiosaamista hyödynnetään enimmäkseen muualla kuin Helsingissä.

Espoosta pendelöi eniten erityisasiantuntijoita, Vantaalle pendelöi tasaisesti useita ammattiryhmiä

Helsinkiin pendelöivä 155 000:n työllisen joukko ei ole ammatillisesti ja alueellisesti yhdenmukainen, vaan eri kunnista Helsinkiin pendelöivien ammattirakenteet poikkeavat selvästi toisistaan. Lukuun ottamatta Vantaalta pendelöiviä, Helsingissä työssäkäyvät mutta muualla asuvat työskentelivät suhteellisesti useammin johtaja- tai erityisasiantuntijatehtävissä kuin Helsingissä asuvat ja työssäkäyvät vuonna 2016 (Kuvio 25). Siinä missä Espoossa asuvista Helsingissä työssäkäyvistä liki puolet oli johtajia tai erityisasiantuntijoita, Vantaalta pendelöivistä vastaava osuus oli reilu neljännes. Palvelu- ja myyntityöntekijöitä oli suhteellisesti eniten Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien, sekä Vantaalta pendelöivien joukossa. Helsingin seudun pienistä kunnista sekä muualta Suomesta pendelöivien ammattirakenteet olivat keskenään varsin samankaltaiset. Heidän joukossaan oli kuitenkin suhteellisesti vähemmän palvelu- ja myyntityöntekijöitä, mutta suhteellisesti enemmän asiantuntijoita kuin Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien keskuudessa.

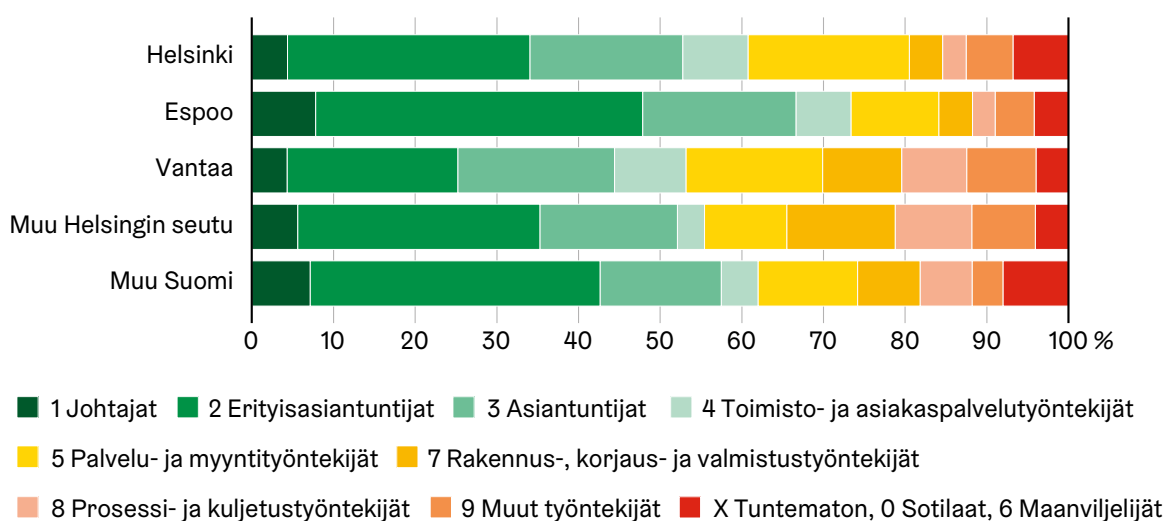
Kuvio 25. Helsingissä työssäkäyvien ammattirakenne asuinpaikan mukaan 2016

Myös Helsingistä muualle pendelöivän 67 000:n työllisen ammattirakenne riippui heidän työssäkäyntikunnastaan. Espooseen pendelöivät olivat suhteellisesti useammin johtajia tai erityisasiantuntijoita kuin muualla työssäkäyvät, mutta myös Helsingin seudun ulkopuolelle pendelöivien joukossa näiden ammattiryhmien osuus oli varsin suuri (Kuvio 26). Vantaalle pendelöi suhteellisesti enemmän palvelu- ja myyntityöntekijöitä kuin muihin työssäkäyntikuntiin. Helsingin seudun pieniin kuntiin pendelöivien joukossa puolestaan oli suhteellisesti eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä.

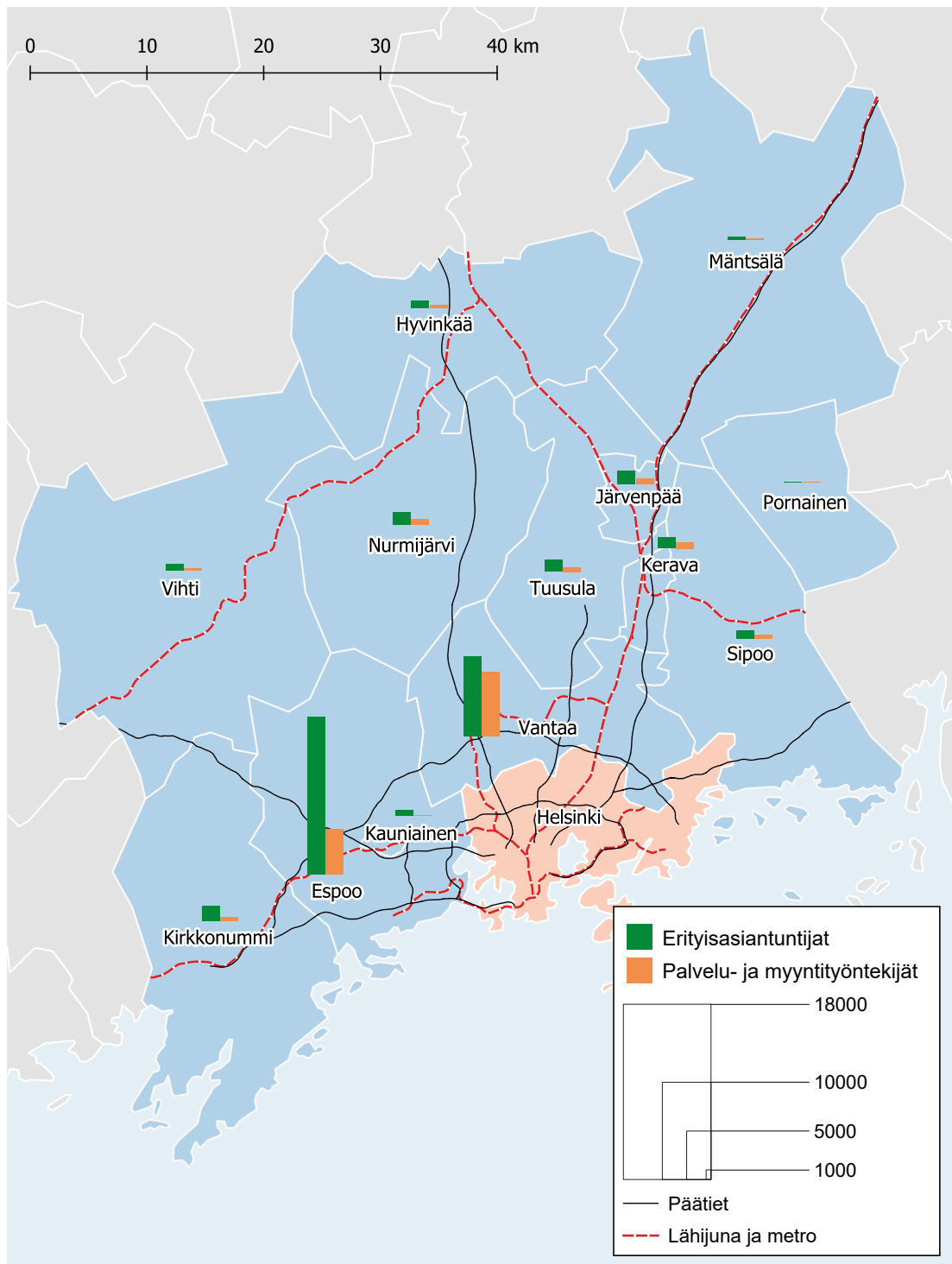
Kun verrataan tiettyä aluetta Helsinkiin, ja Helsingistä tälle alueelle pendelöivien ammattirakenteita keskenään, havaitaan että erot ovat melko vähäisiä. Espoosta Helsinkiin pendelöi tällä karkealla jaottelulla tarkasteltuna ammatillisesti varsin samankaltainen joukko kuin Helsingistä Espooseen. Myös pendelöinti Helsingin ja Vantaan välillä oli tästä näkökulmasta varsin samanlaista. Joitakin eroja kuitenkin oli, etenkin Helsingin seudun pienistä kunnista ja muualta Suomesta pendelöivien ja näille alueille Helsingistä pendelöivien ammattirakenteiden välillä. Helsingistä näille alueille pendelöivien joukossa asiantuntijoiden osuus oli 8 prosenttiyksikköä pienempi kuin näiltä alueilta Helsinkiin pendelöivien keskuudessa. Lisäksi Helsingistä seudun ulkopuolisiin kuntiin pendelöivistä suhteellisesti suurempi osa (35 prosenttia) oli erityisasiantuntijoita kuin näistä kunnista Helsinkiin pendelöivistä (29 prosenttia).

Kuvio 26. Helsingissä asuvien työllisten ammattirakenne työssäkäyntipaikan mukaan 2016

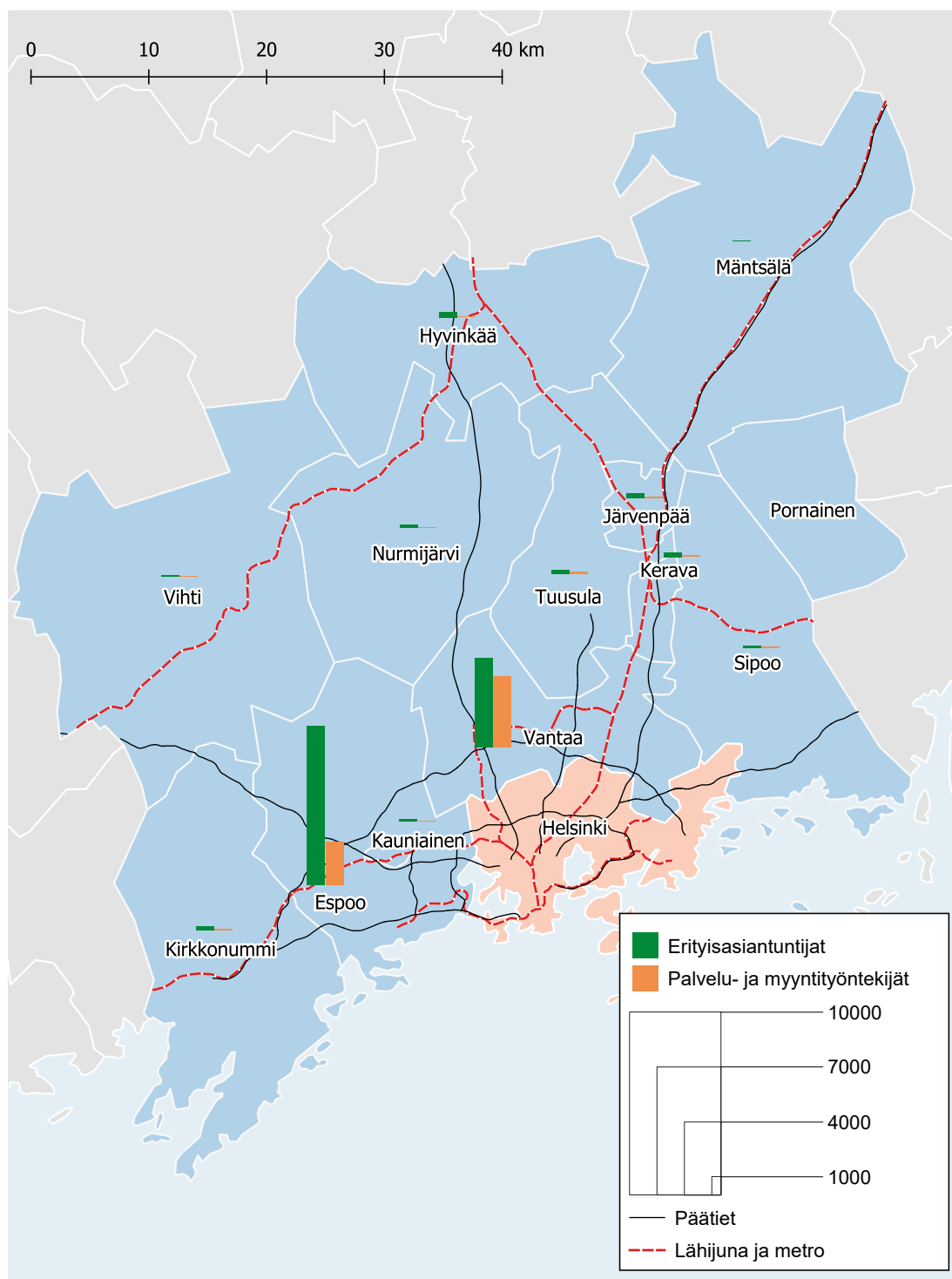
Ammattiryhmien välisiä eroja pendelöinnin alueellisessa jakautumisessa tarkastellaan vielä määrällisesti vertailemalla kahden erityisen suuren ammattiryhmän, erityisasiantuntijoiden ja palvelu- ja myyntityöntekijöiden, pendelöintiä Helsingin seudulla. Erityisasiantuntijoita pendelöi muualta seudulta Helsinkiin yhteensä noin 38 000, mikä oli reilut 2,2-kertainen määrä 17 100:aan pendelöivään palvelu- ja myyntityöntekijään nähden. Eri-tyisen huomattavaa pendelöivien erityisasiantuntijoiden yliedustus oli Espoosta, Kauniaisista ja Kirkkonummelta, joista erityisasiantuntijoita pendelöi yli kolme kertaa niin paljon kuin palvelu- ja myyntityöntekijöitä (Kuvio 27). Sen sijaan Vantaalta pendelöi vain reilut 1,2-kertainen määrä erityisasiantuntijoita verrattuna palvelu- ja myyntityöntekijöihin, eli selvästi alle seudun keskiarvon. Suhdeluku oli alle kahden myös Keravalta, Mäntsälästä ja Pornaisista pendelöinnin kohdalla.

Kuvio 27. Helsinkiin seudun kunnista pendelöivät erityisasiantuntijat ja palvelu- ja myyntityöntekijät 2016

Helsingistä muualle seudulle pendelöi niin ikään reilut 2,2 kertaa niin paljon erityisasiantuntijoita (17 100 työllistä) kuin palvelu- ja myyntityöntekijöitä (7 600 työllistä). Tämä suhdeluksi oli erityisen suuri, yli neljä, Hyvinkäälle, Mäntsälään, Vihtiin ja Nurmijärvelle pendelöinnin kohdalla (Kuvio 28). Toisaalta Vantaalle, Sipooseen, Tuusulaan ja Pornaisiin pendelöi alle kaksi kertaa niin paljon erityisasiantuntijoita kuin palvelu- ja myyntityöntekijöitä.

Kuvio 28. Helsingistä seudun kuntiin pendelöivät erityisasiantuntijat ja palvelu- ja myyntityöntekijät 2016

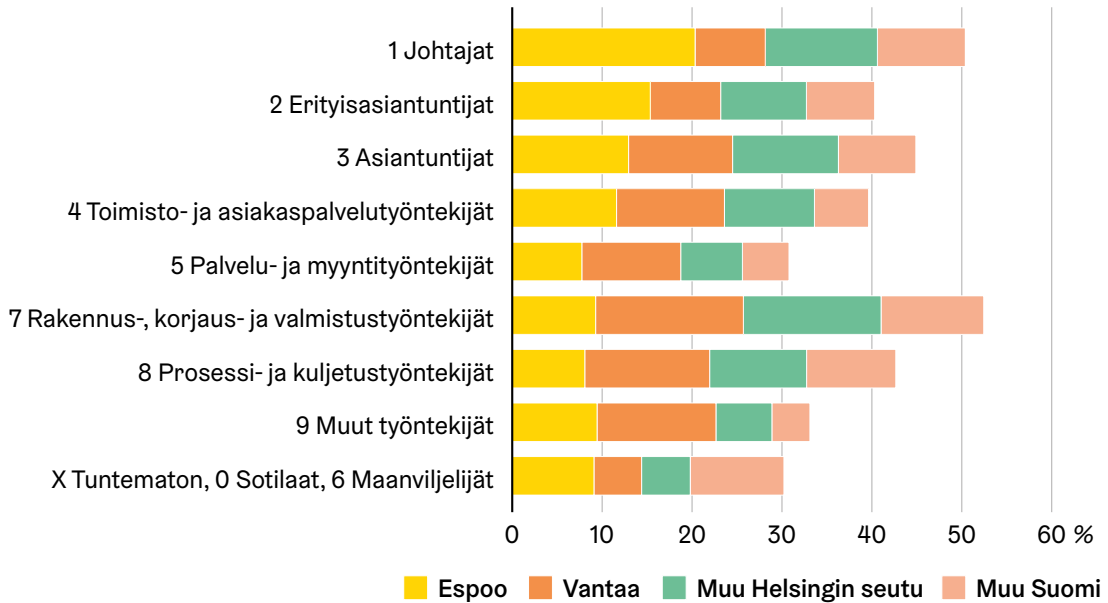

Helsinkiin ja Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihtelee paljon ammateittain

Helsingissä työssäkäyvistä keskimäärin 40 prosenttia, eli noin 155 000, asui Helsingin ulkopuolella, mutta osuus vaihteli paljon ammattiryhmien välillä. Johtajien sekä rakennus-, korjaus- ja kuljetustyöntekijöiden ammattiryhmissä yli puolet Helsingissä työssäkäyvistä asui Helsingin ulkopuolella vuonna 2016 (Kuvio 29). Vähiten pendelöiviä oli palvelu- ja myyntityöntekijöiden keskuudessa, reilut 30 prosenttia. Johtajien ja erityisasiantuntijoi-

den keskuudessa Espoossa asuvia oli suhteellisesti eniten, kun taas Vantaalla asuvien osuus korostui prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ja muiden työntekijöiden ammattiryhmissä. Muualla Helsingin seudulla asuvien osuus oli suurin rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden kohdalla. Pendelöivistä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä noin puolet asui Helsingin seudun pienemmissä kunnissa tai seudun ulkopuolella.

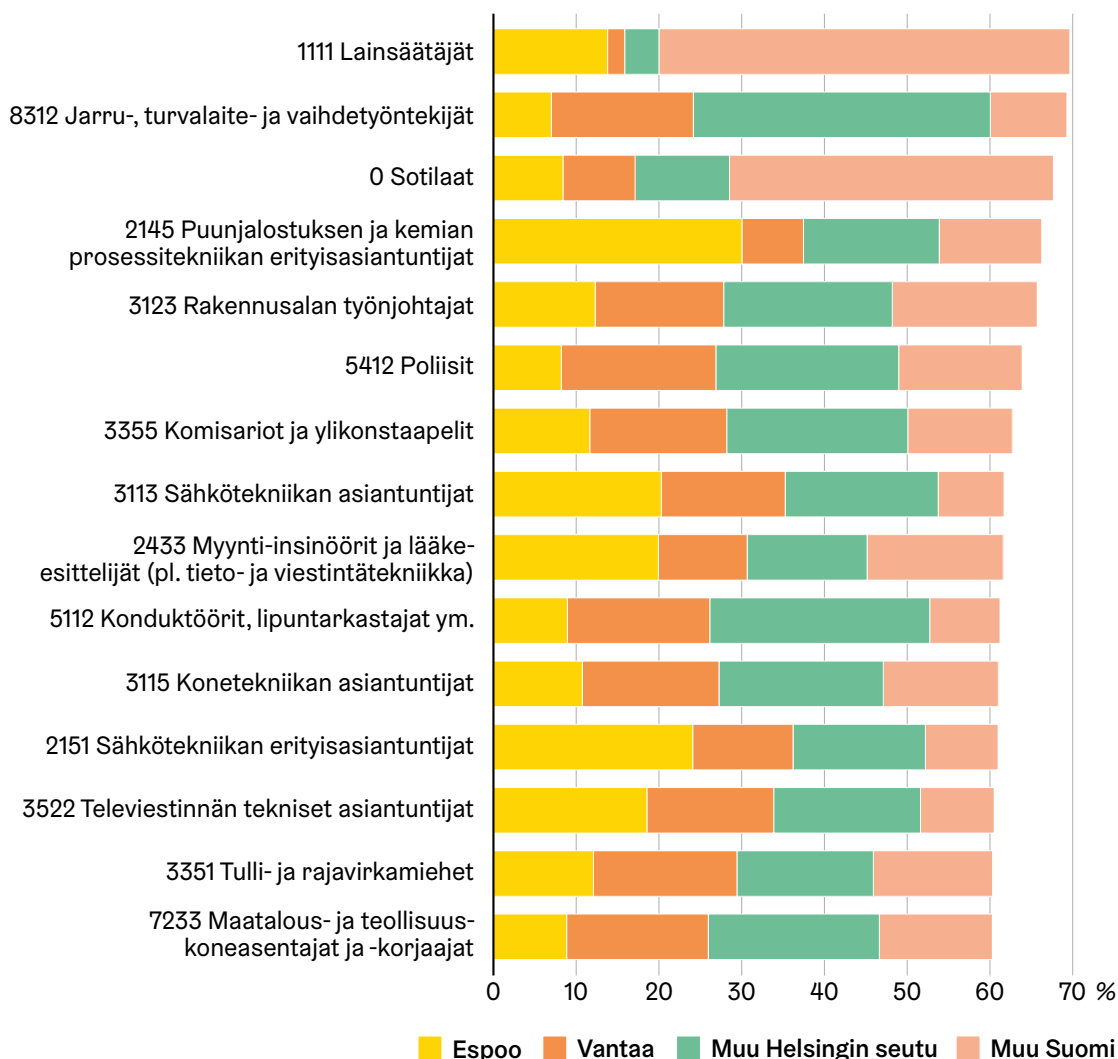
Kuvio 29. Helsinkiin pendelöivien asuinpaikat ammattiryhmittäin 2016, asuinpaikasta pendelöivien osuus ammattiryhmän työpaikoista Helsingissä

Tarkemmalla ammattiluokituksen 4-numerotasolla esitetään 15 ammattia, joissa pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä oli suurin (Kuvio 30).²¹ Ammattiryhmät on järjestetty tämän osuuden mukaan laskevaan järjestykseen. Helsingissä työskentelevistä lainsäätäjistä vain 30 prosenttia asui Helsingissä, ja jopa 50 prosenttia kokonaan Helsingin seudun ulkopuolella vuonna 2016. Toisaalta lainsäätäjät olivat myös se ammatti, jonka sijaintiosamääräindeksi, eli työpaikkojen suhteellinen osuus kaikista Helsingin työpaikoista verrattuna muuhun maahan, oli suurin vuonna 2016. Muutoin pendelöiviä oli suhteellisen paljon pääasiassa erilaisissa erityisasiantuntija- ja asiantuntija-ammateissa, joista monet liittyivät eri alojen tekniseen osaamiseen. Vaikka karkealla 1-numerotasolla johtajat ja rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät olivat ammattiryhmät, joissa pendelöivien osuus oli keskimäärin suurin, vain yksi tarkemman 3-numerotason ammatti kustakin näistä nousi pendelöivien osuudeltaan 15:sta suhteellisesti eniten pendelöivän joukkoon.

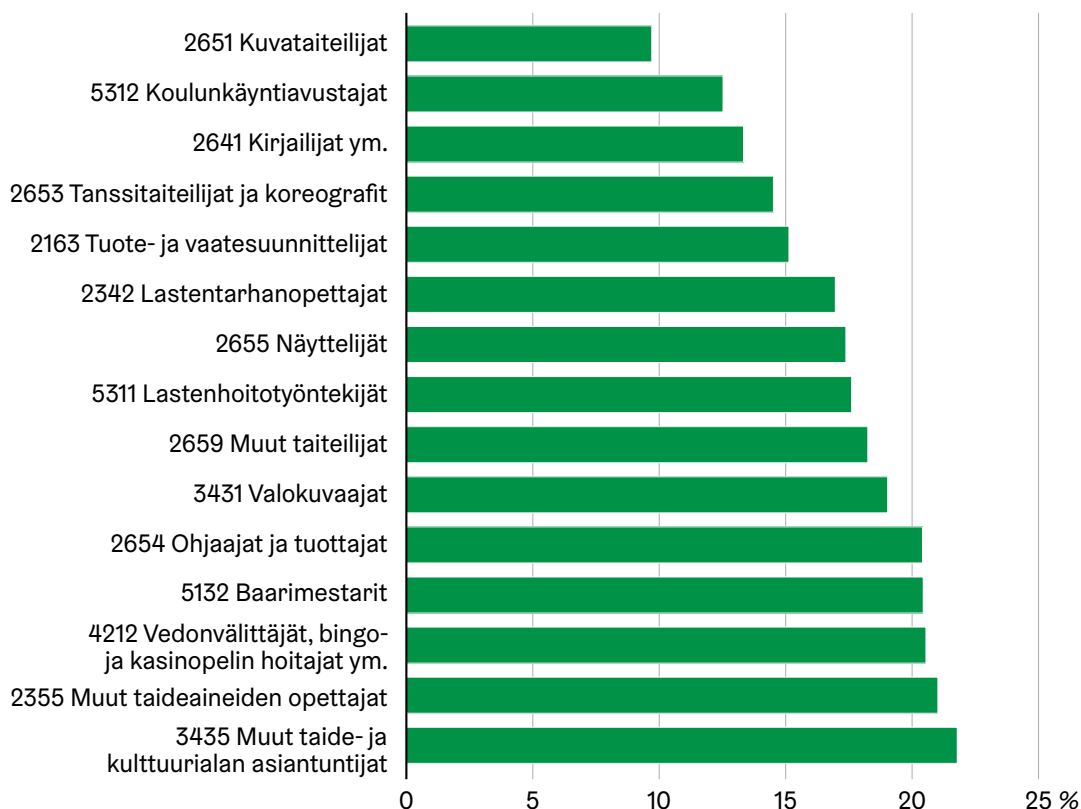
²¹ Kuvioissa 23 ja 24 on esitetty ammattiryhmät, jotka työllistivät Helsingissä vähintään 200 henkilöä.

Kuvio 30. Ammatit, joissa pendelöivien osuus Helsingissä työssäkävivistä oli suurin 2016, 15 ryhmää ammattiluokituksen 4-numerotasolla

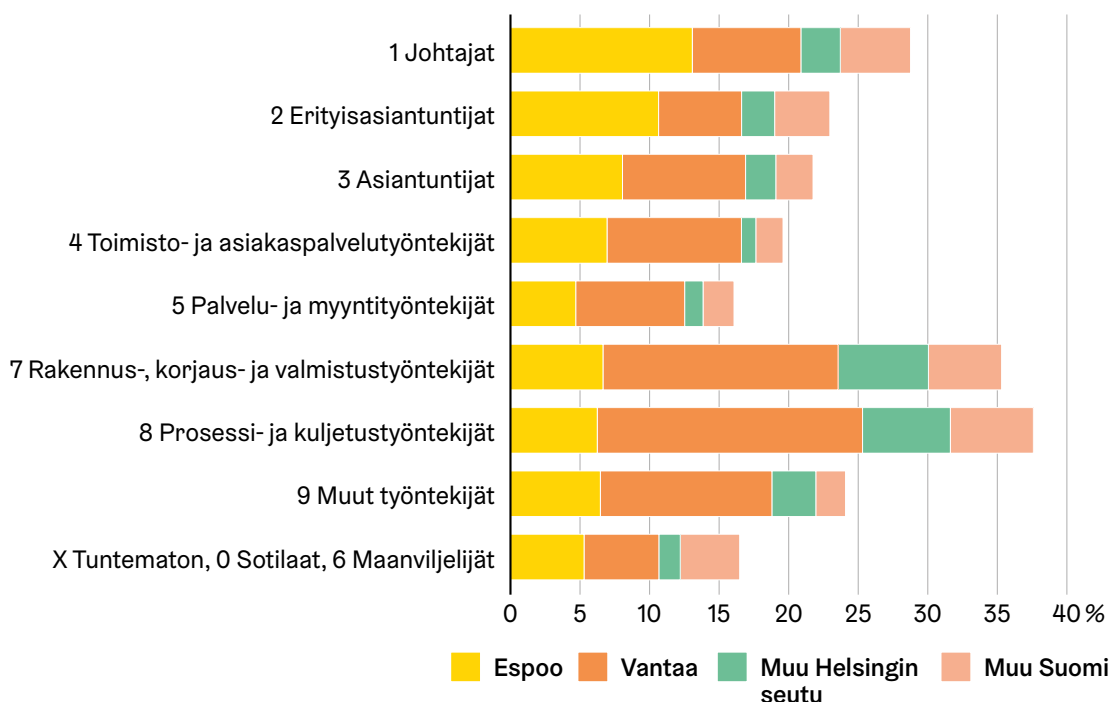
Pendelöivien osuus Helsingissä työssäkävivistä oli vuonna 2016 sen sijaan pienin kuvataiteilijoiden keskuudessa (Kuvio 31). Heistä alle 10 prosenttia asui jossain muualla kuin Helsingissä. Kaiken kaikkiaan pendelöiviä työskenteli hyvin vähän erilaisissa taide-, viihde- ja visuaalisen alan ammateissa. Näistä ammateista monen kohdalla myös Helsingin työpaikkojen ja työllisten sijaintiosamääräindeksi oli varsin suuri, eli näiden ammattien työpaikoista ja työllisistä suuri osa oli sijoittunut Helsinkiin. Myös joissakin lastenhoitoon ja lasten opetukseen liittyvissä ammateissa valtaosa Helsingissä työssäkävivistä myös asui Helsingissä.

Kuvio 31. Ammatit, joissa pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä oli pienin 2016, 15 ryhmää ammattiluokituksen 4-numerotasolla

Myös Helsingistä pendelöinnin yleisyys vaihteli ammattiryhmittäin. Helsingin työllisistä keskimäärin 22 prosenttia, eli noin 67 000 työllistä, pendelöi kunnan ulkopuolelle. Epätyypillisintä se oli palvelu- ja myyntityöntekijöiden joukossa, josta vain 16 prosenttia pendelöi kunnan ulkopuolelle vuonna 2016 (Kuvio 32). Toisessa ääripäässä olivat prosessi- ja kuljetustyöntekijät sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät, joista yli kolmasosa työskenteli jossain muualla kuin Helsingissä. Myös Helsingistä pendelöivien työssäkäyntikunnissa oli selviä ammattiryhmien välisiä eroja. Siinä missä johtajat ja erityisasiantuntijat pendelöivät suhteellisesti eniten Espooseen, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi-, ja kuljetustyöntekijöiden sekä muiden työntekijöiden pendelöinti suuntautui suhteellisesti useimmin Vantaalle. Noin kolmasosa Helsingistä pendelöivistä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä kävi töissä Helsingin seudun pienemmissä kunnissa tai seudun ulkopuolella.

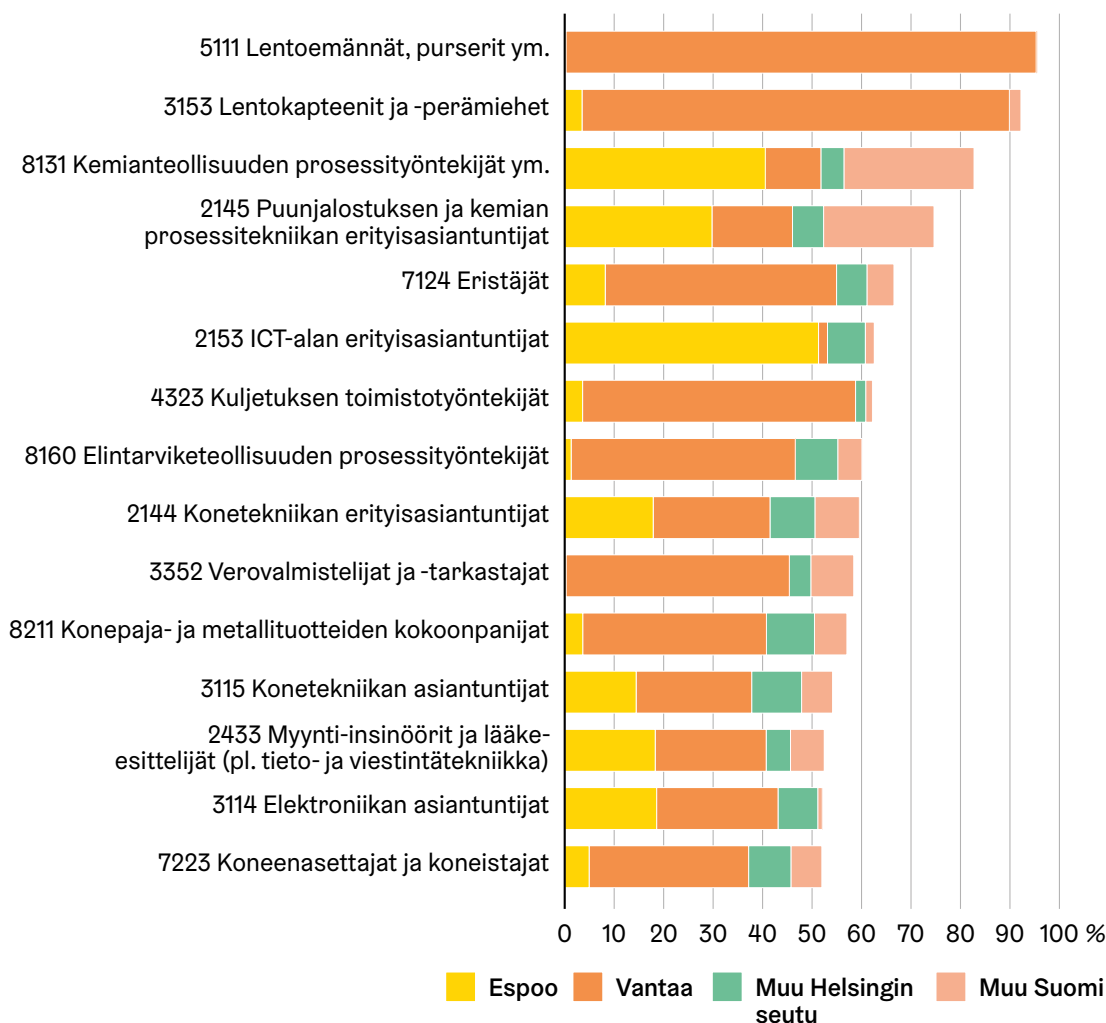
Kuvio 32. Helsingistä pendelöivien työssäkäyntipaikat ammattiryhmittäin 2016, työssäkäyntipaikkaan pendelöivien osuus ammattiryhmän työllisistä Helsingissä

Kun tarkastellaan pendelöinnin yleisyyttä tarkemmalla ammattiluokituksen 4-numerotasolla, havaitaan että vuonna 2016 pendelöivien osuus oli suuri useissa erityisasiantuntija- ja asiantuntija-ammateissa, sekä koneteknisissä ammateissa (Kuvio 33).²² Tyypillisintä pendelöintiä oli kahdessa ammatissa, joissa aivan valtaosa koko Suomen työpaikoista sijaitsee Vantaalla, nimittäin Helsingissä asuvasta lentohenkilökunnasta lähes kaikki pendelöivät Vantaalle, Helsinki-Vantaan lentokentälle. Ylipäätään, monissa näistä paljon pendelöivistä ammateista Helsingin työpaikkojen sijaintiosamääräindeksi oli hyvin pieni, eli ammatin työpaikoista vain harva sijaitsi Helsingissä. Toisaalta vaikkapa juuri lentotoemäntien ja pursereiden kohdalla työllisten sijaintiosamääräindeksi oli hyvin suuri, eli he keskittyivät voimakkaasti asumaan Helsinkiin huolimatta siitä, että työpaikat sijaitsivat lähinnä Vantaalla.

²² Kuvioissa 26 ja 27 on esitetty ammattiryhmät, joihin kuuluvia työllisiä asui Helsingissä vähintään 200.

Kuvio 33. Ammatit, joissa pendelöivien osuus Helsingissä asuvista työllisistä oli suurin 2016, 15 ryhmää ammattiluokituksen 4-numerotasolla

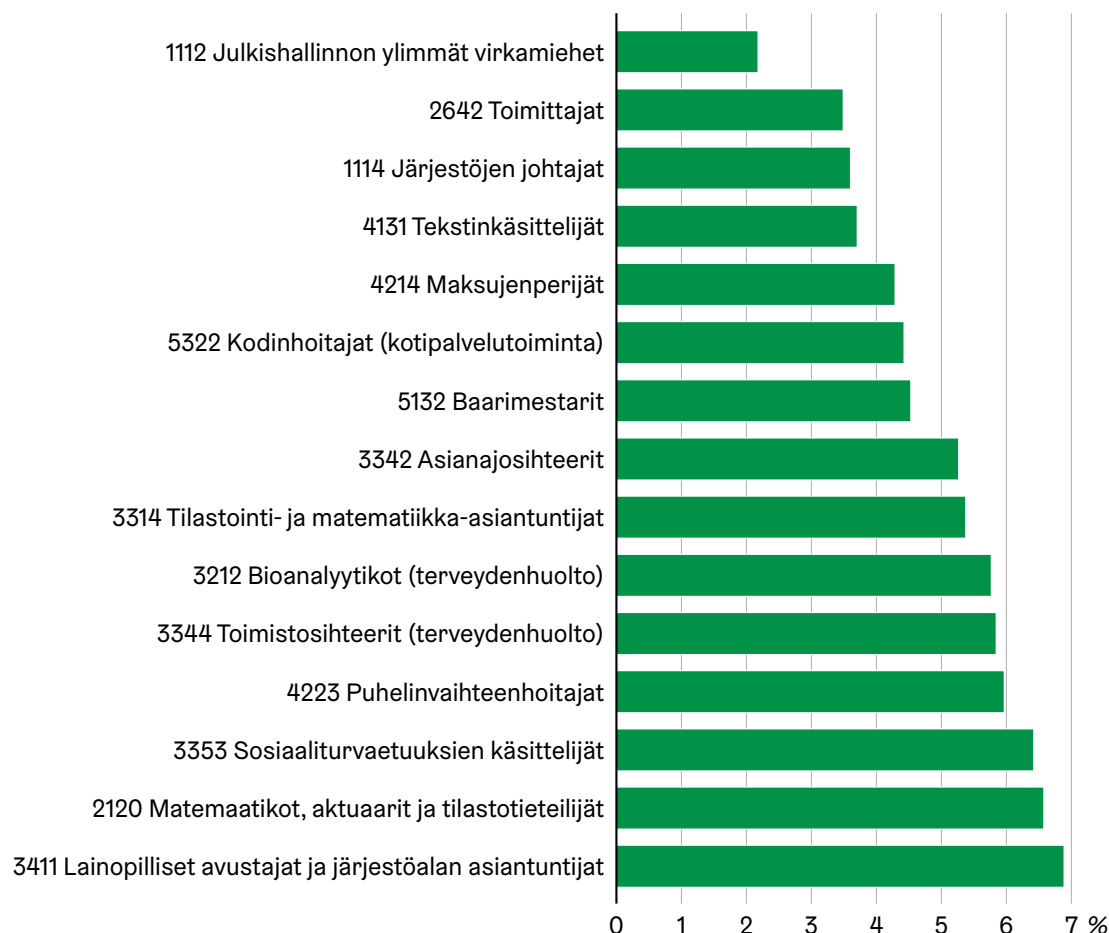
Sen sijaan Helsingissä asuvista julkishallinnon ylimmistä virkamiehistä juuri kukaan ei työskennellyt Helsingin ulkopuolella (Kuvio 34). Myös monet Helsingissä asuvat eri alojen asiantuntijat ja erilaiset sihteerit ja toimistotyöntekijät työskentelivät pääosin Helsingissä. Monissa näistä ammateista työpaikkojen ja/tai työllisten sijaintiosamääräindeksi oli suuri, eli näiden ammattien työpaikat ja/tai työlliset olivat poikkeuksellisen paljon keskittyneet Helsinkiin.

Huomattavaa on myös, että sekä Helsinkiin että Helsingistä pendelöiviä oli suhteellisesti erityisen paljon kolmessa ammatissa: Puunjalostuksen ja kemian prosessitekniikan erityisasiantuntijoissa, myynti-insinööreissä ja lääke-esittelijöissä, sekä konetekniikan asiantuntijoissa. Näissä ammateissa siis suuri osa Helsingissä työssäkäyvistä asui Helsingin ulkopuolella, mutta toisaalta myös suuri osa Helsingissä asuvista kävi Helsingin ulkopuolella töissä. Sitä vastoin baarimestarit olivat ammatti, jossa sekä muualle Helsingistä pendelöinti että muualta Helsinkiin pendelöinti oli poikkeuksellisen harvinaista.

Näiden havaintojen pohjalta on ilmeistä, että asuin- ja työpaikkakombinaatioiden taustalla on muitakin tekijöitä kuin alueelliset erot työvoiman tarjonnassa ja kysynnässä. Esimerkiksi ammatin työpaikkojen keskittyminen Helsinkiin ei aina tarkoita, että myös suurin osa ammatin työssäkäyvistä asui Helsingissä. Toisaalta on myös ammattilaisia, jotka ovat vahvasti keskittyneet asumaan Helsingissä, mutta työskentelevät pääosin muualla. Lisäksi on ammatteja, joissa työpaikkojen ja/tai työllisten keskittyminen Helsinkiin ei ollut erityisen voimakasta, mutta pendelöinti saattoi olla hyvinkin vilkasta molempiin suuntiin,

tai päinvastoin lähes olematonta. On todennäköistä, että työmarkkinatekijöiden lisäksi muun muassa ammattilaisten erilaiset preferenssit asumisen ja työmatkojen suhteen, mutta toisaalta myös ammattiin kuuluvien työtehtävien ja ammatin tulotason asettamat rajoitteet vaikuttavat siihen, millaista pendelöintikäyttäytymistä kunkin ammatin tapauksessa havaitaan.

Kuvio 34. Ammatit, joissa pendelöivien osuus Helsingissä asuvista työllisistä oli pienin 2016, 15 ryhmää ammattiluokituksen 4-numerotasolla

Muutokset ammattilaisten pendelöinnissä eivät aina ole samansuuntaisia

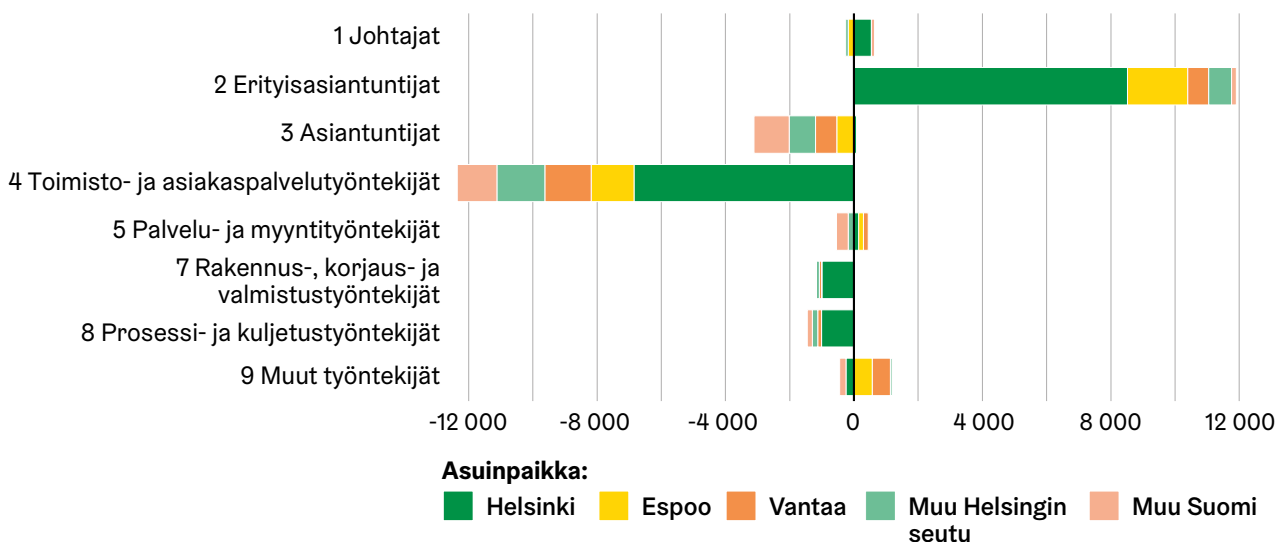
Aiemmin todettiin, että seudun kuntien ammattirakenteessa tapahtui vuosina 2010–2016 muutos kohti suurempaa erityisasiantuntijoiden osuutta, ja pienempää toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden osuutta. Lisäksi pääkaupunkiseudun kunnissa myös asiantuntijoiden osuus pieneni. Nämä muutokset näkyivät pääosin myös sekä Helsinkiin että Helsingistä pendelöivien ammattirakenteessa. Riippumatta asuin- tai työssäkäyntikunnasta, erityisasiantuntijoiden suhteellinen osuus Helsinkiin ja Helsingistä pendelöivistä kasvoi, ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden pieneni (Liitetaulukko 11). Asiantuntijoiden kohdalla kehitys oli vaihtelevampaa. Heidän osuutensa kaikista Helsinkiin pendelöivistä pieneni, mutta heidän osuutensa Helsingistä seudun pienempiin kuntiin pendelöivistä kasvoi jonkin verran.

Kun tarkastellaan ilmiötä kääntäen, eli pendelöinnin muutoksia ammattiryhmittäin, havaitaan että ajanjaksolla pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä johtajista, erityisasiantuntijoista, asiantuntijoista, ja toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöistä pieneni, kussakin ammattiryhmässä 1,3–2,1 prosenttiyksiköllä (Liitetaulukko 12). Pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä palvelu- ja myyntityöntekijöistä pysyi lähes ennallaan. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden kohdalla pendelöivien osuus kasvoi 1,5–2,0 prosenttiyksiköllä. Pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä muista työntekijöistä kasvoi vielä enemmän, ja oli vuonna 2016 3,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2010.

Sen sijaan pendelöivien osuus helsinkiläisistä työllisistä pieneni vuosina 2010–2016 selvästi vain muiden työntekijöiden keskuudessa, 2,1 prosenttiyksiköllä. Pendelöivien osuus työllisistä sen sijaan kasvoi vuosina 2010–2016 toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden keskuudessa, 1,7–2,6 prosenttiyksiköllä kussakin. Muissa ammattiryhmissä pendelöivien osuus työllisistä muuttui korkeintaan 0,5 prosenttiyksiköllä.

Osuuksien kehitykset antavat käsityksen siitä, miten eri alueilta Helsinkiin, ja Helsingistä muualle pendelöinti muuttui suhteessa Helsingissä asumiseen ja työskentelyyn. Ne kuitenkin kätkevät sen seikan, että muutokset eri kunnista pendelöivien määrissä olivat toisinaan samankin ammattiryhmän sisällä hyvinkin eri suuruisia ja toisinaan myös eri suuntaisia. Helsingissä työssäkäyvien määrien muutoksista havaitaan, että esimerkiksi johtajien ammattiryhmässä pendelöivien osuuden pienenemisen taustalla oli sekä Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien johtajien määrän kasvu että etenkin Espoosta ja muualta Helsingin seudulta pendelöivien johtajien määrän väheneminen vuosina 2010–2016 (Kuvio 35). Samalla kuitenkin seudun ulkopuolelta pendelöivien johtajien määrä kasvoi jonkin verran, ja kaiken kaikkiaan ammattiryhmän työpaikat Helsingissä lisääntyivät.

Kuvio 35. Helsingissä työssäkäyvien määrän muutos ammattiryhmittäin asuinpaikan mukaan 2010–2016

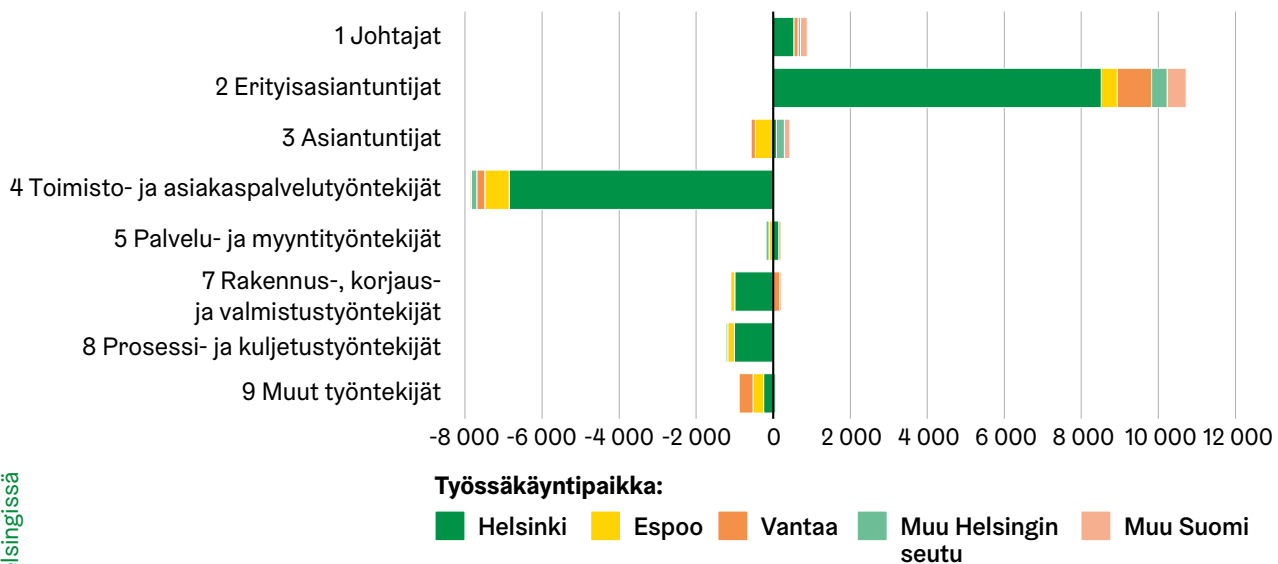
Erityisasiantuntijoiden keskuudessa pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä myös pieneni. Helsingin työpaikkojen määrän kasvu tässä ammattiryhmässä oli kuitenkin niin voimakasta, että se näkyi Helsingissä työssäkäynnin määrällisenä kasvuna kaikilta tarkastelluilta asuinalueilta – Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien erityisasiantuntijoiden määrän kasvu oli vain voimakkaampaa kuin muilta alueilta Helsingissä työssäkäyvien.

Ammattiryhmässä muut työntekijät pendelöivien osuus Helsingissä työssäkäyvistä sen sijaan kasvoi. Tämän taustalla osin oli Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrän väheneminen, mutta sitäkin selvemmin Espoosta ja Vantaalta pendelöivien määrän merkittävä kasvu. Toisaalta seudun ulkopuolelta pendelöivien muiden työntekijöiden määrä väheni jonkin verran, mutta yhteensä ammattiryhmän työpaikkojen määrä Helsingissä lisääntyi.

Myös helsinkiläisten muualle suuntautuvan pendelöinnin muutosten taustalla oli eri suuruisia ja -suuntaisia ammattiryhmien sisäisiä muutoksia työllisten määrässä, riippuen työssäkäyntikunnasta. Esimerkiksi muiden työntekijöiden kohdalla helsinkiläisten työllisten määrä pieneni kaiken kaikkiaan, mutta pendelöivien määrä pieneni enemmän kuin Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrä, ja siksi myös pendelöivien osuus helsinkiläisistä työllisistä pieneni (Kuvio 36). Rakennus- ja kuljetustehtävissä työskentelevien, sekä toimisto- ja asiakaspalvelutehtävissä työskentelevien helsinkiläisten määrät niin ikään pienenevät, mutta näissä ammattiryhmissä Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrät pienenevät selvästi enemmän kuin pendelöivien, näin kasvattaen pendelöivien osuutta.

Pääosin muutokset kussakin työssäkäyntikunnassa tapahtuivat samaan suuntaan kuin muutokset ammattiryhmän työllisten kokonaismäärässä, mutta joitakin poikkeuksia kuitenkin oli: Esimerkiksi Vantaalle ja seudun ulkopuolelle pendelöivien rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden määrät kasvoivat hieman, samoin kuin muualle Helsingin seudulle pendelöivien muiden työntekijöiden määrä. Asiantuntijoiden kohdalla muutokset olivat myös poikkeukselliset. Kaiken kaikkiaan helsinkiläisten asiantuntijoiden määrä hieman pieneni – etenkin Espooseen pendelöinti väheni huomattavasti – mutta Helsingin seudun pienempiin kuntiin ja muualle Suomeen pendelöivien asiantuntijoiden määrä kuitenkin kasvoi.

Kuvio 36. Helsingissä asuvien työllisten määrän muutos ammattiryhmittäin työssäkäyntipaikan mukaan 2010–2016

On ilmeistä, että kaikissa ammattiryhmissä työmarkkinat ovat vähintään jossain määrin seudulliset, mutta ei ole lainkaan yksiselitteistä, miten ammattiryhmien työllisten ja työpaikkojen määrän muutokset Helsingissä näkyvät seudun eri kunnissa ja sen ulkopuolella, ja miksi näitä eroja ammattiryhmien välillä havaitaan. Edellisistä esimerkeistä havaitaan, että vaikkapa ammattiryhmän työpaikkojen määrän kasvu Helsingissä ei suoraan tarkoita, että kasvua tapahtuisi kaikkialta pendelöivien määrässä, tai että kasvua tapahtuisi edes Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien määrässä. Eri ammattiryhmissä havait-

tujen erilaisten alueellisten muutosten taustalla lienevät osaltaan muutokset Suomen ja etenkin Helsingin seudun kuntien työllisten ja työpaikkojen ammattirakenteessa, mutta ne tuskin yksin selittävät ammattiryhmien välisiä eroja.

Eräs todennäköinen taustatekijä lienee myös ammattiryhmien väliset, ja myös niiden sisäiset tuloerot, jotka osaltaan määrittävät työllisten budjettirajoitteet, ja siten vaikuttavat heidän asumis- ja liikkuvuusvalintoihinsa. Näihin päätöksiin puolestaan kytkeytyvät erot kuntien asuntomarkkinoiden sekä niiden maantieteellisen ja liikenteellisen saavutettavuuden välillä. Ammattien välillä on myös työn paikkasidonnaisuuteen liittyviä eroja, jotka omalta osaltaan heijastunevat havaittuun työmatkakäyttäytymiseen. Myös lukuisilla muilla, kuten perheeseen sekä asumis- ja työmatkapreferensseihin liittyvillä taustatekijöillä voi olla keskeinen rooli erilaisia sijaintivalintoja tehdessä. Nämä tekijät voivat olla osaltaan yhteydessä myös työllisten ammattiin tai sitä määrittäviin työllisten ominaisuuksiin.

Käytettävissä olevien tilastojen pohjalta ei voida sanoa, mikä tai mitkä edellä mainituista tekijöistä vaikuttavat havaittujen muutosten taustalla, ja minkä vahvuksina. Lisäksi tarkastelussa käytetty ammattiluokituksen 1-numerotaso on hyvin karkea, ja todennäköisesti kätkee varsin paljon tarkemmin määriteltyjen ammattien välisiä eroja. On myös selvää, että pendelöinnin ja sen muutosten tarkasteleminen irrallaan Helsingin seudulle ja seudulta suuntautuvasta, ja seudun sisäisestä muuttoliikkeestä antaa vain osittaisen kuvan seudun työmarkkinoiden dynamiikasta. Lisäksi, käytettävissä olevien eri vuosien poikkileikkaustietojen pohjalta ei nähdä, missä määrin havaitut kehityskulut ovat seurausta samojen, missä määrin eri työllisten tekemistä asuin- ja työpaikkaan liittyvistä valinnoista Helsingin seudulla. Muun muassa näistä syistä on myös todennäköistä, että kehityskulut eivät toistu samanlaisina eri ammattiryhmissä edellä kuvattujen karkeiden ammattiryhmien sisällä, eri alueiden välillä, tai eri aikoina.

Yhteenvedo

Tässä raportissa kartoitetaan Helsingin ja Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten ammattirakennetta, Helsingistä ja Helsinkiin suuntautuvaa pendelöintiä, sekä ammattirakenteen ja pendelöinnin keskinäistä suhdetta ja niiden viimeaikaista kehitystä. Raportti perustuu pääosin ammattitilastoaineistoon, jonka lähteenä on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilasto.

Helsingissä ja muissa seudun kunnissa asuu ja työskentelee paljon erityisasiantuntijoita, ja heidän osuutensa on viime vuosina vain kasvanut. Toisaalta myös erilaiset palvelu- ja myyntiammatit ovat Helsingissä keskeisiä, ja eniten kaupungissa käykin töissä myyjiä ja kauppiaita. Sen sijaan toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden määrä Helsingissä ja muualla seudulla on vähentynyt selvästi. Samankaltaista kehitystä on havaittavissa myös muualla Suomessa, mutta suhteelliset muutokset ovat Helsingin seudulla olleet selvempiä.

Helsinki on myös ammatillisesti erikoistunut, ja kaupungissa on ammatteja, joiden osuus kaikista kaupungin työpaikoista tai työllisistä on moninkertainen verrattuna koko Suomeen. Näistä ammateista moni edellyttää erityisosaamista ja pitkää koulutusta, ja ilmenee Helsingin elinkeinorakenteelle tyypillisillä laki-, rahoitus- ja viestinnän aloilla, sekä kulttuurialalla.

Helsingin sisältä löytyy kuitenkin merkittäviä eroja siinä, miten sen eri alueet profiloituvat työpaikkojen ja työllisten näkökulmasta. On yhtäältä Pasilan ja Pitäjänmäen kaltaisia työssäkäyntialueita, joissa asukkaita on vain vähän, ja toisaalta Mellunkylän ja Laajasalon kaltaisia alueita, joilla kaupunkilaisia asuu paljon mutta sijaitsee vain vähän yrityksiä. Lisäksi alueet ovat hyvin erilaisia ammattirakenteeltaan. Esimerkiksi Kulosaareissa sijaitsevista työpaikoista ja siellä asuvista työllisistä noin puolet kuuluu johtajien tai erityisasiantuntijoiden ammattiryhmään, kun taas vaikkapa Jakomäessä palvelu- ja myyntityöntekijät ovat suhteellisesti selvästi suurin ammattiryhmä.

Joissakin peruspiireissä on havaittavissa voimistuvaa eriytymistä yhtäältä niiden työpaikkavaltaisuuden suhteen, tai toisaalta niiden ammattirakenteen suhteen. Tarkastelu-periodi oli kuitenkin vain kuusi vuotta, joten eri vuosien vertailussa painottuu myös esimerkiksi yksittäisten asuin- tai toimitilarakennushankkeiden merkitys, sen sijaan että kyse olisi välttämättä erityisen merkittävästä trendistä.

Alueiden erot niiden työpaikkavaltaisuudessa ja ammattirakenteessa heijastavat erilaisia työllisten ja työpaikkojen sijaintivalintoihin vaikuttavia tekijöitä. Työllisillä asuinpaikan valintaa määrittää keskeisesti heidän budjettirajoitteensa ja sitä kautta asuinalueen hintataso, mutta myös useat asuinalueeseen ja asuntoon liittyvät preferenssit ja tarpeet. Yritysten alueelliseen jakaumaan puolestaan vaikuttaa vahvasti muun muassa niiden toimiala, ja sitä kautta niiden vaihtelevat tarpeet sijaita lähellä asiakkaita, muita alalla toimivia yrityksiä, tai niiden tuotantoketjun muita toimijoita. Lisäksi, työllisiä ja yrityksiä usein yhdistää tarve tai halu sijaita lähellä toisiaan, tai ainakin hyvien liikenneyhteyksien varrella. Luonnollisesti myös yhdyskuntasuunnittelu ja alueiden kaavoitus asettavat omat reunaehdonsa sekä työllisten että yritysten sijainnille.

Jo pelkästään siksi, että Helsingissä työpaikkoja on liki 90 000 enemmän kuin Helsingissä asuu työllisiä, on selvää, että Helsinki on riippuvainen sen kuntarajojen ulkopuolella asuvasta työvoimasta. Kaiken kaikkiaan 388 000:sta Helsingissä työssäkäyvistä 40 prosenttia pendelöi Helsinkiin toisesta kunnasta. Toisaalta moni helsinkiläinen työllinen käy myös muualla töissä, tarkalleen ottaen 22 prosenttia noin 300 000:sta. Vilkkainta työmatkaliikenne on Helsingin ja Espoon sekä Helsingin ja Vantaan välillä.

Kuluvalla vuosituhanella Helsingistä ulospäin suuntautuva pendelöinti on kasvanut suhteellisesti selvästi enemmän kuin Helsinkiin pendelöinti. Helsingistä pendelöidään en-

tistä enemmän erityisesti joihinkin Helsingin seudun pieniin kuntiin, mutta määrällisesti näissä kunnissa työssäkäyviä helsinkiläisiä on kuitenkin edelleen varsin vähän verrattuna Espooseen ja Vantaalle pendelöiviin.

Kun tarkastellaan Helsingin eri alueille ja alueilta suuntautuvaa pendelöintiä, näyttää siltä, että ainakin osa pendelöivistä on huomionut asuin- ja työpaikan välisen työmatkan ja/tai liikenneyhteydet asuin- ja työpaikkavalinnoissaan. Espoon ja Vantaan rajojen tumassa asuville helsinkiläisille, ja siellä sijaitseville työpaikoille pendelöinti oli tyypillisempää kuin muualla. Myös lähijunayhteyksien varrella sijaitsevilla työssäkäyntialueilla, ja ylipäättään poikkeuksellisen työpaikkavaltaisilla alueilla, ulkopaikkakuntalaisten osuus työssäkäyvistä oli suuri.

Helsinkiin pendelöivät ovat ammattirakenteeltaan erilaisia riippuen siitä, missä he asuvat, ja samoin myös helsinkiläisten pendelöivien ammattirakenne riippuu siitä, missä he käyvät töissä. Espoosta ja Espooseen pendelöivät ovat muita pendelöiviä useammin johtajia tai erityisasiantuntijoita, kun taas Vantaalta ja Vantaalle pendelöivistä liki yhtä suuret osuudet ovat erityisasiantuntijoita tai asiantuntijoita, ja monet myös palvelu- ja myyntityöntekijöitä. Kun pendelöivien ammattirakennetta verrataan Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien ammattirakenteeseen, havaitaan että erityisesti Helsingistä Espooseen ja Helsingin seudun ulkopuolisiin kuntiin pendelöivien joukossa, sekä Espoosta Helsinkiin pendelöivien joukossa on suhteellisesti useammin johtajia ja erityisasiantuntijoita.

Toisaalta eroja havaitaan myös siinä, kuinka yleistä pendelöinti on eri ammattiryhmissä. Esimerkiksi Helsingissä työssäkäyvistä johtajista sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä yli puolet asui jossain muualla kuin Helsingissä. Näissä ammattiryhmissä Helsingistä muualle pendelöivien osuus helsinkiläisistä työllisistä oli myös varsin suuri, samoin kuin prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden keskuudessa. Muutokset ammattiryhmien työpaikkojen ja työllisten määrissä Helsingissä eivät kuitenkaan aina näkyneet saman mittakaavan, tai edes samansuuntaisina muutoksina Helsingissä asuvien ja työssäkäyvien ja pendelöivien määrissä.

Kun ammatteja tarkastellaan tarkemmalla tasolla, erot ammattilaisten pendelöinnin välillä ovat vieläkin huomattavampia. On yhtäältä ammatteja kuten lainsäätäjät, jossa työpaikat ovat keskittyneet voimakkaasti Helsinkiin, mutta siitä huolimatta lainsäätäjät itse asuvat pääosin muualla ja Helsinkiin pendelöivien osuus on suuri. Toisaalta on vaikkapa kulttuurialan ammatteja, joissa sekä työpaikat että työlliset ovat keskittyneet Helsinkiin, ja muualla asuvien osuus Helsingissä työssäkäyvistä jää hyvin pieneksi.

Helsingistä muualle pendelöinti on puolestaan luontaisesti vilkaista, mikäli ammatin työpaikat ovat sijoittuneet pääosin Helsingin ulkopuolelle. Esimerkiksi lentoemännät ja purserit ovat tästä huolimatta voimakkaasti keskittyneet asumaan Vantaan sijasta Helsinkiin. Toisaalta pendelöinti Helsingistä on vähäistä, jos ammatin – esimerkiksi julkishallinnon tai järjestöjen johtajien – työpaikoista sekä työllisistä valtaosa sijaitsee Helsingissä. Sitten on vielä ammatteja, jotka ovat Helsingissä ja koko Suomessa melko tavallisia, mutta joissa havaitaan hyvinkin selkeästi tietynlaista pendelöintikäyttäytymistä – joko hyvin vilkasta tai lähes olematonta. Pelkästään se, sijaitseeko Helsingissä tietyn ammatin työpaikkoja riittävästi kyseisessä ammatissa työskentelevien helsinkiläisten tarpeisiin, ei riitä selittämään ammattien välisiä eroja pendelöinnissä.

Työllisten asuin- ja työpaikan sijaintivalintojen, ja sitä kautta pendelöintikäyttäytymisen, taustalla on lukuisia tekijöitä, joista monilla on sekä ammatillisia että alueellisia ulottuvuuksia. Työllisillä voi olla hyvinkin erilaisia asuntoon ja asuinpaikkaan, työpaikkaan ja työmatkaan liittyviä tarpeita ja toiveita, mutta toisaalta heidän valinnanmahdollisuutensa työ- ja asuntomarkkinoilla vaihtelevat nekin suuresti. Aina työlliset eivät pysty kaikkia tarpeitaan ja toiveitaan tiettyjen reunaehtojen vallitessa toteuttamaan. He eivät aina välttämättä asu tai työskentele siellä missä eniten haluaisivat, eikä näistä valinnoista määrittävä työmatkakaan ole aina toivotunlainen. Tyypillisesti työlliset ovatkin valmiita

hyväksymään useampia erilaisia asuin- ja työpaikan kombinaatioita. Pitkällä aikavälillä niillä työllisillä, joilla on paremmat mahdollisuudet sopeuttaa kulloistakin tilannettaan asunto- ja työmarkkinoilla, on myös paremmat edellytykset päästä suotuisampaan tilanteeseen, jossa heidän asuin- ja työpaikkansa sekä niiden välinen työmatka vastaavat paremmin heidän toiveitaan.

Tämä raportti tarjoaa yleiskatsauksen ammattilaisten pendelöintiin ja sen viime vuosien kehitykseen Helsingin seudulla, ja tuo esiin seudun kuntien työmarkkinoiden väliset vahvat yhteydet. Pendelöinti on yleisesti ottaen vilkasta sekä Helsinkiin että Helsingistä, ja useat seudun työllisistä ovat valmiita työskentelemään etäämmällä asuinpaikastaan. Työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaannon näkökulmasta työvoiman valmius alueelliseen liikkuvuuteen on aivan keskeistä. Ammattialojen välillä on kuitenkin suuria eroja siinä, kuinka paikallisesti tai seudullisesti ne ihmisiä työllistävät. Täten myös eri ammattilaisiin eri tavoin kohdistuvilla työmarkkinamuutoksilla on hyvin erilaisia, ammatista riippuvia alueellisia seurauksia. Alueellista ja ammatillista liikkuvuutta parantavilla toimilla voidaan jo ennalta vaikuttaa siihen, kuinka helppoa tuleviin muutoksiin on sopeutua.

Sammandrag

Föreliggande rapport kartlägger yrkesstrukturen bland arbetstillfällena och sysselsatta i Helsingfors och Helsingforsregionen, pendlingen från och till Helsingfors, samt det inbördes förhållandet mellan yrkesstruktur och pendling och hur dessa saker utvecklats på sistone. Rapporten bygger i huvudsak på ett statistikmaterial om yrken baserat på Statistikcentralens sysselsättningsstatistik.

I Helsingfors och de övriga kommunerna i Helsingforsregionen bor och jobbar det många specialister, och deras andel har vuxit de senaste åren. Samtidigt har också olika yrken inom service och försäljning en central ställning i Helsingfors, och allra mest är det försäljare och köpmän som arbetar i staden. Däremot har antalet kontors- eller kundserviceanställda minskat klart i Helsingfors och dess region. En liknande trend kan skönjas också på andra håll i Finland, men de relativa förändringarna har varit klarare i Helsingforsregionen.

Även i yrkeshänseende är Helsingfors specialiserat, och vissa yrkens andel av jobben och de sysselsatta är mångdubbel jämfört med läget i Finland som helhet. Av dessa yrken förutsätter många specialkunskaper och lång utbildning, och de finns i de för Helsingfors näringsliv typiska branscherna, nämligen juridik, finansiering, information och kommunikation, samt inom kultur.

Men inom Helsingfors finns det betydande skillnader i hur de olika stadsdelarna profilerar sig i jobb- och sysselsättningshänseende. Dels finns det områden som Böle och Sockenbacka, som är typiska arbetsplatszoner med ganska lite invånare, dels områden som Mellungsby och Degerö där det bor mycket folk men inte finns många företag. Dessutom är områdena mycket olika till yrkesstrukturen. Som exempel hör ungefär hälften av arbetsplatserna och de sysselsatta invånarna i Brändö till yrkesgruppen chefer och experter, medan det till exempel i Jakobacka är service- och försäljningspersonal som är den förhållandevis klart största yrkeskategorin.

I vissa av stadens distrikt har man kunnat skönja allt starkare differentiering beträffande dels hur arbetsplatsdominerade de är, dels yrkesstrukturen i området. Den analyserade perioden var dock bara sex år, så i jämförelsen mellan olika år kan det också handla om påverkan från enskilda bostads- och lokalbyggprojekt snarare än om någon särskilt betydande trend.

Skillnaderna i arbetsplatsdominans och yrkesstruktur avspeglar olika faktorer som påverkar hur sysselsatta och arbetsplatser väljer att placera sig. För sysselsatta avgörs deras val av adress i hög grad av hushållets budget och därmed av bostadsområdets prisnivå, men också av ett antal preferenser och behov beträffande bostadsområde och bostad. På företagens lokala fördelning inverkar i sin tur starkt bland annat deras näringsgren, och därmed deras varierande behov av att ligga nära kunderna, andra företag inom branschen, eller andra aktörer i samma produktionskedja. Dessutom förenas sysselsatta och företag ofta av behovet eller viljan att ligga nära varandra, eller åtminstone vid goda trafikförbindelser. Givetvis ställer också samhällsplaneringen och planläggningen sina egna krav på hur både sysselsatta och företag placerar sig.

Bara en sådan sak att det finns nästan 90 000 fler arbetstillfällen (jobb) än det bor sysselsatta i Helsingfors gör att Helsingfors är beroende av arbetskraft bosatt utanför dess kommungräns. Av de sammanlagt 388 000 personer som jobbar (dvs. förvärvsarbetar) i Helsingfors pendlar 40 procent in från andra kommuner. Men samtidigt är det många som bor i Helsingfors men jobbar annanstans, närmare bestämt 22 procent av de ca. 300 000 sysselsatta som bor i Helsingfors. Livligast är pendlingen mellan Helsingfors och Esbo samt Helsingfors och Vanda.

Efter år 2000 har pendlingen från Helsingfors relativt sett ökat klart mer än pendlingen till Helsingfors. Nu pendlas det allt mera från Helsingfors till i synnerhet de små kommunerna i Helsingforsregionen. Ändå är det fortfarande fråga om mycket mindre antal pendlare till dem än till exempel till Esbo eller Vanda.

Om vi tittar på pendlingen till och från olika delar av Helsingfors tycks åtminstone en del av pendlarna ha beaktat avståndet och trafikförbindelserna mellan hemmet och arbetsplatsen då de valt arbetsplats. Pendling var nämligen vanligare bland invånare och arbetsplatser nära gränsen till Esbo eller Vanda än annanstans i Helsingfors. Även i arbetsplatsozoner som låg invid lokaltågslinjerna, och överlag i ovanligt arbetsplatsdominerade områden, var andelen utsocknes bland de sysselsatta stor.

Inpendlarna till Helsingfors har olika yrkesstruktur beroende på var de bor, och på samma sätt hänger yrkesstrukturen bland utpendlarna från Helsingfors ihop med vart de pendlar. De som pendlar från eller till Esbo är till större del än andra inpendlare chefer eller specialister, medan de som pendlar från eller till Vanda till nästan lika stora andelar är specialister eller experter, och många även service- eller försäljningspersonal. En jämförelse mellan yrkesstrukturen bland dels pendlare, dels folk som bor och jobbar i Helsingfors visar att andelen chefer och specialister är större i synnerhet bland dem som pendlar från Helsingfors till Esbo eller kommuner utanför Helsingforsregionen samt bland dem som pendlar från Esbo till Helsingfors.

Samtidigt ser vi också skillnader i pendlingsfrekvens olika yrkeskategorier emellan. Som exempel bodde över hälften av de chefer eller byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare som förvärvsarbetar i Helsingfors någon annanstans än i Helsingfors. Inom dessa yrkeskategorier, och bland process- och transportarbetare, är också andelen utpendlande helsingforsbor stor. Förändringarna i antalen jobb och sysselsatta inom olika yrkeskategorier i Helsingfors har ändå inte varit av samma storleksordning – eller ens av samma riktning – bland dels dem som bor och jobbar i Helsingfors, dels dem som pendlar.

Om vi tar en närmare titt på yrkeskategorierna blir skillnaderna i pendling dem emellan ännu tydligare. Dels finns det yrken såsom till exempel lagstiftare där arbetsplatserna är starkt koncentrerade till Helsingfors men yrkesfolket, alltså lagstiftarna, i huvudsak bor någon annanstans och där andelen inpendlare till Helsingfors följaktligen är stor. Och så finns det yrken inom till exempel kultursektorn där både arbetsplatserna och de sysselsatta har koncentrerats i Helsingfors och där andelen inpendlare sysselsatta är mycket liten.

Helt logiskt är pendlandet från Helsingfors livligt ifall arbetsplatserna inom yrkeskategorin i huvudsak ligger utanför Helsingfors. Ett undantag är flygvärdinnorna och pusrarna, som i mycket högre grad bor i Helsingfors än i Vanda, där deras arbetsplatser ligger. Samtidigt pendlar man inte mycket från Helsingfors om största delen av arbetsplatserna och de sysselsatta inom yrkeskategorin – till exempel chefer inom offentlig förvaltning eller organisationer – ligger i Helsingfors. Och så finns det yrken som är ganska vanliga i hela Finland men där man ändå ganska klart kan skönja ett visst pendlingsbeteende – antingen mycket livligt eller så gott som obefintligt. Huruvida det i Helsingfors finns tillräckligt med arbetstillfällen (dvs. jobb) inom ett visst yrke för de helsingforsbor som arbetar inom det räcker alltså inte till för att förklara skillnaderna i pendling yrkesgrupper emellan.

I bakgrunden till de sysselsattas val av jobb och boende och därmed deras pendlingsbeteende finns många olika faktorer som till en stor del har både yrkes- och lägesrelaterade dimensioner. De sysselsatta kan ha mycket olika behov och förhoppningar gällande bostad, adress, arbetsplats och arbetsresor. Men samtidigt varierar också deras valmöjligheter på arbets- och bostadsmarknaden starkt. De sysselsatta kan inte tillfredsställa alla sina behov och förhoppningar – realiteterna kommer emot. De bor eller arbetar inte

alltid just precis där de helst skulle vilja, och den resa till och från jobbet som följer av dessa val är inte alltid den man skulle önska. Typiskt för sysselsatta är att de är redo att godkänna flera olika kombinationer av bostadens och arbetsplatsens lägen. På lång sikt har sådana sysselsatta som bättre kan anpassa sig till det rådande läget på bostads- och arbetsmarknaden också bättre möjligheter att nå fram till en situation där deras hemadress och arbetsplats – och resan mellan dem – bättre motsvarar deras förhoppningar.

Föreliggande rapport ger en allmän översikt av pendlingen bland olika yrkeskategorier i Helsingforsregionen och hur den utvecklats de senaste åren, och den visar också de starka kontakterna mellan kommunernas respektive arbetsmarknader. Allmänt taget är pendlingen livlig både till och från Helsingfors, och många av de sysselsatta i regionen är redo att jobba längre borta från sin hemadress. Med tanke på att arbetskraft och arbetstillfällen ska kunna mötas är det av vital betydelse att arbetskraften är redo att pendla. I och för sig finns det stora skillnader yrkeskategorier emellan i hur lokalt eller regionalt de sysselsätter folk. Därmed får också förändringarna på arbetsmarknaden – som berör olika yrken på olika sätt – mycket olika – och yrkesrelaterade – regionala följder. Genom åtgärder som förbättrar den geografiska och yrkesrelaterade rörligheten kan man redan på förhand inverka på hur lätt det blir att anpassa sig till kommande förändringar.

Summary

The present report describes the occupational structure of jobs and employed people in various professions in Helsinki and the Helsinki Region. It also describes commuting from and to Helsinki, and the relationship between occupational structure and commuting, and how these have evolved in recent years. The report is based mainly on data on occupations drawn from Statistics Finland's employment statistics.

Large numbers of skilled professionals that Statistic Finland categorises as "professionals" live and work in Helsinki and the other municipalities of the Helsinki Region, and their proportion has been growing in recent years. The same way, various professions in services and sales have a strong position too in Helsinki, and sales staff and shopkeepers are the most common professions. Instead, the numbers of office or customer services staff have decreased clearly in Helsinki and its urban region. A similar trend can be seen elsewhere in Finland as well, but the relative change has been more visible in the Helsinki Region.

In terms of occupations, too, Helsinki is a specialised city, and the share of certain professions in Helsinki is many times larger than their share in Finland as a whole. Many of these professions require special skills and many years of education, and they are found in industries typical of business in Helsinki, namely law, finance, information and communications, as well as in the arts and culture sector.

However, within Helsinki there are clear differences between city districts' profiles in terms of jobs and employed people. There are districts like Pasila and Pitäjänmäki, which are typical workplace zones with few inhabitants, and there are others such as Mellunkylä and Laajasalo, where many people live but not very many enterprises are located. In addition, districts are very different in terms of the occupational structure of their jobs and residents. For example, around half of jobs and employed residents in Kulosaari belong to the occupational category of managers and professionals, whereas in Jakomäki, for instance, services and sales staff are the largest professional category.

In certain city districts, increasing differentiation can be seen in terms of, for one thing, how workplace-dominated they are and, for another, the occupational structure in the area. However, the period analysed covers just six years, so annual comparisons may be heavily influenced by certain housing and business premises developments going on in those years – rather than there existing a time trend of any greater importance.

Differences in workplace dominance and occupational structure reflect various factors that influence how employed people and jobs choose to locate themselves. The choices of employed people are largely dictated by their household budgets and, thereby, by the price level of neighbourhoods, but also by a number of preferences and needs pertaining to neighbourhood and dwelling. The locational distribution of businesses is, in turn, strongly influenced by such things as their industry and, thereby, their varying need for being near their customers, other businesses in the industry, or other actors in the same production chain. In addition, employed people and businesses often share the need or desire to be located close to each other, or at least close to good traffic connections. Obviously, urban planning and zoning, too, impose their own conditions for the location of employed people and businesses.

The mere fact that there are almost 90,000 more jobs than there are employed people living in Helsinki makes Helsinki dependent on labour living outside its borders. Of the 388,000 people in all who go to work in Helsinki, 40 per cent commute to Helsinki from other municipalities. At the same time, many people living in Helsinki go to work elsewhere, to be specific 22 per cent of the roughly 300,000 employed residents in Hel-

sinki. The most frequent commuting is seen between Helsinki and Espoo as well as between Helsinki and Vantaa.

In the 2000s, commuting from Helsinki has increased clearly more in relative terms than commuting to Helsinki has. Commuting from Helsinki to, especially, some of the small municipalities of the Helsinki Region has been increasing, though so far, these commuters are, by far, not as many as those going to work to, for example, Espoo or Vantaa.

Looking at commuting to and from work in various parts of Helsinki, at least some commuters seem to have taken the distance and traffic connections between home and work into account when taking a job. Commuting to and from Helsinki was more common among residents and workplaces located near the borders of Espoo or Vantaa. Similarly, the proportion of in-commuters was large in workplace zones located along the local railways, as indeed in workplace-dominated areas in general.

In-commuters to Helsinki have different occupational structures depending on where they live, and similarly, the occupational structure of out-commuters from Helsinki correlates with whereto they commute. Commuters between Helsinki and Espoo show a higher proportion of managers and professionals than do other commuters, while those commuting from or to Vantaa show almost similar proportions of professionals or associate professionals, as also service or sales staff. A comparison between the occupational structure of commuters on one hand, and people living and working in Helsinki on the other, shows that the proportion of managers and professionals is higher among, especially, commuters from Helsinki to Espoo or to municipalities outside the Helsinki region as also among those commuting from Espoo to Helsinki.

At the same time, we can also see differences in commuting frequency between various occupational categories. For example, over half of managers and of craft and related trades workers going to work in Helsinki reside elsewhere than in Helsinki. In these occupational categories, and among plant and machine operators and assemblers, the proportion of out-commuting Helsinki residents is high. Nevertheless, changes in the numbers of jobs and employees in various occupational categories have not been of the same order – or even the same direction – among those living and working in Helsinki and among those that commute.

If we take a closer look at occupational categories, differences in commuting appear even more clearly. For one thing, there are professions such as legislator where jobs are strongly concentrated in Helsinki, and the professionals, i.e. the legislators, mostly reside elsewhere and commute into Helsinki. Then there are those professions in, for instance, the arts and culture sector, where the employed both live and go to work in Helsinki and where the proportion of in-commuting employees is very small.

Quite logically, commuting from Helsinki is frequent if jobs in the respective occupational category are primarily located outside Helsinki. Flight attendants and pursers are an exception, much more commonly residing in Helsinki than in Vantaa, where their workplaces are typically located. Similarly, out-commuting from Helsinki is not frequent if the majority of jobs and employees in the professional category – such as managers of public administration or organisations – are in Helsinki. And then there are the professions that are fairly common in Finland as a whole and yet clearly show a certain degree of commuting – more or less active. Thus, whether or not there are, in Helsinki, enough jobs in a profession for the Helsinki residents working in it, is not a sufficient explanation of differences in commuting between occupational categories.

Underlying employed people's choice of job and home and, thereby, their commuting behaviour, there are many factors that largely have both occupation- and location-related dimensions. The employed may have very differing needs and hopes as regards home and address, job and commuting. In addition, their opportunities of choice in the job and housing market vary strongly. The employed cannot always satisfy all their needs and

hopes – reality steps in. They do not always live or work precisely where they would prefer to, and the travel to work that follows from these choices is not always what they want. Typical of the employed is their readiness to accept several different combinations of home and job locations. In the long term, those employed who have better opportunities to adjust to the situation on the housing and job markets have better chances of achieving the home and the job – and travel between them – they have hoped and aspired for.

The present report is an overview of commuting among various occupational categories in the Helsinki Region, and how it has evolved in recent years. It also shows the strong links between the job markets of the separate municipalities. On the whole, commuting both to and from Helsinki is common, and many of the employed in the region are ready to go to work farther away from their homes. For labour supply and jobs to meet, it is crucial that the labour force is ready to commute. There are, however, big differences between occupational categories in how locally or regionally they employ people. Thereby changes in the job market – changes that affect different professions in different ways – can have very different and occupation-related regional consequences. Through measures that improve geographic and occupational mobility one may – already beforehand – influence how easy it is to adapt to such changes in future.

Lähteet

Ammattibarometri. 2019. Pääkaupunkiseutu – Ammattibarometri, I/2019.

URL: <<https://www.ammattibarometri.fi/vertailu.asp?tetoimistot=Helsinki&vuosi=19i&kieli=>>>, viitattu: 28.5.2019.

Pehkonen J, Huuskonen J, Tornberg K. 2018. *Kohtaanto työmarkkinoilla – havaintoja ja politiikkajohtopäätöksiä.* Valtioneuvostupulaaon selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 15/2018.

Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P. 1999. *Job Moving, Residential Moving, and Commuting: A Search Perspective.* Journal of Urban Economics 46: 230–253.

Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P. 1998. *Spatial Moving Behaviour of Two-Earner Households.* Journal of Regional Science 38, 23–41.

Van Ommeren JN, Rietveld P, Nijkamp P. 1997. *Commuting: In Search of Jobs and Residences.* Journal of Urban Economics 42: 402 – 421.

Vilkama K., Lönnqvist H., Väliniemi-Laurson J., Tuominen M. 2014. *Erilaistuva pääkaupunkiseutu. Sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012.* Tutkimuksia 2014:1. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2010

Ammattiluokituksen 1-numerotaso		Kuvaus
1	Johtajat	Johtavat, suunnittelevat, koordinoivat ja arvioivat yritysten, hallitusten ja muiden organisaatioiden tai näiden sisäisten organisaatioyksikköjen toimintaa kokonaisuutena ja muotoilevat ja arvioivat niidenmenettelyjä, lakeja, sääntöjä ja säännöksiä.
2	Erityisasiantuntijat	Lisäävät olemassa olevan tietämystä, soveltavat tieteellistä tietoa tai taiteellisia konsepteja ja teorioita, hoitavat järjestelmällisesti opetusta. Tehtävät voivat käsittää useampia edellä mainituista.
3	Asiantuntijat	Suorittavat tutkimustyöhön, tieteellisiin tai taiteellisiin konsepteihin ja menetelmiin sekä hallinnon ja liike-elämän säännösten soveltamiseen liittyviä teknisiä, työnjohdollisia ja muita tehtäviä.
4	Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	Hoitavat erilaisia toimistotyö- ja asiakaspalvelutehtäviä. Järjestävät, rekisteröivät ja tallentavat sekä korjaavat tietoja. Hoitavat erilaisia rahankäsittelyyn, matkajärjestelyihin, tietopyyntöihin, sovittuihin tapaamisiin jne. liittyviä asiakaspalvelu- ja toimistotehtäviä.
5	Palvelu- ja myyntityöntekijät	Hoitavat matkustuspalveluihin, ravintola- ja suurtaloustyöhön, hoitotyöhön, henkilökohtaisiin palveluihin, palo- ja turvallisuuspalveluihin ym. liittyviä tehtäviä tai esittelevät ja myyvät tavaroita tukku- tai vähittäiskaupan liikkeissä tai vastaavissa liikkeissä, kojuissa ja toreilla.
6	Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	Kasvattavat ja korjaavat satoa pellolta, metsästä tai pensaista, jalostavat, hoitavat tai metsästävät eläimiä, tuottavat erilaisia karjataloustuotteita, viljelevät, hoitavat ja hakkaavat metsiä, kasvattavat tai pyydystävät kaloja.
7	Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	Soveltavat ammattialaan liittyvää erikoisosaamista mm. rakennusten rakentamiseen ja kunnossapitämiseen; metallin valmistamiseen, metallirakenteiden pystyttämiseen; työstökoneiden säätämiseen; koneiden, laitteiden tai työkalujen valmistamiseen, asentamiseen, kunnossapitämiseen ja korjaamiseen; paino- tai tulostustöiden tekemiseen; elintarvikkeiden ja tekstiilien valmistamiseen; sekä metalli- ja muiden esineiden sekä käsityötuotteiden valmistamiseen.
8	Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	Käyttävät teollisuuden tai maatalouden koneita ja laitteita tai valvovat niiden toimintaa paikan päällä tai valvomosta. Kuljettavat junia, tieliikenteen moottoriajoneuvoja tai työkoneita. Kokoaavat teollisia tuotteita komponenteista teknisten määritysten ja määriteltujen työprosessien mukaisesti.
9	Muut työntekijät	Työskentelevät siivoukseen, jätehuoltoon, keittiö- ja pesulatyöhön, maa- ja metsätalouteen, kaivos- ja rakennusteollisuuteen, kuljetus- ja rahdinkäsittelytyöhön ym. liittyvissä avustavissa, ruutiiniluonteisissa tai vähän koulutusta vaativissa tehtävissä. Tehtävät voivat liittyä ammattityöntekijöiden avustamiseen tai se-sonkityöhön.
0	Sotilaat	Upseerit, aliupseerit ja sotilasammattihenkilöstö.
X	Tuntematon	

Liitetaulukko 2. Helsingin, Espoon, Vantaan ja muun Helsingin seudun työpaikkojen ja työllisten ammattirakenne 2016 ja 2010, ammattiryhmään kuuluvien lukumäärä

Työpaikat

	1 Johtajat	2 Erityis- asian- tuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tuntematon, 0 Sotilaat, 6 Maanviljelijät	Yhteensä
Helsinki										
2016	20 510	116 252	79 189	30 969	66 617	20 044	11 687	20 127	22 610	388 005
2010	20 125	104 341	82 216	43 320	66 715	21 237	13 100	19 388	11 183	381 625
Espoo										
2016	8 137	36 484	21 914	7 253	19 346	6 293	4 198	6 873	6 509	117 007
2010	8 050	35 101	23 884	10 101	19 009	6 362	5 005	7 792	3 281	118 585
Vantaa										
2016	4 995	18 748	21 438	8 441	20 880	12 206	8 194	10 380	5 502	110 784
2010	4 176	15 696	21 747	9 577	19 997	11 257	8 089	10 904	2 512	103 955
Muu Helsingin seutu										
2016	4 059	18 120	17 890	4 874	21 695	12 299	9 904	9 062	6 232	104 135
2010	3 460	16 487	16 743	6 319	21 881	12 603	10 187	8 273	4 891	100 844
Muu Suomi										
2016	53 858	262 016	269 095	78 600	332 242	180 401	158 802	102 635	118 099	1 555 748
2010	48 258	251 667	276 335	101 233	342 784	199 922	176 943	111 277	112 251	1 620 670

Työlliset

	1 Johtajat	2 Erityis- asian- tuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työntekijät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tuntematon, 0 Sotilaat, 6 Maanviljelijät	Yhteensä
Helsinki										
2016	14 283	90 079	55 776	23 252	54 941	14 737	10 739	17 736	18 890	300 433
2010	13 424	79 355	55 917	31 126	54 944	15 651	11 959	18 577	9 882	290 835
Espoo										
2016	9 652	40 085	24 398	8 346	20 036	6 439	4 211	7 256	7 287	127 710
2010	9 448	36 788	24 923	11 271	19 419	6 023	4 441	7 140	3 580	123 033
Vantaa										
2016	3 893	19 171	19 837	8 096	20 596	10 449	6 529	9 514	4 838	102 923
2010	3 534	17 400	20 522	10 398	19 815	9 940	6 822	8 736	2 427	99 594
Muu Helsingin seutu										
2016	7 860	31 114	29 790	9 257	27 608	15 550	10 285	10 002	7 732	149 198
2010	7 392	29 201	30 960	12 487	27 757	15 893	10 956	9 900	5 132	149 678
Muu Suomi										
2016	55 871	271 171	279 725	81 186	337 599	184 068	161 021	104 569	120 205	1 595 415
2010	50 271	260 548	288 603	105 268	348 451	203 874	179 146	113 281	113 097	1 662 539

Liitetaulukko 3. Helsingin työpaikat ammatin mukaan 2016 ja 2010, 30 suurinta vuonna 2016 ammattiluokituksen 3-numerotasolla, lukumäärä, muutoksen lukumäärä ja suhteellinen muutos (%)

		Vuosi		Muutos 2010–2016	
		2016	2010	Lkm	%
522	Myyjät ja kauppiaat	16 800	17 416	-616	-4
251	Systeemyön erityisasiantuntijat	15 287	1)		
242	Hallinnon erityisasiantuntijat	13 851	11 057	2 794	25
532	Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	12 517	12 781	-264	-2
332	Myynti- ja ostoagentit	11 939	13 415	-1 476	-11
243	Myynnin, markkinoinnin ja tiedotuksen erityisasiantuntijat	10 732	10 145	587	6
322	Sairaanhoidajat, kätilöt ym.	10 259	9 134	1 125	12
911	Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	10 237	10 663	-426	-4
512	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	8 174	7 283	891	12
311	Fysiikan, kemian ja teknisten alojen asiantuntijat	8 041	7 509	532	7
241	Rahoitusalan erityisasiantuntijat	7 986	7 208	778	11
341	Lainopilliset asiantuntijat sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät	7 519	6 682	837	13
412	Yleissihteerit	7 248	2)		
331	Rahoitus-, vakuutus- ja laskentatoimen asiantuntijat	7 227	8 339	-1 112	-13
214	Tekniikan erityisasiantuntijat (pl. sähkötekniologia)	7 117	5 145	1 972	38
334	Hallinnolliset ja erikoistuneet sihteerit	6 848	7 320	-472	-6
711	Rakennustyöntekijät ym.	6 485	6 264	221	4
264	Toimittajat, kirjailijat ja kielitieteilijät	6 127	7 099	-972	-14
531	Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	5 962	5 717	245	4
441	Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	5 860	7 052	-1 192	-17
263	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	5 508	5 303	205	4
261	Lainopilliset erityisasiantuntijat	5 000	4 249	751	18
235	Muut opetusalan erityisasiantuntijat	4 835	4 435	400	9
515	Kiinteistöhuollon ja siivoustyön esimiehet	4 781	4 262	519	12
216	Arkkitehdit, suunnittelijat ja maanmittaajat	4 767	5 074	-307	-6
541	Suojelu- ja vartiointityöntekijät	4 737	5 030	-293	-6
234	Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	4 675	4 253	422	10
421	Rahaliikenteen asiakaspalvelutyöntekijät	4 660	6 444	-1 784	-28
333	Yrityspalveluiden välittäjät	4 546	3 977	569	14
221	Lääkärit	4 483	4 480	3	0
422	Muut asiakaspalvelutyöntekijät	4 440	4 437	3	0
524	Muut myyntityöntekijät	4 374	4 348	26	1
351	Informaatio- ja tietoliikenneteknologian teknikot sekä käyttäjätukihenkilöt	4 370	5 995	-1 625	-27
513	Tarjoilutyöntekijät	4 341	4 310	31	1
833	Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	4 339	4 344	-5	-0
933	Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	4 212	4 042	170	4
231	Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	4 141	3 982	159	4
	1) 25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	17 541	13 994	3 547	25
	2) 41 Toimistotyöntekijät	10 690	17 984	-7 294	-41

Liitetaulukko 4. Helsingin työlliset ammatin mukaan 2016 ja 2010, 30 suurinta vuonna 2016 ammattiluokituksen 3-numerotasolla, lukumäärä, muutoksen lukumäärä ja suhteellinen muutos (%)

		Vuosi		Muutos 2010–2016	
		2016	2010	Lkm	%
522	Myyjät ja kauppiaat	15 012	15 806	-794	-5
251	Systeemityön erityisasiantuntijat	9 829	1)		
532	Lähihoitajat	9 776	9 735	41	0
242	Hallinnon erityisasiantuntijat	9 241	6 973	2 268	33
243	Myynnin	8 604	7 639	965	13
332	Myynti- ja ostoagentit	8 520	9 258	-738	-8
911	Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	8 277	9 142	-865	-9
322	Sairaanhoidajat	6 686	5 708	978	17
512	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	6 141	5 464	677	12
311	Fysiikan, kemian ja teknisten alojen asiantuntijat	5 996	5 920	76	1
341	Lainopilliset asiantuntijat sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät	5 845	4 818	1 027	21
531	Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	5 416	5 148	268	5
214	Tekniikan erityisasiantuntijat (pl. sähkötekniologia)	5 388	4 392	996	23
241	Rahoitusalan erityisasiantuntijat	5 198	4 551	647	14
412	Yleissihteerit	5 091	2)		
441	Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	4 839	5 710	-871	-15
933	Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	4 820	5 354	-534	-10
234	Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	4 810	4 128	682	17
263	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	4 672	4 251	421	10
235	Muut opetusalan erityisasiantuntijat	4 585	4 036	549	14
264	Toimittajat	4 575	5 167	-592	-11
711	Rakennustyöntekijät ym.	4 554	4 400	154	4
331	Rahoitus-, vakuutus- ja laskentatoimen asiantuntijat	4 452	5 041	-589	-12
334	Hallinnolliset ja erikoistuneet sihteerit	4 415	4 651	-236	-5
216	Arkkitehdit	4 143	3 861	282	7
833	Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	3 892	4 076	-184	-5
221	Lääkärit	3 861	3 486	375	11
515	Kiinteistöhuollon ja siivoustyön esimiehet	3 772	3 476	296	9
265	Taiteilijat	3 762	3 207	555	17
513	Tarjoilutyöntekijät	3 641	3 745	-104	-3
422	Muut asiakaspalvelutyöntekijät	3 586	3 329	257	8
261	Lainopilliset erityisasiantuntijat	3 556	2 900	656	23
333	Yrityspalveluiden välittäjät	3 529	3 150	379	12
231	Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	3 527	3 363	164	5
524	Muut myyntityöntekijät	3 523	3 496	27	1
541	Suojelu- ja vartiointityöntekijät	3 365	3 165	200	6
233	Lukion ja peruskoulun yläluokkien opettajat	3 247	2 936	311	11
	1) 25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	11 196	9 232	1 964	21
	2) 41 Toimistotyöntekijät	7 704	12 714	-5 010	-39

Liitetaulukko 5. Helsingin työlliset, työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus peruspiireittäin
2016 ja 2010, lukumäärä ja omavaraisuusaste (%)

Peruspiiri	Työpaikat		Työlliset		Työpaikkaomavaraisuusaste	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Helsinki yhteensä	388 005	381 625	300 433	290 835	129	131
Vironniemi	36 915	35 873	6 516	6 550	567	548
Ullanlinna	23 658	23 489	13 590	13 371	174	176
Kampinmalmi	50 270	48 834	20 478	17 009	245	287
Taka-Töölö	10 676	10 532	8 724	8 427	122	125
Lauttasaari	7 267	7 192	12 098	11 058	60	65
Reijola	23 308	23 776	8 873	8 525	263	279
Munkkiniemi	4 439	6 374	8 397	8 425	53	76
Haaga	10 394	9 668	13 620	13 764	76	70
Pitäjänmäki	25 592	25 190	8 591	8 095	298	311
Kaarela	5 090	5 558	12 647	13 170	40	42
Kallio	23 997	23 334	17 350	15 932	138	146
Alppiharju	3 130	2 922	7 415	7 254	42	40
Vallila	23 544	20 923	9 403	7 208	250	290
Pasila	25 714	23 749	4 062	4 130	633	575
Vanhakaupunki	10 715	10 484	12 160	10 734	88	98
Maunula	4 317	3 847	3 816	3 703	113	104
Länsi-Pakila	1 257	1 292	3 134	3 045	40	42
Tuomarinkylä	879	724	4 020	4 281	22	17
Oulunkylä	5 904	5 909	6 748	6 664	87	89
Itä-Pakila	968	1 148	1 697	1 706	57	67
Latokartano	6 144	5 518	11 387	10 490	54	53
Pukinmäki	1 734	1 586	3 611	4 016	48	39
Malmi	11 821	11 723	13 257	14 190	89	83
Suutarila	2 076	2 178	4 969	5 294	42	41
Puistola	4 208	4 405	9 354	9 200	45	48
Jakomäki	495	536	1 998	2 173	25	25
Kulosaari	1 138	1 051	1 799	1 712	63	61
Herttoniemi	9 805	10 503	13 158	13 097	75	80
Laajasalo	2 256	2 316	8 045	7 783	28	30
Vartiokylä	9 699	10 844	9 200	9 600	105	113
Myllypuro	1 738	1 536	4 969	3 948	35	39
Mellunkylä	4 276	4 678	14 715	15 520	29	30
Vuosaari	6 454	5 193	15 691	16 112	41	32
Östersundom	421	410	979	1 001	43	41

Liitetaulukko 6. Helsingin työpaikkojen ammattirakenne peruspiireittäin 2016 ja 2010, ammattiryhmän osuus (%)
työpaikoista peruspiirissä

Peruspiiri	1 Johtajat		2 Erityis- asian- tuntijat		3 Asian- tuntijat		4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät		5 Palvelu- ja myynti- työntekijät		7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät		8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät		9 Muut työntekijät		X Tunte- maton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Helsinki	5,3	5,3	30,0	27,3	20,4	21,5	8,0	11,4	17,2	17,5	5,2	5,6	3,0	3,4	5,2	5,1	5,8	2,9
Vironniemi	7,8	7,0	37,4	32,6	15,4	18,4	11,2	15,3	19,5	20,7	1,0	1,2	1,2	0,6	2,6	2,7	3,7	1,5
Ullanlinna	7,6	7,8	32,1	32,4	16,8	20,6	8,4	12,1	15,6	15,5	3,5	3,0	1,2	1,1	5,5	2,9	9,3	4,5
Kampinmalmi	7,8	8,2	37,9	34,6	18,4	20,8	9,4	14,1	15,5	15,1	1,7	1,7	0,8	1,6	2,5	2,3	6,0	1,7
Taka-Töölö	2,8	2,9	33,7	30,7	26,7	28,0	5,5	9,4	18,8	19,9	1,6	2,4	1,1	1,1	5,2	4,2	4,6	1,4
Lauttasaari	7,4	7,1	25,0	26,0	20,9	25,0	7,5	9,8	16,2	16,5	5,4	6,0	1,8	2,0	8,4	5,5	7,5	2,1
Reijola	2,5	2,2	31,8	30,8	36,2	33,4	3,4	5,5	12,0	12,5	4,3	6,0	2,7	2,9	5,0	5,9	2,2	0,8
Munkkiniemi	8,7	8,7	33,5	34,2	18,1	22,0	5,9	14,2	20,0	14,1	4,1	2,2	1,8	1,3	3,4	2,2	4,6	1,0
Haaga	5,6	6,6	28,3	26,6	20,9	24,4	9,4	8,3	18,4	18,8	8,7	7,9	0,9	2,4	4,3	4,1	3,5	0,9
Pitäjänmäki	5,4	5,5	28,8	27,6	20,4	25,1	6,6	8,7	10,3	12,3	9,9	9,7	4,0	5,0	11,7	5,3	3,0	0,8
Kaarela	4,2	4,2	20,6	21,5	14,6	19,0	4,4	9,1	32,2	23,0	11,8	11,5	3,5	4,0	6,5	6,9	2,3	0,9
Kallio	5,4	5,5	36,1	33,5	25,2	25,2	9,9	14,3	13,3	12,7	2,9	3,6	1,2	1,8	2,2	2,3	3,8	1,3
Alppiharju	4,3	4,2	32,6	27,0	14,9	18,5	5,0	7,7	25,6	25,7	6,7	8,4	0,8	1,3	5,1	4,6	5,0	2,5
Vallila	5,3	5,4	33,6	27,0	23,1	24,6	13,0	16,9	13,6	13,3	2,5	3,3	2,1	2,8	3,5	5,9	3,3	0,9
Pasila	4,8	4,8	33,9	30,1	28,3	25,4	11,8	19,4	9,2	10,5	2,7	3,3	4,1	2,9	2,3	2,5	2,9	1,3
Vanhakaupunki	3,5	3,5	34,1	29,4	22,4	19,3	4,2	7,0	16,9	18,1	5,7	5,7	5,3	9,7	5,0	6,4	3,0	1,2
Maunula	5,6	4,0	20,3	13,5	25,4	20,1	6,6	12,9	19,0	20,5	9,4	10,8	3,7	4,9	7,7	12,2	2,3	1,0
Länsi-Pakila	3,7	3,1	17,7	14,9	20,6	18,4	5,2	4,4	32,6	27,0	8,0	12,0	3,4	7,0	6,0	11,6	2,7	1,5
Tuomarinkylä	2,4	3,2	26,3	24,4	12,9	14,2	1,5	2,2	32,0	33,6	4,8	6,2	9,1	11,0	5,8	4,0	5,3	1,1
Oulunkylä	4,4	4,1	21,9	18,5	22,3	23,4	4,6	5,2	22,3	21,5	14,9	19,0	2,1	3,0	5,4	4,8	2,1	0,5
Itä-Pakila	3,8	3,9	18,6	15,8	13,6	13,9	2,6	3,8	19,8	17,2	19,5	20,2	5,7	8,4	9,4	12,7	6,9	3,9
Latokartano	3,0	3,3	43,7	40,3	18,1	18,6	3,6	7,5	15,6	15,9	6,6	5,5	3,3	4,2	3,9	4,0	2,3	0,8
Pukinmäki	4,4	4,7	16,3	17,2	12,7	19,5	4,3	5,5	20,2	29,6	16,7	9,9	10,7	5,1	11,0	7,2	3,7	1,1
Malmi	4,0	3,8	19,6	17,3	22,6	22,8	5,3	7,5	21,2	23,5	11,3	10,8	4,2	4,9	7,7	8,2	4,1	1,2
Suutarila	4,6	4,6	15,1	14,0	18,8	16,6	6,7	6,7	18,5	19,1	20,1	16,5	6,2	12,2	7,8	9,2	2,2	1,2
Puistola	4,6	4,3	11,4	10,5	9,9	11,4	2,8	4,4	16,8	17,9	24,0	25,8	20,1	18,1	7,9	7,0	2,4	0,6
Jakomäki	3,4	2,6	19,4	20,9	10,7	10,4	2,0	5,2	44,4	36,9	6,7	9,5	4,4	7,3	7,5	7,1	1,4	0,0
Kulosaari	7,1	6,5	40,6	35,8	12,6	18,0	8,6	6,8	21,2	21,1	1,3	2,9	2,2	3,0	2,9	3,4	3,5	2,6
Herttoniemi	4,5	4,3	19,3	19,5	17,4	18,8	7,6	9,5	22,4	21,3	13,1	12,4	5,4	5,6	7,2	7,3	3,1	1,2
Laajasalo	2,3	1,9	25,0	23,3	12,4	10,6	4,0	7,7	24,1	23,1	5,6	3,6	3,2	3,7	5,7	4,3	17,7	21,9
Vartiokylä	3,3	3,5	13,4	12,5	16,0	16,6	11,0	11,0	31,1	30,5	7,4	9,3	9,4	9,7	5,7	6,0	2,7	0,8
Myllypuro	2,2	2,0	20,0	16,8	20,2	21,3	1,8	4,0	40,7	34,1	3,5	4,9	4,0	7,4	5,0	8,3	2,5	1,2
Mellunkylä	3,0	2,7	17,5	14,6	14,1	14,0	3,9	5,5	34,2	32,8	9,4	10,7	7,6	10,9	8,5	8,1	1,9	0,7
Vuosaari	3,3	3,2	19,3	18,6	21,1	18,7	4,7	4,9	23,4	31,7	6,5	5,1	12,8	10,6	6,4	6,4	2,5	0,8
Östersundom	2,9	4,9	18,8	20,0	21,6	21,0	1,7	5,6	23,3	22,2	10,0	9,8	10,7	6,8	4,8	4,4	6,4	5,4

Liitetaulukko 7. Helsingin työllisten ammattirakenne peruspiireittäin 2016 ja 2010, ammattiryhmän osuus (%)
työllisistä peruspiirissä

Peruspiiri	1 Johtajat		2 Erityis- asian- tuntijat		3 Asian- tuntijat		4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät		5 Palvelu- ja myynti- työntekijät		7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät		8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät		9 Muut työntekijät		X Tuntema- ton, 0 Sotilaat, 6 Maan- viljelijät	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Helsinki	4,8	4,6	30,0	27,3	18,6	19,2	7,7	10,7	18,3	18,9	4,9	5,4	3,6	4,1	5,9	6,4	6,3	3,4
Vironniemi	9,4	8,2	40,9	40,0	16,3	17,8	6,6	8,9	13,2	13,7	1,9	2,3	1,5	1,5	2,2	3,1	8,0	4,7
Ullanlinna	9,1	8,7	37,9	36,7	16,8	17,0	7,3	10,3	15,2	15,6	1,8	2,3	1,3	1,3	2,6	3,0	8,0	5,1
Kampinmalmi	7,3	7,1	37,9	36,1	17,3	18,4	8,0	10,7	15,2	16,5	2,2	2,1	1,5	1,6	3,0	3,3	7,6	4,2
Taka-Töölö	6,0	6,2	39,3	37,4	18,1	18,4	7,0	10,6	15,1	15,7	2,0	2,3	2,2	2,2	3,3	3,7	7,0	3,5
Lauttasaari	8,3	8,1	40,7	38,2	19,5	20,5	7,0	10,1	11,8	13,2	2,0	2,2	1,7	1,7	2,7	2,7	6,4	3,1
Reijola	3,6	4,0	35,0	33,2	19,1	20,5	8,1	10,4	18,0	17,6	2,8	2,8	2,4	2,9	4,7	4,9	6,3	3,7
Munkkiniemi	7,8	7,5	38,2	35,9	19,7	20,8	6,8	9,6	12,9	13,9	2,7	2,8	1,7	1,9	4,0	4,2	6,1	3,4
Haaga	2,8	3,2	32,2	29,1	20,9	21,3	8,3	11,2	16,7	17,5	4,2	4,3	2,7	3,3	5,7	6,9	6,4	3,2
Pitäjänmäki	3,6	3,1	26,1	25,4	21,1	22,1	8,2	11,5	18,2	17,1	6,3	6,2	4,0	5,4	7,1	6,6	5,4	2,5
Kaarela	2,9	3,2	21,6	20,0	18,5	19,8	8,3	11,3	21,7	21,2	6,7	7,2	4,8	4,9	9,6	9,7	6,0	2,7
Kallio	3,0	2,5	34,1	29,9	18,1	18,8	8,9	11,9	19,0	20,0	3,1	4,3	2,3	2,9	4,2	5,7	7,3	3,9
Alppiharju	1,8	1,7	31,1	27,1	18,7	18,2	8,8	12,3	20,8	21,6	3,8	4,5	3,0	3,8	5,1	6,8	6,9	4,0
Vallila	2,8	2,2	33,9	27,9	19,5	18,4	8,5	12,2	18,1	21,2	3,8	5,0	2,6	3,5	4,0	6,0	6,8	3,6
Pasila	2,3	2,5	29,1	23,3	19,9	19,3	7,6	12,1	20,7	23,0	4,2	4,5	3,2	3,8	6,7	8,1	6,3	3,6
Vanhakaupunki	4,1	3,4	35,2	32,2	18,7	18,3	7,6	10,6	15,9	17,4	3,7	4,8	3,3	4,0	4,5	5,5	7,1	3,8
Maunula	3,3	3,9	28,0	25,0	15,9	17,1	8,6	10,3	19,4	19,4	5,7	7,1	4,9	5,1	8,2	9,3	6,0	2,8
Länsi-Pakila	10,4	11,5	41,6	36,9	18,9	19,5	4,8	8,1	10,3	11,7	4,1	3,6	2,3	2,8	3,2	2,9	4,5	3,2
Tuomarinkylä	9,9	9,6	37,2	34,9	22,4	22,0	5,2	9,5	11,6	12,4	3,6	3,5	2,0	2,5	2,8	3,1	5,1	2,5
Oulunkylä	4,4	4,0	30,9	28,5	21,0	20,9	7,1	10,0	17,1	18,1	5,1	5,6	3,6	4,6	5,5	5,7	5,3	2,5
Itä-Pakila	9,2	8,9	32,6	32,2	23,0	21,5	5,5	8,9	13,0	13,8	3,6	4,6	3,1	3,7	4,2	3,3	5,8	3,0
Latokartano	2,5	2,4	27,4	24,1	19,9	20,0	7,4	10,4	18,7	20,2	5,8	6,6	4,6	5,2	7,7	7,7	6,1	3,3
Pukinmäki	1,9	2,4	20,9	18,4	19,2	19,8	9,0	12,1	23,3	22,6	6,7	7,7	4,7	5,8	9,0	8,7	5,3	2,5
Malmi	3,8	3,7	24,5	21,9	19,5	20,5	7,8	10,6	20,0	20,9	7,1	7,3	4,9	4,9	7,4	7,8	5,0	2,4
Suutarila	4,5	3,6	20,9	18,9	19,7	20,7	8,2	11,9	21,4	21,1	7,7	7,8	4,8	6,0	7,2	7,4	5,7	2,6
Puistola	4,9	4,8	23,9	22,8	20,3	21,4	7,9	10,7	19,0	18,6	7,3	7,4	4,8	5,1	6,9	6,6	5,0	2,6
Jakomäki	1,0	0,6	8,3	7,1	12,3	11,2	6,4	10,8	28,2	26,6	12,8	12,9	9,6	12,0	15,6	15,6	6,0	3,1
Kulosaari	10,9	13,0	38,1	34,1	16,6	19,4	7,8	8,8	13,2	13,3	2,6	2,5	1,4	1,9	2,7	2,9	6,6	4,1
Herttoniemi	4,1	4,1	29,3	25,5	18,2	19,5	7,7	10,5	19,4	20,3	5,4	5,9	3,7	4,4	6,3	6,7	5,8	3,1
Laajasalo	6,5	7,1	29,6	28,4	19,0	18,7	7,2	9,9	17,8	17,1	4,8	5,0	3,4	3,3	4,9	5,2	6,9	5,1
Vartiokylä	5,4	5,2	23,2	21,4	17,5	19,0	7,8	10,4	21,1	21,6	7,1	7,0	4,6	5,1	7,5	7,6	5,7	2,8
Myllypuro	3,3	2,8	22,5	20,2	17,5	17,7	8,0	10,7	22,3	21,6	7,4	8,8	6,0	7,0	8,0	8,9	5,0	2,3
Mellunkylä	2,0	2,0	13,9	13,2	16,0	16,4	8,4	11,3	25,5	24,9	9,4	9,6	7,6	8,4	12,2	11,6	5,0	2,6
Vuosaari	3,3	3,2	21,4	19,2	18,8	20,0	8,0	11,2	23,0	22,9	7,2	7,3	5,3	5,8	7,7	7,5	5,2	2,9
Östersundom	14,9	14,1	28,9	27,7	18,0	24,5	4,2	6,9	13,9	12,2	4,6	4,1	4,3	4,3	4,3	2,7	6,9	3,6

Liitetaulukko 8. Helsingin erityisasiantuntijoiden ja palvelu- ja myyntityöntekijöiden alueellinen jakauma 2016 ja 2010, peruspiirissä työssäkäyvien (asuvien) osuus (%) ammattiryhmän työpaikoista (työllisistä) Helsingissä

Peruspiiri	Erityisasiantuntijat				Palvelu- ja myyntityöntekijät			
	Osuus työpaikoista		Osuus työllisistä		Osuus työpaikoista		Osuus työllisistä	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Vironniemi	11,9	11,2	3,0	3,3	10,8	11,1	1,6	1,6
Ullanlinna	6,5	7,3	5,7	6,2	5,5	5,5	3,8	3,8
Kampinmalmi	16,4	16,2	8,6	7,7	11,7	11,0	5,7	5,1
Taka-Töölö	3,1	3,1	3,8	4,0	3,0	3,1	2,4	2,4
Lauttasaari	1,6	1,8	5,5	5,3	1,8	1,8	2,6	2,7
Reijola	6,4	7,0	3,4	3,6	4,2	4,5	2,9	2,7
Munkkiniemi	1,3	2,1	3,6	3,8	1,3	1,4	2,0	2,1
Haaga	2,5	2,5	4,9	5,1	2,9	2,7	4,1	4,4
Pitäjänmäki	6,3	6,7	2,5	2,6	4,0	4,6	2,8	2,5
Kaarela	0,9	1,1	3,0	3,3	2,5	1,9	5,0	5,1
Kallio	7,4	7,5	6,6	6,0	4,8	4,4	6,0	5,8
Alppiharju	0,9	0,8	2,6	2,5	1,2	1,1	2,8	2,8
Vallila	6,8	5,4	3,5	2,5	4,8	4,2	3,1	2,8
Pasila	7,5	6,8	1,3	1,2	3,6	3,7	1,5	1,7
Vanha- kaupunki	3,1	2,9	4,7	4,4	2,7	2,8	3,5	3,4
Maunula	0,8	0,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,4	1,3
Länsi-Pakila	0,2	0,2	1,4	1,4	0,6	0,5	0,6	0,6
Tuomarinkylä	0,2	0,2	1,7	1,9	0,4	0,4	0,9	1,0
Oulunkylä	1,1	1,0	2,3	2,4	2,0	1,9	2,1	2,2
Itä-Pakila	0,2	0,2	0,6	0,7	0,3	0,3	0,4	0,4
Latokartano	2,3	2,1	3,5	3,2	1,4	1,3	3,9	3,9
Pukinmäki	0,2	0,3	0,8	0,9	0,5	0,7	1,5	1,7
Malmi	2,0	1,9	3,6	3,9	3,8	4,1	4,8	5,4
Suutarila	0,3	0,3	1,2	1,3	0,6	0,6	1,9	2,0
Puistola	0,4	0,4	2,5	2,6	1,1	1,2	3,2	3,1
Jakomäki	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	1,0	1,1
Kulosaari	0,4	0,4	0,8	0,7	0,4	0,3	0,4	0,4
Herttoniemi	1,6	2,0	4,3	4,2	3,3	3,4	4,7	4,8
Laajasalo	0,5	0,5	2,6	2,8	0,8	0,8	2,6	2,4
Vartiokylä	1,1	1,3	2,4	2,6	4,5	5,0	3,5	3,8
Myllypuro	0,3	0,2	1,2	1,0	1,1	0,8	2,0	1,6
Mellunkylä	0,6	0,7	2,3	2,6	2,2	2,3	6,8	7,0
Vuosaari	1,1	0,9	3,7	3,9	2,3	2,5	6,6	6,7
Östersundom	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2

Liitetaulukko 9. Helsingissä työssäkäyvien asuinpaikat työssäkäyntiperuspiireittäin 2016 ja 2010, asuinpaikassa asuvien osuus (%) peruspiirin työpaikoista

Peruspiiri	Sama peruspiiri		Muu Helsingin peruspiiri		Espoo		Vantaa		Muu Helsingin seutu		Muu Suomi	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Helsinki	7,8	7,8	52,4	51,5	12,3	12,0	10,2	10,5	9,6	10,2	7,6	8,1
Vironniemi	3,4	3,7	57,5	55,9	14,6	13,1	8,1	9,2	9,1	9,6	7,3	8,4
Ullanlinna	10,6	10,1	50,6	49,3	13,2	14,3	6,9	7,8	7,5	9,1	11,3	9,4
Kampinmalmi	8,3	7,0	49,0	48,5	17,2	17,2	7,6	8,5	8,6	9,7	9,3	9,1
Taka-Töölö	6,0	5,8	57,0	55,0	13,5	13,3	8,7	9,0	8,6	9,3	6,2	7,5
Lauttasaari	15,1	14,8	37,6	36,6	22,3	24,2	7,6	6,6	8,2	8,9	9,2	8,9
Reijola	4,8	4,3	49,5	48,4	15,7	14,9	11,7	11,4	11,6	11,6	6,8	9,5
Munkkiniemi	12,9	10,4	40,9	41,9	19,2	18,6	8,5	9,0	10,6	11,6	7,9	8,5
Haaga	7,8	9,5	42,0	41,9	14,5	13,0	14,0	13,0	13,3	12,6	8,4	10,0
Pitäjänmäki	4,4	4,6	37,3	37,7	20,3	19,4	15,0	14,0	14,5	14,4	8,5	9,8
Kaarela	18,6	19,2	37,9	34,3	10,6	11,1	16,4	16,7	11,3	11,8	5,3	6,9
Kallio	7,6	6,9	54,3	53,6	9,8	9,8	10,3	10,6	9,2	9,8	8,8	9,2
Alppiharju	7,1	8,8	61,3	58,4	7,5	8,3	8,5	9,3	8,3	8,2	7,4	6,9
Vallila	3,8	2,9	49,0	48,9	15,5	14,1	12,3	13,0	12,3	13,0	7,1	8,0
Pasila	1,7	1,9	48,6	49,6	13,5	12,4	13,0	12,5	13,7	14,0	9,5	9,6
Vanha- kaupunki	9,6	9,2	55,6	56,8	8,7	7,4	11,1	10,7	8,8	8,6	6,2	7,3
Maunula	5,3	6,1	49,1	52,5	10,1	8,1	14,4	14,2	13,3	12,1	7,8	7,1
Länsi-Pakila	15,0	13,5	52,6	51,2	5,2	6,0	13,2	13,9	8,8	7,7	5,3	7,7
Tuomarinkylä	26,1	31,5	46,8	42,5	5,9	5,7	11,1	10,1	5,2	5,5	4,9	4,7
Oulunkylä	7,6	7,8	46,3	45,7	8,6	8,5	14,9	14,3	14,3	15,4	8,2	8,2
Itä-Pakila	11,1	8,8	45,8	44,9	5,7	7,7	14,8	14,7	13,4	15,2	9,3	8,6
Latokartano	14,9	14,6	48,8	49,5	7,2	7,4	12,8	11,6	9,1	10,1	7,1	6,8
Pukinmäki	8,0	10,3	49,0	52,0	10,3	6,8	15,2	13,7	9,1	10,7	8,5	6,6
Malmi	12,9	13,9	44,8	45,0	7,0	6,6	15,8	15,0	12,2	12,1	7,2	7,4
Suutarila	15,4	16,8	38,6	38,0	5,4	4,9	20,7	18,5	12,3	13,5	7,6	8,4
Puistola	14,4	15,3	36,9	36,9	6,2	4,5	21,5	20,1	13,2	13,0	7,7	10,1
Jakomäki	16,0	23,1	49,9	50,0	3,2	1,3	20,2	14,9	6,7	6,2	4,0	4,5
Kulosaari	11,4	10,8	60,9	62,3	7,4	6,0	7,6	7,0	7,3	7,3	5,4	6,5
Herttoniemi	12,3	12,2	52,1	52,6	7,2	7,4	11,8	11,1	9,6	9,4	7,0	7,2
Laajasalo	29,7	29,1	44,8	44,9	4,2	4,1	8,0	7,7	5,1	7,3	8,3	6,9
Vartiokylä	10,7	10,9	59,0	56,7	5,1	5,8	11,6	12,1	7,8	8,5	5,9	6,0
Myllypuro	14,5	12,0	64,0	66,1	4,0	2,5	8,5	9,2	5,1	4,9	4,0	5,3
Mellunkylä	27,4	29,6	44,0	44,2	4,5	2,8	13,3	12,7	5,9	5,7	4,9	5,0
Vuosaari	23,8	30,0	39,6	43,4	5,5	3,8	9,9	9,8	8,2	7,2	13,1	5,8
Östersundom	22,3	23,4	34,2	29,0	2,9	4,6	8,8	11,7	21,6	18,0	10,2	13,2

Liitetaulukko 10. Helsingissä asuvien työssäkäyntipaikat asuinperuspiireittäin 2016 ja 2010, työssäkäyntipaikassa työssäkäyvien osuus (%) peruspiirin työllisistä

Peruspiiri	Sama peruspiiri		Muu Helsingin peruspiiri		Espoo		Vantaa		Muu Helsingin seutu		Muu Suomi	
	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010
Helsinki	10,1	10,2	67,6	67,6	8,0	8,5	8,6	8,4	2,4	2,3	3,4	3,1
Vironniemi	19,2	20,3	61,6	60,7	7,1	7,7	5,4	5,6	2,1	1,9	4,5	3,8
Ullanlinna	18,4	17,7	61,9	62,1	8,6	9,5	5,0	5,2	1,7	1,7	4,4	3,9
Kampinmalmi	20,4	20,1	57,1	58,0	10,6	10,8	5,7	5,2	2,0	1,9	4,1	3,9
Taka-Töölö	7,3	7,3	70,2	69,9	10,0	10,6	6,4	6,3	2,2	2,2	3,9	3,8
Lauttasaari	9,1	9,6	64,4	62,3	15,5	17,8	5,2	5,0	2,0	2,0	3,8	3,2
Reijola	12,6	12,0	65,8	66,1	10,0	10,7	6,3	5,7	2,1	2,0	3,2	3,5
Munkkiniemi	6,8	7,9	68,2	67,2	12,8	13,7	6,1	5,8	2,4	1,9	3,6	3,6
Haaga	6,0	6,6	67,9	68,2	10,5	10,6	9,2	8,5	2,9	2,7	3,6	3,3
Pitäjänmäki	13,1	14,3	59,9	57,7	13,0	14,3	8,6	8,4	2,6	2,5	2,8	2,9
Kaarela	7,5	8,1	66,1	66,6	9,4	10,1	11,2	10,4	2,9	2,6	2,8	2,2
Kallio	10,6	10,2	69,0	68,7	7,7	8,4	7,0	7,0	1,8	1,9	3,9	3,8
Alppiharju	3,0	3,5	76,5	74,7	7,4	7,6	7,1	8,4	2,3	2,4	3,7	3,5
Vallila	9,5	8,4	70,0	71,3	7,0	7,1	7,3	7,3	2,2	2,1	4,0	3,7
Pasila	10,6	10,9	68,9	69,0	7,7	7,8	7,4	6,7	1,9	2,3	3,5	3,3
Vanha- kaupunki	8,5	9,0	72,4	71,5	6,0	6,9	7,3	7,3	2,2	2,1	3,6	3,1
Maunula	5,9	6,3	72,1	71,2	7,1	7,7	9,5	10,0	2,8	2,4	2,6	2,4
Länsi-Pakila	6,0	5,7	67,0	68,1	9,9	10,0	10,9	10,8	3,4	2,5	2,7	2,7
Tuomarinkylä	5,7	5,3	68,6	69,1	8,9	10,0	12,0	11,5	2,7	2,3	2,2	1,7
Oulunkylä	6,7	6,9	70,9	70,5	6,8	7,7	10,0	9,7	2,8	2,7	2,7	2,5
Itä-Pakila	6,3	5,9	70,0	69,9	7,8	8,9	11,3	9,8	2,2	2,9	2,4	2,5
Latokartano	8,0	7,7	71,0	71,6	6,0	6,6	8,9	8,5	2,6	2,3	3,6	3,3
Pukinmäki	3,8	4,1	74,5	74,1	6,1	7,0	10,5	10,0	2,4	2,2	2,7	2,6
Malmi	11,5	11,5	64,0	64,6	6,3	6,7	13,0	12,5	2,8	2,6	2,4	2,1
Suutarila	6,4	6,9	65,7	66,5	6,5	6,2	16,3	15,2	2,9	2,9	2,2	2,3
Puistola	6,5	7,3	66,0	65,8	6,0	6,4	15,5	15,3	3,4	3,0	2,6	2,1
Jakomäki	4,0	5,7	70,8	69,9	5,1	4,5	14,2	14,5	3,5	3,2	2,6	2,2
Kulosaari	7,2	6,7	74,9	74,7	6,4	7,1	6,3	5,7	1,6	1,7	3,7	4,1
Herttoniemi	9,2	9,8	73,1	73,0	5,6	5,7	7,2	6,8	2,0	2,0	2,9	2,7
Laajasalo	8,3	8,7	73,4	73,1	5,3	6,1	7,6	7,3	2,2	2,2	3,2	2,6
Vartiokylä	11,3	12,3	69,7	68,4	5,6	6,0	8,3	8,6	2,0	2,1	3,1	2,5
Myllypuro	5,1	4,7	76,0	76,2	4,9	5,6	9,2	8,4	2,6	2,7	2,3	2,4
Mellunkylä	8,0	8,9	70,6	69,9	5,2	5,1	11,0	11,2	2,7	2,6	2,5	2,4
Vuosaari	9,8	9,7	70,5	71,4	4,6	5,2	9,8	8,9	2,4	2,2	2,9	2,7
Östersundom	9,6	9,6	61,3	61,6	6,0	5,8	13,3	13,3	5,0	6,1	4,8	3,6

Liitetaulukko 11. Helsingissä työssäkäyvien ammattirakenne asuinkunnan mukaan, ja Helsingin työllisten ammattirakenne työssäkäyntikunnan mukaan 2016 ja 2010, ammattiryhmän osuus (%) työssäkäyvistä (työllisistä)

Työssäkäyvät

	1 Johtajat	2 Erityisasiantuntijat	3 Asiantuntijat	4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	5 Palvelu- ja myynti-työntekijät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus-työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus-työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tuntematon, 0 Sotilaat, 6 Maanviljelijät	Yhteensä
Helsinki										
2016	4,4	29,7	18,7	8,0	19,7	4,1	2,9	5,8	6,8	100,0
2010	4,3	26,9	19,3	11,3	20,3	4,7	3,4	6,1	3,8	100,0
Espoo										
2016	8,7	37,4	21,4	7,5	10,8	3,9	2,0	4,0	4,3	100,0
2010	9,5	34,9	23,6	10,8	11,0	4,1	2,0	2,9	1,4	100,0
Vantaa										
2016	4,0	22,9	23,1	9,4	18,5	8,3	4,1	6,7	3,0	100,0
2010	4,0	21,2	24,6	13,0	18,0	8,4	4,4	5,3	1,2	100,0
Muu Helsingin seutu										
2016	6,8	29,6	24,9	8,3	12,2	8,2	3,4	3,3	3,3	100,0
2010	6,8	26,7	26,1	11,8	12,2	8,1	3,7	3,1	1,4	100,0
Muu Suomi										
2016	6,8	29,8	23,0	6,3	11,7	7,7	3,9	2,9	8,0	100,0
2010	6,1	28,0	25,5	10,0	12,3	7,5	4,2	3,4	2,9	100,0

Työlliset

	1 Johtajat	2 Erityisasiantuntijat	3 Asiantuntijat	4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	5 Palvelu- ja myynti-työntekijät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus-työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus-työntekijät	9 Muut työntekijät	X Tuntematon, 0 Sotilaat, 6 Maanviljelijät	Yhteensä
Helsinki										
2016	4,4	29,7	18,7	8,0	19,7	4,1	2,9	5,8	6,8	100,0
2010	4,3	26,9	19,3	11,3	20,3	4,7	3,4	6,1	3,8	100,0
Espoo										
2016	7,8	40,1	18,8	6,7	10,8	4,1	2,8	4,8	4,2	100,0
2010	7,7	37,2	20,1	9,1	10,9	4,4	3,4	5,7	1,4	100,0
Vantaa										
2016	4,3	20,9	19,2	8,7	16,7	9,7	8,0	8,5	4,0	100,0
2010	4,1	18,3	20,7	10,0	17,4	9,5	8,3	10,4	1,2	100,0
Muu Helsingin seutu										
2016	5,6	29,7	16,8	3,3	10,1	13,3	9,4	7,8	4,0	100,0
2010	5,2	25,9	14,9	5,7	12,1	14,5	10,9	7,4	3,4	100,0
Muu Suomi										
2016	7,2	35,5	14,8	4,5	12,1	7,7	6,4	3,8	8,0	100,0
2010	6,1	34,7	15,2	5,6	13,9	8,3	7,5	4,5	4,3	100,0

Liitetaulukko 12. Helsinkiin pendelöivien asuinpaikat, ja Helsingistä pendelöivien työssäkäyntipaikat ammattiryhmittäin 2016 ja 2010, asuinpaikasta (työssäkäyntipaikkaan) pendelöivien osuus (%) ammattiryhmän työpaikoista (työllisistä) Helsingissä

Työssäkäyvät

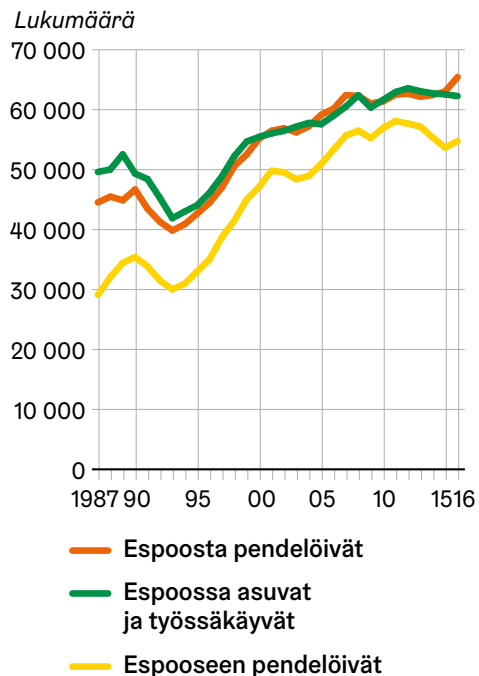
	1 Johtajat	2 Erityis- asian- tuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työnteki- jät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työnteki- jät	X Tuntema- ton, 0 Soti- laat, 6 Maan- viljelijät
Espoo									
2016	20,3	15,4	12,9	11,6	7,7	9,3	8,1	9,4	9,1
2010	21,6	15,3	13,1	11,4	7,5	8,8	6,9	6,8	5,7
Vantaa									
2016	7,8	7,8	11,6	12,0	11,0	16,4	13,9	13,2	5,3
2010	8,0	8,1	12,0	11,9	10,8	15,8	13,3	10,8	4,1
Muu Helsingin seutu									
2016	12,5	9,5	11,8	10,0	6,9	15,3	10,8	6,2	5,4
2010	13,1	9,9	12,3	10,6	7,1	14,9	10,9	6,2	5,0
Muu Suomi									
2016	9,8	7,6	8,6	6,0	5,2	11,4	9,9	4,2	10,4
2010	9,5	8,3	9,6	7,2	5,7	10,9	10,0	5,4	8,1
Yhteensä									
2016	50,4	40,3	44,9	39,6	30,8	52,4	42,7	33,1	30,2
2010	52,1	41,7	47,0	41,0	31,1	50,4	41,2	29,3	22,8

Työlliset

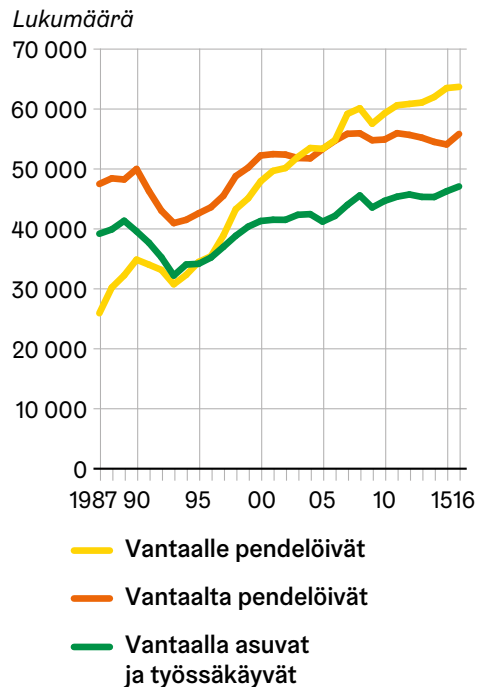
	1 Johtajat	2 Erityis- asian- tuntijat	3 Asian- tuntijat	4 Toimisto- ja asiakas- palvelu- työntekijät	5 Palvelu- ja myynti- työnteki- jät	7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät	8 Prosessi- ja kuljetus- työntekijät	9 Muut työnteki- jät	X Tuntema- ton, 0 Soti- laat, 6 Maan- viljelijät
Espoo									
2016	13,1	10,6	8,1	6,9	4,7	6,6	6,2	6,5	5,3
2010	14,1	11,6	8,9	7,2	4,9	7,0	7,0	7,6	3,5
Vantaa									
2016	7,8	6,0	8,8	9,7	7,8	16,9	19,1	12,3	5,4
2010	7,5	5,6	9,0	7,9	7,7	14,8	16,9	13,7	3,1
Muu Helsingin seutu									
2016	2,8	2,4	2,2	1,0	1,3	6,5	6,3	3,2	1,5
2010	2,6	2,2	1,8	1,2	1,5	6,2	6,1	2,7	2,3
Muu Suomi									
2016	5,0	4,0	2,7	2,0	2,2	5,3	6,0	2,1	4,3
2010	4,0	3,9	2,4	1,6	2,3	4,7	5,6	2,1	3,8
Yhteensä									
2016	28,8	23,0	21,8	19,6	16,1	35,3	37,6	24,1	16,5
2010	28,2	23,3	22,1	17,9	16,4	32,7	35,6	26,2	12,6

Liitekuviot

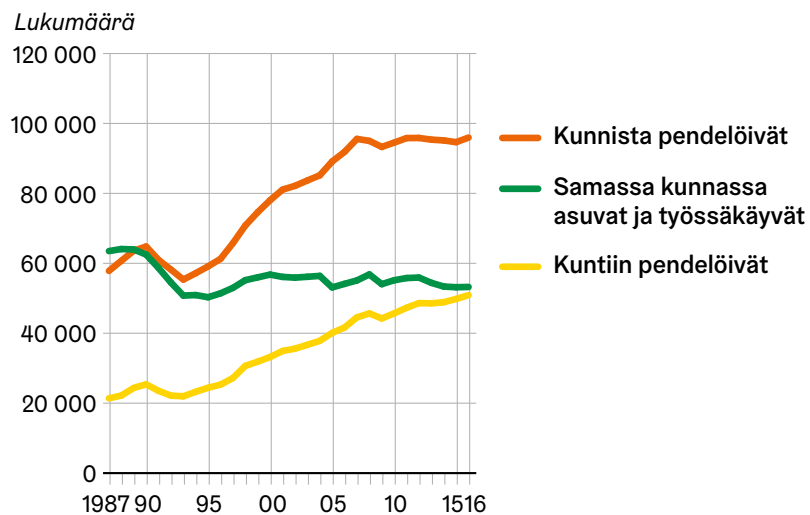
Liitekuvio 1. Espoossa ja Espoosta työssäkäyvät 1987–2016

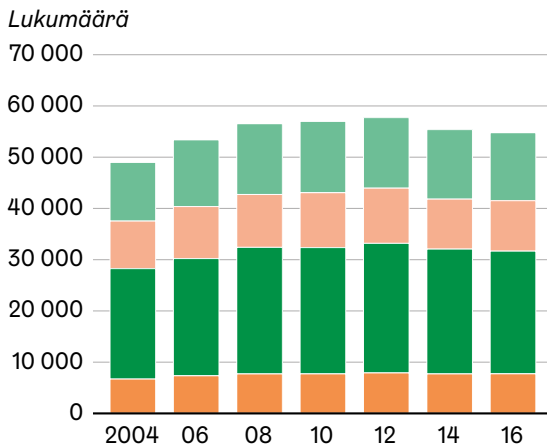
Liitekuvio 2. Vantaalla ja Vantaalta työssäkäyvät 1987–2016

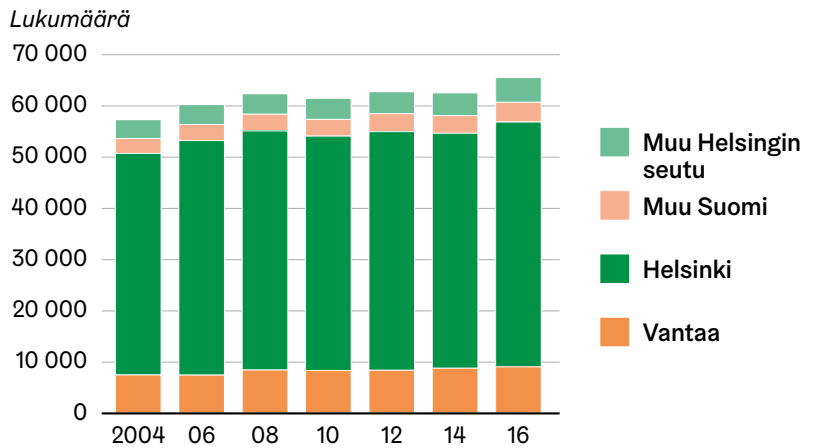
Liitekuvio 3. Muissa Helsingin seudun kunnissa ja näistä kunnista työssäkäyvät 1987–2016

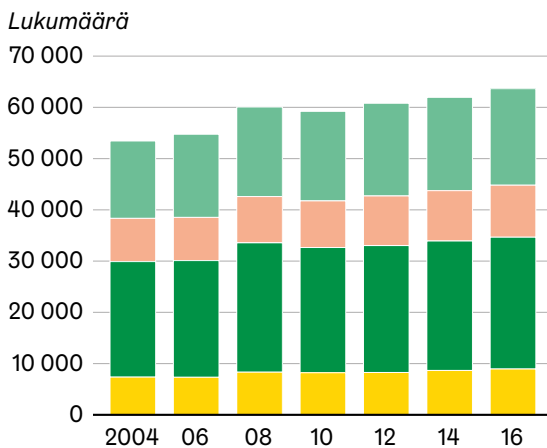
**Liitekuvio 4a. Espooseen pendelöivät
asuinkunnan mukaan
2004–2016**

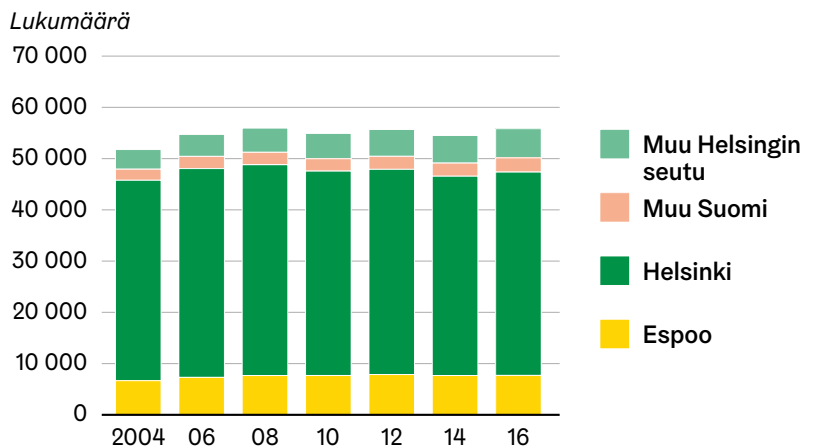
**Liitekuvio 4b. Espoosta pendelöivät
työssäkäyntikunnan
mukaan 2004–2016**

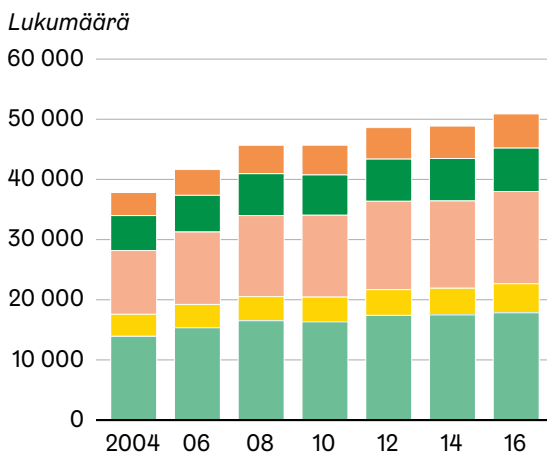
**Liitekuvio 5a. Vantaalle pendelöivät
asuinkunnan mukaan
2004–2016**

**Liitekuvio 5b. Vantaalta pendelöivät
työssäkäyntikunnan
mukaan 2004–2016**

**Liitekuvio 6a. Muihin Helsingin seudun
kuntiin pendelöivät
asuinkunnan mukaan
2004–2016**

**Liitekuvio 6b. Muista Helsingin seudun
kunnista pendelöivät
työssäkäyntikunnan
mukaan 2004–2016**

Tilastoaineiston kuvaus

Julkaisun pääasiallisena aineistona on käytetty Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot-yksikön erillistilauksena Tilastokeskukselta hankkimaa ammattitilastoaineistoa vuodelta 2016, ja sitä edeltäviltä parillisilta vuosilta vuodesta 2004 alkaen. Pieneltä osin on hyödynnetty myös Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston pitempien aikasarjojen sekä Helsingin seudun aluesarjojen tietoja, joista tuorein käytetty tieto on vuodelta 2016.

Erillistilauksen hankitun ammattitilastoaineiston lähteenä on käytetty Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoa. Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta.

Lue lisää työssäkäyntitilastosta: http://www.tilastokeskus.fi/til/tyokay/2016/04/tyokay_2016_04_2018-11-02_laa_001_fi.html

Ammatti

Ammatilla tarkoitetaan sitä työtä, jota henkilö tekee riippumatta hänen ammattiasemastaan (palkansaaaja-yrittäjä), koulutuksestaan tai työpaikan toimialasta. Niinpä tehtaassa työskentelevän sihteerin ammatti on sama kuin toimistossa työskentelevän sihteerin, jos heidän työtehtävänsä vaativat samaa ammattitaitoa. Ammattien luokituksessa on pyritty ottamaan huomioon tietyn työn (ammatin) vaatima ammattitaito ja erikoistuminen.

Työssäkäyntitilastossa ammatti on vuodesta 2004 lähtien määritelty vuosittain kaikille työlliseen työvoimaan kuuluville ja se kuvaa vuoden viimeisen viikon toimintaa. Työllisen ammatti määritellään päätyön ammatin mukaan. Ammattitietoja kerätään useista eri lähteistä: mm. työnantajajärjestöjen sekä valtion ja kuntien työsuhderekistereistä, palkkatilastosta sekä yritystiedonkeruulla. Ammatti luokitellaan Tilastokeskuksessa käytössä olevien ammattiluokitusten mukaan.

Lue lisää ammattitiedoista: http://tilastokeskus.fi/til/tyokay/2010/04/tyokay_2010_04_2012-11-23_laa_001_fi.html

Ammattiluokitus 2010

Kansallinen Ammattiluokitus 2010 perustuu kansainvälisen työjärjestön (ILO) laatimaan ja YK:n vahvistamaan ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations) -ammattiluokitukseen.

Lue lisää ammattiluokituksesta: <http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/kuvaus.html>

Ammattilaiset ja pendelöinti Helsingissä

Helsingin ja Helsingin seudun työmarkkinat ovat niin kooltaan kuin taloudelliselta merkitykseltään huomattavat. Seudulla asuvista työllisistä jopa 38 prosenttia hyödynsi näitä yhteisiä työmarkkinoita pendelöimällä, eli työskentelemällä jossain muussa seudun kunnassa kuin asuinkunnassaan. Pendelöinnin yleisyys vaihtelee kuitenkin paljon ammattiryhmittäin.

Tutkimuskatsaus tarkastelee Helsingin seudun ammattirakennetta ja pendelöintiä, sekä niiden välistä yhteyttä ja viimeaikaista kehitystä Helsingin näkökulmasta. Katsaus selvittää, missä seudun erilaiset ammattilaiset asuvat ja työskentelevät, ja kuinka tyypillistä heille on käydä töissä etäämmällä asuinpaikastaan. Ammattilaisten pendelöinnistä tehdyt havainnot ovat keskeistä taustatietoa pohdittaessa työntekijöiden ja työpaikkojen alueelliseen kohtaantoon liittyviä kysymyksiä Helsingin seudun yhteisillä työmarkkinoilla.

**Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
kaupunkitutkimus ja -tilastot**

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/kaupunkitieto